

KULTURNÍ MĚSÍČNÍK ČECHŮ A SLOVÁKŮ V RAKOUSKU

KLUB

1 - leden 2001

20. ročník

Z obsahu:

Jubileum galerie Caesar v Olomouci
Karel jako Božský princ
Přehled nejvýznamnějších událostí české kultury v r. 2000
Numismatická expozice v Plzni
Špidla přebere vedení ČSSD
Temelín je v rukou EU
Mečiar a jeho ženy
Čech objevil další planetu
Schüssel zahájil činnost rakouského Fondu usmíření
Příloha

Vážení čtenáři !

V letošním roce zvýšila rakouská pošta výši poštovného pro hromadnou zásilku novin a časopisů o 30%. Také zvýšila počet kusů, určený pro hromadnou zásilku, nutný k dosažení zlevněného tarifu ze 300 na 1000 kusů.

Návrh starosty spolku Komenský pana Hanzla, na kooperaci s ostatními časopisy, (návrh na společné rozesílání a vydávání v týdenním rytmu pod společným jménem), - by byl záchranou -, ale myslíme si, že je nemožný. A to nejen z právního hlediska, ale hlavně tím, že ani jeden časopis nedosahuje předepsané kritérium 1000 kusů. I když je velice málo času na diskuzi, protože podepsání smlouvy s poštou spěchá (v tomto lednu bude časopis Klubu ještě doručen podle staré smlouvy ale s 30%ním zvýšením poštovného), pokusíme se co nejrychleji s ostatními, stejně postiženými, spolky spojit.

Spolkovému kancléřství, paní Dr. Achleitner, byl Klubem zaslán dopis s žádostí o okamžitou změnu zákona týkajících se poštovného hromadných zásilek. - Pokud se nesníží 1000-kusová hranice pro hromadnou zásilku, Klub by musel zaplatit za poštovné ca. 100.000 ATS ročně navíc.

Co to znamená pro Klub?

V lepším případě - jen zvýšení poštovného o 30% - a nutné svolání mimořádné valné hromady s dvěma body:

- Návrh na zvýšení příspěvků z 200 ATS/Čk/Sk na 250 ATS/Čk/Sk
- Návrh nezbytné úpravy stanov (týká se odstoupení či úmrtí člena výboru)

V horším případě - omezení či dokonce zastavení vydávání klubového časopisu.

Složenký pro rakouské čtenáře na rok 2001 najdete v výše uvedeného důvodu až v březnovém čísle.

Každé číslo stojí peníze, které musí být vydány ze společné hromádky. Věříme tedy, že každý kdo má zájem o Kulturní klub, zvýšený příspěvek rád zaplatí a nebo pošle i něco navíc.

Svým příspěvkem umožníte, aby Klub nejen vydával časopis, ale aby pořádal i kulturní večery (na jejich režii často nestačí ani to, co se při nich vybere na vstupném), aby vyřizoval korespondenci, zaplatil dopisovatele atd.

Ještě pár řádek k Poradnímu sboru.

Neočekávaným úmrtím paní Mag. Zdeny Sklenářové jsme "ztratili" náš hlas v poradním sboru (tato funkce není přenosná). Výbor KK se usnesl na novém kandidátovi a to členu výboru p. Richardu Baslerovi.

Návrh jeho kandidatury byl zaslán Spolkovému kancléřství.

Děkujeme všem organizacím a čtenářům, kteří nám napsali k Vánocům a k Novému roku.

Přejeme jim upřímně také vše nejlepší.

Děkujeme i těm, kteří nám piší pochvalné (a pro nás povzbudivé) dopisy.

Byli bychom Vám však i vděční za dopisy, které by k obsahu Klubu byly kritičtější a pomáhaly nám orientovat se, co bychom měli dělat jinak. I když jsou naše možnosti finančně omezené, rádi bychom dobré rady přijali. Přijali bychom i kritiku toho, co píšeme a vybíráme k otisknutí. Potřebujeme ohlas, protože si neděláme iluze, že všichni naši čtenáři souhlasí s tím co píšeme a otiskneme.

A pokud nám chcete pomoci, obracíme se na Vás opět s prosbou: upozorněte na KLUB své přátele a známé, získejte je jako další odběratele.

Výbor a redakční rada

Přehled kulturních pořadů v roce 2000 pořádané Kulturním klubem

23. února	WABI DAŇEK - písničkový večer
07. března 14 hod	T.G. MASARYK - položení věnce a
19,30 hod	slavnostní koncert Kvarteto Martinů
17. března	F.R. ČECH - Divčí válka - komedie
05. května	Posezení s paní Jiřinou BOHDA- LOVOU
09. května	HILSNERIÁDA a TGM, film a diskuze
17.- 18. června.....	Slavnost růže - Krumlov s návštěvou zámeckého divadla v přírodě W. Shakespeare - Veselé paničky winsorské
26. září	Společnost Josefa DVORÁKA s divadelní hrou "Spaste duše REVIZOR"
11. října	KAMELOT folk-country band - koncert
16. října	Pražská komorní zpěvohra s lidovou operetou PODSKALÁK v hl. roli Josef ZÍMA
15. prosince	ADVENT hudebně literární pořad, komorní soubor SYRINX, J. VINKLÁŘ,

Mimořádná valná hromada Kulturního klubu

Všechny členy,
které zajímá činnost
Kulturního klubu zveme
srdečně na mimořádnou
valnou hromadu,
která se koná
ve čtvrtek 22.2. od 19,00 hod.
v hospodě zur Böhmischen Kuchl,
1080 Wien, Schlösselgasse 18

Vážení přátelé v České republice,

již léta máme potíže co se týká vašich příspěvků. Někteří z vás důvěřují natolik poště, že peníze prostě vsunou do obálky a pošlou. Právem nám můžete vyčítat, že jsme vám až do dnešního dne neoznámili číslo konta, kam by jste mohli peníze zaslat. Založit v ČR klubové konto není věc jednoduchá a k tomu velice drahá a proto vám nabízíme možnost zaslání ročního příspěvku 200 Kč na : název konta: Helena Dvořáková, Investiční a poštovní banka, divize poštovní spořitelna, číslo účtu: 107646135, kód banky: 5100, účel: Klub - příspěvek

Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze které potřebujeme nám nějakým způsobem doručili.

Účetní a redakce

Vážení přátelé na Slovensku,

důvěřujte poště a vložte váš příspěvek 200 Sk do obálky.

Srdečně děkujeme všem těm, kteří našli možnost a peníze které potřebujeme nám nějakým způsobem doručili.

Účetní a redakce

Vážení přátelé, vážení čtenáři,

složenky s vyúčtováním inzerátů rakouských inzerentů zasiláme zvlášť. V České republice použijte prosím na této stránce uvedeného konta. Slovenské inzerenty prosíme sumu vložit do obálky.

Srdečný dík

Účetní a redakce

Kursy češtinu

Čeština - pro začátečníky i pokročilé.

Zájemci hlase se na tel. č. 6023651 Dr. Malá

Čeština - začátečníci i pokročilí.

Zájemci hlase se na tel. č. 4089841 Dr. Brandeis

Kursy slovenštinu

Slovenština - poriada Slovenský inštitút. Začiatocníci aj pokročilí, individuálne alebo v malých skupinách, rýchlokurzy. Informácie a prihlášky na tel. 53 40 57 alebo osobne v Slovenskom inštitúte, Wipplingerstr. 24-26, 1010 Viedeň

Výzva čtenářům !!!

Naše kancelář není obsazená a proto prosíme o pochopení, když se nás nedovoláte.

Namluvte vaše přání na záznamník a mějte s námi asi pět až sedm dnů strpení než se určitě ozveme. Další možnost je, že nám zprávu nafaxujete, ale i zde prosíme o týdenní strpení. Máte-li možnost nám zprávu poslat e-mailem, odpovídáme během dvou dnů.

Klubová email adresa: kulturklubcs@Eunet.at

Děkujeme

Výbor a redakce

Vážení čtenáři, kteří se nově přihlásili

Nemáme placenou sekretářku a proto touto formou srdečně děkujeme všem nově přihlášeným čtenářům, a doufáme, že jsou s časopisem spokojeni. Prosíme o jejich ohlasy, přání, návrhy a kritiku.

Výbor a redakce

Pohádky na videokazetách:

Byl jednou jeden král
Pyšná princezna
Princezna ze zlatou hvězdou
na čele
Hrátky s čertem
Císařův pekař
Nesmrtelná teta
Pohádky bratří Čapků:
Vodnická, Poštácká,
Tulácká
Maxipes Fík
Broučci
Rákosníček a jeho rybník

Půjčování je zdarma, záloha 100,-
ATS. Termín vypůjčení u p. Knížka
v hosp. "Zur böhmischen Kuchl, tel.:
4025731.

Lázně Poděbrady a Mariánské lázně

Informace v redakci klubu

Zájemci o pobyt v lázních zašlete
vaše přání faxovou e-mailovou for-
mou a nebo namluvte vaše přání na
záznamník.

Záznamník a fax: 402032099, e-mail:
kulturklubcs@Eunet.at

redakce

Informační zpravodaj III - IV/ 2000

Zpráva o činnosti organizace Nová vlast za rok 2000:

1. Skupina: Kulturní - s úspěchem provedla již tradiční Vánoční koncert nad kterým převzal záštitu pan velvyslanec dr. J. Gruša. Přítomen byl i senátor MUDr. M. Špaček - předseda Stálé komise pro krajany Senátu ČR, takže se prohodilo mnoho dalších krajanských problémů. Za velmi dobrou činnost byla panu senátorovi věnována kniha o exilu. Vydáváním Informačního zpravodaje zajišťuje skupina informování krajanů o zákonech a nařízeních v ČR, které se jich týkají.

2. Skupina: ČS Skauting - členové navštívili tábor skautů z ČR na Jamboree které v Aspenu uspořádali rakouští skauti. Udržuje kontakty se skauty v ČR - spolupráce s oddílem Veleno Fanderlíka.

3. Skupina: Nadace Památník Fr. Schuberta Vysoká - uspořádala setkání členů na Vysoké a ve Vídni. Po uznání v rámci nadačních předpisů ČR, zaměřila se na spolupráci s dalšími spolky které se zabývají Fr. Schubertem a jeho předky. Spolupracuje s Rakouským kulturním institutem v ČR a plánuje spolupráci s Úřadem vlády ČR, ke které byla úřadem vyzvána. Udržuje objekty Nadace na Vysoké a plánuje opravu pomníku, který nechal postavit děd Fr. Schuberta.

4. Skupina: AFRC - spolupracuje se členy v USA, podporuje Centrum pro Československá exilová studia na Filos. fakultě UP v Olomouci a organizaci LIBRI PROHIBITI v Praze, kterým dodává archivní materiály.

5. Skupina: Poradní sbor u Rak. Kancléřství - sleduje a vyhodnocuje činnost PS ve kterém ji zastupuje p. L.Kolín. V rámci schválené činnosti dostala i skromný příspěvek na kulturní činnost a vydávání Informat. zpravodaje.

6. Skupina: Právně politická - udržuje kontakty se všemi dem. polit. stranami v ČR přes poslance, senátory a ministry a projednává s nimi problémy exilu a krajanů v zahraničí. Spolupracuje v ÚVV ČSSD. Spolupracuje s velvyslanectvím ČR v Rakousku, Českým centrem ve Vídni, a dalšími organizacemi. Organizuje účast Čechů v zahraničí na volbách ČR.

7. Skupina: Konsultativní rada - spolupráce se Senátem - pokračuje úspěšně ve své činnosti. Členové se za svoje náklady zúčastnili Konference zahraničních Čechů v Praze 1. - 5. 10. 2000. Podpořili vypracování několika (9) rezolucí, (které se týkají problémů krajanů v zahraničí), závěrů a doporučení které byly během Konference v pracovních sekcích vyvoleny.

Resoluce jsou v plném znění k nahlédnutí v kanceláři Českého centra Vídeň.

Poznámka redakce - Rezoluce byly v plném znění vytištěny v prosincové příloze časopisu Klubu.

8. Skupina: Sociálně-právní - Sociální a zdravotní dohody byly již ratifikovány s pravděpodobnou platností od poloviny roku 2001. Zaměřuje se na kulturní dohodu mezi ČR a Rakouskem, zabývá se i problémy vzniklé s možností mít dvoje občanství.

Vážení přátelé - doufáme, že touto stručnou zprávou jsme z velké části vyčerpali obsah neúnavné a bezplatné činnosti našich funkcionářů ve prospěch krajanů v zahraničí.

Proto dovolte, abychom Vám v jejím závěru popřáli: Mnoho zdraví a spokojenosti v roce 2001

Za vedení organizace: O. Koutný

Po dohodě s p. Koutným text redakčně zkrácen.

Co nového v divadle Brett?

"Ernst Jandl für alle" (česky snad "Ernst Jandl všem") je název našeho nového představení. Bude to vpravdě divadlo poezie, neboť celý večer sestává jen z Jandlových textů. V první části večera se opíráme především o "deutsches Gedicht", symfonicky koncipovanou báseň. Německo je v tomto textu Německem včetně Rakouska (východní marky) a Hitler stoprocentním Rakušanem. Hunové (Hunnen, respektive anglicky huns) jsou Němci, neboť tak je označovala americká propaganda v době druhé světové války. Text je neideologickou otevřenou básnickou výpovědí o "němcích německého jazyka v srdci světa, v srdci vzduchoprázdna". Celé bohatství Jandlových výpovědí nelze vyjádřit.

Z jiného doušku jsou texty ve druhé části našeho divadelního večera. Většina této "půlky sestává ze hry pro rozhlas" Szenen aus dem wirklichen leben". Jandlův oblíbený klasický trojúhelník (dva muži a jedna žena) sehrávají drama života snad poněkud neobvyklým způsobem. Jejich monology, moritáty a především dialogy plné jiskřivého života jsou jazykově maximálně zhuštěny: zvukomalba je stejně tak důležitá jako textová výpověď.

Premiéra nového představení se koná 16. ledna 2001 ve 20 hod. v našem divadle Brett (Theater Brett). Inscenaci s Jandlovými texty budeme hrát vždy od úterý do soboty, až do 17. února 2001. Kromě toho zůstává v našem programu "Malý princ", hra, v níž získávají své ostruhy Jakub a Lukáš, synové Niky Brettschneiderové a mé maličkosti.

Ludvík Kavín

Rozhlas Praha - vysílání

Kdy a kam vysíláme

UTC	kHz	m	Oblast
00:30 - 00:57	7345	41	Severní Amerika
	11615	25	Jižní Amerika
02:30 - 02:57	8200	49	Severní Amerika
	7345	41	Jižní Amerika
03:30 - 03:57	7345	41	Severní Amerika
	7385	41	
	9435	31	
09:30 - 09:57	15255	19	Jihozápadní Evropa
	21745	13	Východní Afrika/Sřídvní Východ
10:30 - 10:57	21745	13	Západní Afrika/Jižní Asie
12:00 - 12:27	11640	25	Severní Evropa
	21745	13	Jižní Asie/Austrálie
13:30 - 13:57	6055	49	Sřídvní Evropa
	7345	41	Západní Evropa
14:30 - 14:57	21745	13	Východní Afrika/Severní Amerika
16:30 - 16:57	5930	49	Západní Evropa
	17485	16	Sřídvní a Západní Afrika
18:30 - 18:57	5930	49	Západní Evropa
	7315	41	Východní Evropa/Asie/Austrálie
20:30 - 20:57	5930	49	Západní Evropa
	9430	31	Jižní Asie/Austrálie
22:00 - 22:27	5930	49	Jihozápadní Evropa
	9435	31	Jižní Amerika/Jihozápadní Evropa
*přenos prostřednictvím stanice WRMI Miami na Floridě Satelitní vysílání prostřednictvím sítě World Radio Network			
UTC	Galaxy 5 3.820 GHz		Severní Amerika
14:00 - 14:27	Transponder 6, vertikální polarizace, vedlejší kmitočet zvuku 6,2 MHz		

Pařad české redakce je možná zachytit i v digitální kvalitě na kanálu WRMI Euronix. Časový rozvrh naleznete na <http://www.euronixonline.com/>

Posluchači v Austrálii se mohou s pořady České redakce Rádía Praha setkat také na lokálních frekvencích FM/AM českého vysílání australského rozhlasu SBS

Literární čtení

Druhá polovina listopadu /21. 11. 2000/ byla v Českém centru vyhrazena expozici s názvem "Česká literatura 20. století". Tato putující výstava představila nejvýznamnější reprezentanty české literatury. Vystavené panely dokumentovaly jednotlivé historické epochy české literatury - od roku 1918, přes literaturu domácí, samizdatovou a exilovou, i pražskou německou literaturu.

Literatura "nezůstala" jen na panelech, návštěvníci vernisáže měli možnost ji také zažít. V německých překladech četla z drobných próz K. Čapka, L. Aškenezyho a prozaické tvorby básníka J. Skácela herečka Z. Procházková. Lehkost i hloubku textů vhodně doplnila kytarová sóla K. Peknikové. *mb*

Česká „Přítomnost“ ve Vídni

České centrum nabídlo 28. 11. 2000 vídeňskému, česky mluvícímu publiku možnost seznámit se s představiteli a tvůrci exkluzivních českých časopisů "Přítomnost" a "Prostor". Redaktoři A. Lederer, L. Dobrovský, L. Koubová, M. Hanuš objasnili ve svých vystoupeních nejen historickou návaznost na předválečnou "Přítomnost" F. Peroutky, ale i společenskou nutnost vydávání těchto minoritních časopisů, jež je odkázáno především na podporu mecenášů. "Slova" hostů i návštěvníků byla okořeněna vystoupením písničkáře V. Merty. Vedle známého repertoáru "překvapil" novým rozměrem ve své tvorbě - písni inspirovanou melodikou židovských písní. *mb*

Výstava: „Figury a prostor“
Hana Purkrábková

Jiří Volf

"Pouličníci" z Tábora, Marcel Kříž, Alena Němcová,
Karel Daňhel

Tři a jedna

Sochaři J. Kaifosz, O. Karban, J. Volf a sochařka H. Purkrábková se prezentovali v Českém centru na výstavě "Figur und Raum", jejíž vernisáž se uskutečnila 5. 12. 2000. Publikum mělo možnost poznat nejen objekty umělců z tzv. Sdružení sochařů Čech, Moravy a Slezska, ale i osobně se s nimi, mimo H. Purkrábkové, seznámit. Společným jmenovatelem vystavených objektů byla figurální tematika. Její umělecké uchopení i různorodý materiál / vypalovaná hlína, bronz/ oslovily návštěvníka spontánně, bez nutnosti jisté myšlenkové dešifrace.

Neživé objekty oživilo vystoupení skupiny "Pouličníci" z Tábora. Tříčlenný soubor, hrající, zpívající, tančící, předvedl část ze svého repertoáru - staré pouťové, kramářské, staropražské, vojenské písničky, představující tzv. městský folkór. Jestliže v computrovém věku si nacházejí své posluchače písničky minulého století, je to víc než zajímavé. *mb*

Doba vánoční s Kulturním klubem

Kulturní klub Čechů a Slováků v Rakousku zakončil letošní oslavy 25. výročí založení časopisu Kulturní klub předvánočním literárně hudebním pořadem "Advent", který se konal v Českém centru 15. 12. 2000. Komorní soubor SYRINX, v

člen ND Jiří Vinklář z pořadu Advent

člen ND Jiří Vinklář a barytonista Jiří Hájek

komorní soubor Syrinx ve Vídni,
Martina Havlíková, Josef Rafaja,
Pavel Merta, Jiří Křenek

obsazení flétna, fagot, hoboje, cembalo, "představil" v programu herce J. Vinkláře, člena Národního divadla v Praze. Literární texty s vánoční tematikou J. Seiferta, K. Čapka, J. Nerudy, J. Kainara, F. Nepila se střídaly s ukázkami barokní hudby A. Vivaldiho, G. F. Händela, J. S. Bacha a J. Ch. Pepusche. V pořadu pohostinsky vystoupil i barytonista J. Hájek.

V druhé části dominovala lidová poezie K. J. Erbena a nepostradatelné české koledy. V tomto případě nabídl soubor vskutku hudební bonbónky, neboť interpretoval méně známé či neznámé české koledy. Závěr večera nemohl skončit jinak, než společným zpěvem. Možná, že se pod okny Českého centra leckterý chodec zaposlouchal do milých melodií a odnesl si s sebou kousek tajemna zvaného advent. *mb*

Pražští umělci

České centrum a Kontaktforum pozvaly dne 6. 12. 2000 na vánoční koncert souboru "Musica Bohemica", jehož uměleckým vedoucím je J. Krček. Soubor se věnuje interpretaci starých českých písní. Program koncertu tvořily tentokrát koledy a vánoční hudba z různých údobí. Koncert "splnil" hned tři poslání najednou: slovní doprovod Jaroslava Krčka poučil o jednotlivých uměleckých stylech, posluchači poznali nové "staré" nástroje a navíc si za doprovodu Musica Bohemica mohli zaspívat. To vše v dokonalém provedení. Lze si přát více?

mb

Jedinečná Edita Gruberová a její světové úspěchy

7.12. byla ve vídeňské státní Opeře premiéra málo hrané opery Donizetti - Roberto Devereux.

V partii královny Elizabety I brilovala jedinečná Edita Gruberová, která je členkou vídeňské státní Opery.

Fenomenální výšky, koloratury, silně dramatické a přesvědčivé podání role je její devízou. Edita Gruberová si vzpomíná "Naučila jsem se techniku, cit, srdce a myšlení. V mládí mi bylo velmi často vytýkáno, že si při zpívání pomáhám technikou, ale díky technice mohu zpívat s citem tak jak chci.

Na její nedávný výstup v Tokiu přišlo 19.000 lidí z široka a daleka.

Edita Gruberová jako královna Elizabeth I ve Vídni

Hranaté jubileum

Jsou-li výročí, zakončená baňatou pětkou či oválnou nulou označována jako kulatá, pak je na místě pojmenovat všechna ostatní jako hranatá. Takové hranaté jubileum může slavit podnik - akciová společnost MASNA Studená. Začtete-li se do řádků dnešního interview, dozvíte se mnoho zajímavého o firmě, která byla s Vídní spojena od roku 1900. Velmi zdařile se podnik MASNA Studená, a. s. prezentoval na českém velvyslanectví v září 2000, v roce svého 125. jubilea, při oslavách svátku sv. Václava. Zástupce firmy, ing. Jaromír Pecl, společně s dalšími pracovníky se měl co ohánět při doplňování prázdných taticů a mís novými pochoutkami. Návštěvníky lákaly vzhledem a vůní různorodé klobásy, trvanlivé salámy, výrobky vařené, pečené. Při takovém pikantním ochutnávání rostla nejen chuť na poznání dalších dobrot, ale i zájem o jejich výrobce. Neboť chválu výrobkům vyslovovali stejnou měrou všichni hosté. Díky laskavosti ing. Jaromíra Pecla, manažera marketingu, vznikl tento rozhovor. Chápeme ho jako doklad o úspěšném podnikání. Kdo ví, možná kvalita výrobků podniku MASNA Studená opět ve Vídni přesvědčí a návrat k reklamnímu heslu zakladatele firmy - "výrobky všude rozšířeny - všude oblíbeny" se stane realitou.

◀ výrobky J. Satrapa
současné výrobky společnosti Masna Studená

Dobrý podnik nevyrostete za pár let. Jak dlouho existuje MASNA Studená, a. s.?

Ing. Pecl: Vlastní akciová společnost MASNA Studená, a. s. vznikla 1. 5. 1992, avšak řeznicko-uzenářská tradice ve Studené je mnohem starší.

Pro tuto firmu je tedy, jako pro řadu jiných, charakteristické, že její kořeny sahají do 19. století.

Ing. Pecl: Ano, řeznicko-uzenářská tradice ve Studené začíná již rokem 1875. Tehdy založil ve Studené řeznický mistr František Satrapa řeznic-

tví, které bylo brzy známé svými dobrými a kvalitními výrobky. V roce 2000 jsme tedy slavili 125 let řeznicko-uzenářské tradice ve Studené.

Kdy byl zaznamenán nejvyšší rozkvět firmy Satrapa?

Ing. Pecl: Bylo to po roce 1900, kdy firmu převzal syn Františka Satrapy - Jan Satrapa. Tato změna znamenala největší rozkvět firmy, neboť Jan Satrapa položil základy k průmyslové výrobě v oboru.

Proč byla firma Jan Satrapa vybrána jako dodavatel c. a k.? Jakými výrobky přesvědčila, co konkrétně do Vídně dodávala?

Ing. Pecl: Prestižní titul c. a k. dvorní dodavatel získala firma díky své kvalitní produkci a velmi dobrou pověstí na rakouském trhu. Úspěšným exportním výrobkem byla např. uzená šunka Prago. Firma Jan Satrapa dodávala do Vídně také porcované a nasolené maso.

Jakou přednost představovalo nasolené vepřové maso? Jak bylo zboží naporcováno?

Ing. Pecl: Nasolené maso získalo delší trvanlivost a při kuchyňské úpravě křehkost a specifickou chuť. Maso byla naporcováno na jednotlivé části, např. vepřová krkovička, kýta atp.

Byla firma Jan Satrapa skutečně první továrnou na uzenářské zboží a konzervy na Moravě?

Ing. Pecl: Ano. Do konce od roku 1907 zněl přesný název firmy - První moravská továrna na uzenářské zboží a konzervy, J. Satrapa ve Studené.

V dobách mírových si ve Vídni mohli pochutnávat na Satrapově uzené šunce či křehkém nasoleném vepřovém. Připadla firmě také nějaká úloha v době 1. světové války?

Ing. Pecl: Tehdy se stala firma Satrapa dodavatelem rakousko-uherské armády. Denně expedovala přibližně pět tisíc kusů gulášů v konzervách.

Jak fungovala firma v 1. československé republice? Jaká byla její produkce?

Ing. Pecl: V době První republiky se firma rozšířila o další tři továrny, avšak rodinný podnik zůstal ve Studené. V závodě ve Studené se v té době mohlo skladovat čtyři sta tun masa a týdně vyrábět čtyřicet tun uzenářských výrobků. Vedle těchto výrobků to bylo ještě padesát tun konzerv. Pro výrobu se poráželo průměrně kolem jednoho tisíce kusů vepřů a sto padesáti kusů hovězího

dobytka.

Jak postihla firmu 2. světová válka?

Ing. Pecl: Během 2. světové války pokračovala firma ve své produkci bez omezení.

Vlna znárodnění v roce 1948 znamenala konec i firmy Jan Satrapa. Co se stalo s původními majiteli?

Ing. Pecl: V roce 1947 převzal podnik po svém otci Jan Satrapa jr., který se vrátil z Anglie. Nedlouho po znárodnění mu však byl vstup do závodu zakázán.

Pod jakým novým názvem "jela" firma dále? Co tehdy vyráběla?

Ing. Pecl: Po znárodnění v roce 1948 pokračoval podnik v zajeté výrobě. Pod novým názvem - Masna Studená - se podnik stal součástí Jihočeského průmyslu masného.

Byla Masna Studená prosperujícím socialistickým podnikem?

Ing. Pecl: Výroba se dále rozvíjela, probíhaly četné rekonstrukce podniku. Protože stávající prostory nevyhovovaly požadavkům výroby, byl v letech 1971 - 1981, ve dvou etapách, vybudován nový závod.

K další významné proměně podniku došlo jistě po roce 1989.

Ing. Pecl: Ano. Začátkem devadesátých let vznikla současná firma s názvem MASNA Studená, a. s., která si upevnila pozici mezi nejvýznamnějšími producenty masa a masných výrobků.

Objevily se s novou firmou i nové výrobky?

Ing. Pecl: MASNA Studená, a. s. uvádí na trh každým rokem kolem dvaceti nových výrobků. Vedle toho jsou dosavadní produkty neustále inovovány.

Proč se nová firma nevrátila k původnímu názvu - Jan Satrapa?

Ing. Pecl: Název SATRAPA má jako ochrannou známku zapsanou jiná společnost, podnikající na českém trhu. Proto podnik ve Studené vybuďoval novou značku - MASNA Studená, a. s..

Jaké postavení má podnik v České republice?

Ing. Pecl: MASNA Studená, a. s. se řadí mezi největší zpracovatele masa a masných výrobků v ČR. Ročně

zpracuje cca 6 000 t hovězího a 12 500 t vepřového masa. Její produkce představuje 7 500 t masných výrobků, 2 700 t konzerv a 4 000 t opracovaných výsekových mas.

Kolik má podnik zaměstnanců? Jaké je procentuální zastoupení mužů a žen ve výrobě?

Ing. Pecl: V současné době zaměstnává podnik čtyři sta osmdesát zaměstnanců. Poměr mužů a žen je 50 : 50.

Kdo dodává podniku výchozí materiál - maso? Kde ho firma nakupuje? Kolik se ho cca denně zpracuje?

Ing. Pecl: Jatečná zvířata nakupujeme převážně z oblasti Českomoravské vysočiny a jižních Čech. Denně se poráží cca 450 ks prasat a 50 ks hovězího.

Jaké typy výrobků má ve výrobním programu MASNA Studená a. s.?

Ing. Pecl: Firma je zaměřena především na výrobu trvanlivých masných výrobků zpracovaných jednak studenou cestou, ale i tepelně opracovaných. Velkou část produkce zaujímají rovněž konzervy.

Jak se komponují názvy pro výrobky - např. Poličan, Herkules, CHORIZO - jedná se o zkratková slova, symboly? Kdo, či jaké oddělení je vymýšlí?

Ing. Pecl: Názvy výrobků vycházejí z jeho složení, sensorických vlastností. Dbá se na snadnou zapamatovatelnost názvu a poznatků od zákazníků.

Jak je zajištěna veterinární kontrola?

Ing. Pecl: Jako exportní závod máme celou výrobu pod stálým státním veterinárním dohledem, a to nejen českých, ale i zahraničních veterinářů. Podnik je držitelem veterinárního osvědčení pod označením CZ 12, které ho opravňuje k vývozu do zemí EU a USA.

Kam vyváží podnik své výrobky?

Ing. Pecl: Převážně do zemí bývalé Východní Evropy, část také do EU.

Jak a co ve vaší firmě nakupují bývalé země Ostblocku?

Ing. Pecl: Do těchto zemí vyvážíme převážně konzervy, a to paštiky a masa ve vlastní štávě.

Upravujete "chuť" svých výrobků pro jednotlivé státy? /např. požada-

vek na ostrost, kyselost atp./

Ing. Pecl: Vzhledem k tomu, že převážnou část naší produkce dodáváme na tuzemský trh, upravujeme chuť zatím pouze pro českého zákazníka. Na zahraničních trzích se snažíme prorazit s klasickou recepturou bez změn chuti.

Kdo "vymyšlí" nové kompozice salámů a dalších uzenářských výrobků? Kdo provádí jejich degustaci?

Ing. Pecl: Při tvorbě nových výrobků vycházíme z potřeb trhu a konečných zákazníků. Tyto informace jsou dále zpracovávány a slouží jako vodítko našim technologům. Nový produkt prochází několika zkouškami, včetně degustace. Tu provádějí zaměstnanci jednotlivých oddělení masny.

Získala firma ocenění za své výrobky?

Ing. Pecl: MASNA Studená, a. s. získala v roce 1995 ocenění na Mezinárodním veletrhu IFFA 95, a to hned u čtyř výrobků - salámy Poličan, Paprikáš, Cikánská pečeně a Bohemia pražská šunka 101bs. V roce 2000 získal podnik zlatou medaili na 13. Mezinárodním potravinářském veletrhu za výrobek CHORIZO, a to právě v Rakousku, ve Welsu.

Má firma monopol na určité výrobky?

Ing. Pecl: Spíše vlastníme několik ochranných známek pro jejich názvy.

Které výrobky patří k nejprodávanějším?

Ing. Pecl: Jsou to fermentované salá-

my "Poličan", "Herkules", "Paprikáš" a dále tepelně opracovaný salám Šunkový salám zauzený.

Je v podniku nějaká předváděcí místnost?

Ing. Pecl: Ano. Je zde předváděna produkce masny a její ocenění.

Proč má firma v logu korunku? Symbolizuje to něco?

Ing. Pecl: Vlastní logo má tvar královské koruny, což znamená, že MASNA Studená, a. s. je královnou mezi českými zpracovateli masa. V logu je také umístěna korunka v ovále, který má tvar znaku EU.

Děkuji Vám za rozhovor.

Rozmlouvala Dr. M. Brandeis.

Filla v soukromých sbírkách

Sběratelé, kteří se zajímají o díla malíře Emila Filly (1882-1953), měli jedinečnou možnost seznámit se s tímto autorem na výstavě, která proběhla v aukční a prodejní galerii Antikva Nova v pražské Vítězné ulici. Expozice nesla název Emil Filla ze soukromých sbírek a představila 30 olejů a řadu grafik, kreseb a plastik známého umělce. Na krátkou dobu byl zapůjčen i nejdražší prodaný Fillův obraz Zlaté rybičky u okna - v letošním roce byl vydražen na aukci za 7,3 milionů korun. Dalším známým dílem expozice bylo Osvobození Buchenwaldu, což byl Fillův největší obraz.

Počátek Fillovy tvorby byl ovlivněn expresionismem, ale již v roce 1911 založil s přáteli Skupinu výtvarných umělců, která byla orientována především na kubismus. Ve dvacátých letech převažují v jeho dílech zátiší v bílých barvách a ve třicátých letech díla kubistická. V roce 1939 byl Filla zatčen Němci a odvezen do koncentračního tábora v Buchenwaldu, kde strávil válku. Počátkem 50. let - z tábora se vrátil se špatným zdravím - se zaměřil ve své tvorbě na horizontální úzké pásy Českého středohoří, které začal malovat barevnými tušemi.

Některá Fillova díla bylo možné na výstavě zakoupit. (mk)

Nestor českých historiků oslavil 85. narozenin

Nestor českých historiků, profesor obecných dějin Univerzity Karlovy PhDr. Josef Polišenský se dožil v minulých dnech 85 let. Prostějovský rodák, absolvent kroměřížského gymnázia si získal renomé v soudobé historiografii, zejména svými studii vydanými ve světových jazycích z dějin třicetileté války, z dějin Španělska, Portugalska a Latinské Ameriky. Zejména milovníci literatury faktu znají Polišenského tituly o Albrechtu z Valdštejna, J. A. Komenském, Giacomu Casanovovi, o Janu Jeseniovi, Jeníkovi z Bratřic. Nedávno vyšla jeho publikace Tisíciletá Praha cizinců, pracuje na dalších tématech. S prof. Polišenským se i v jeho vysokém věku setkáváme při nejrůznějších sympoziiích v Uherském Brodě, Mikulově, Přerově i v Olomouci. Dosud přednáší na Filozofické fakultě UK a je častým hostem stejné fakulty Palackého univerzity v Olomouci, jejíž katedru historie spoluzakládal.

Čapek překvapil

Překvapivě nejdražším obrazem listopadové aukce nejvýznamnější pražské aukční firmy Meissner-Neumann se stal oboustranný obraz Josefa Čapka Děvče v košili - Prodavač kohoutků, který byl prodán po dramatickém souboji za tři milióny korun. Naopak zklamal výsledek dražby mistrovské práce Františka Kupky z raného období nazvané Skvělé dílo (1899), která pochází ze slavné sbírky továrníka Waldese, restituované z pražské Národní galerie. Vzhledem ke kvalitě obrazu nízkou cenu 1,55 miliónu korun vysvětlují vlastníci aukční firmy částečně i faktem, že olej byl prohlášen za kulturní památku a nelze ho tedy vyvézt. Pouze za vyvolávací cenu půl miliónu korun se prodal také nedávno objevený obraz od Karla Škréty, jednoho z největších mistrů českého baroka. Největší současný znalec Škrétova díla Jaromír Neumann k výsledku podotkl pro deník Právo, že "se potvrdilo, že starému umění nikdo ze zdejších sběratelů příliš nerozumí". Podle jeho slov malba pravděpodobně poputuje přes oceán k jednomu českoamerickému sběrateli.

(MaFr)

Akty českých spisovatelů

Majitel nakladatelství Petrov Martin Pluháček představil veřejnosti kalendář plný aktů. Nejedná se však tentokrát o fotografie krásných dívek, ale dvanácti spisovatelů (Michal Vieweg, Jiří H. Krchovský, Ivan Wernisch, Marian Palla, Odillo Stradický ze Strdic, Pavel Rezníček, Jaroslav Pižl, Petr Ulrych, Michal Šanda, Bohuslav Vaněk Úvalský, Václav Kahuda a Martin Reiner.

Nahý spisovatel Petr Ulrych

Autorkou aktů je bývalá fotoreportérka ČTK a Mladé fronty Dnes Jana Noseková. Fotografování probíhalo téměř tři měsíce, většinou v bytech autorů nebo na jejich chalupách.

Většina z focených spisovatelů chápala tuto akci jako recesi, nikoliv jako otázku

peněz. Rovněž tak autorce nešlo o peníze, ale celou záležitost brala spíše jako zajímavou zkušenost.

Kalendář vyšel v prosinci a je možné si ho objednat na adrese: Nakladatelství Petrov, Štefánikova 8, 602 00 Brno nebo telefonicky či faxem na čísle: 05/41 23 50 79. V objednávce uveďte své jméno, adresu a telefonní číslo. (mk)

Výstava Františka Bílka

V Jízdárně Pražského hradu se mohou zájemci seznámit s dílem mystického sochaře a grafika Františka Bílka.

František Bílek začal svoje studium malířství v roce 1887 na pražské Akademii výtvarného umění. Po ukončení studia odjel do Paříže, kde studoval v Académie Collarossi. V Paříži již Bílek vytvořil dvě samostatné práce. Obě byly ale v Praze zavrženy, neboť přinášely něco nového, nesrovnatelného se stávajícím stoupencem renesance Myslbekem. Po této události se Bílek vrátil na téměř 10 let do rodného Chýnova. Zde hledal novou vlastní cestu. Věčný hledač lidské duše i "duše" dřeva, které bylo jeho nejmilejším materiálem, zásadně odmítal cizí vzory a svoji inspiraci hledal v přírodě.

Současná výstava shromáždila a utřídila velké množství exponátů. František Bílek vytvářel celé svoje dílo v cyklech, proto expozice není chronologicky řazena. Současnou výstavou se podařilo zhodnotit celoživotní tvorbu tohoto umělce.

Úvodem expozice se mohou návštěvníci seznámit s obdobím prvních dvaceti let 20. století (Slepčí, Krišna, Adam a Eva, Hus a další). Na vývoj umělce měli vliv i mnohé významné umělecké osobnosti. Byl to především Julius Zeyer, který patřil k jeho nejbližším přátelům. Rovněž tak poezie Otokara Březiny se stala inspirujícím zdrojem pro tvorbu některých Bílkových soch. K nim patří například Slepčí, Úžas a Budoucí dobyvatelé.

Expozice je doplněna dokumentací - objemný katalog obsahuje přes 400 reprodukcí a řadu textů českých i zahraničních odborníků (stojí 2200 korun).

Výstava potrvá do 4.2.2001.

(mk)

Ludwig Attersee

Attersee se vrací domů do Bratislavy

Známý a špičkový malíř Rakouska Christian Ludwig Attersee je rodilý Bratislavan.

Konečně bude i v jeho rodném městě uspořádána retrospektiva jeho díla. Bude vystaveno 67 jeho prací z období mezi rokem 1989 - 2000. Výstava v Národní galerii města Bratislavy probíhá od 12.12. 2000 do 28.2. 2001.

B. Martinů v USA

Newyorské české centrum prezentovalo v závěru minulého roku americkou premiéru filmového dokumentu o dvanáctiletém pobytu českého hudebního skladatele Bohuslava Martinů ve Spojených státech. Tento dokument je společným dílem scénaristy a ředitele Nadace Bohuslava Martinů Aleše Březiny a režiséra Jiřího Nekvasila. Děj chronologicky zachycuje příjezd B. Martinů v roce 1940 z Paříže, jeho hudební úspěchy až po odjezd ze Spojených států zpět do Evropy v roce 1953.

Diváci také mohli shlédnout výstavu fotografií, kopií dopisů, kreseb a plakátů, které se vztahovaly k životu B. Martinů.

Dokument pod názvem Martinů a Amerika byl promítnut také v pražském kině MAT, v rámci VI. ročníku Festivalu B. Martinů.

(mk)

Fr. Bílek - Uvědoměný ze sousoší Budoucí dobyvatelé, dub (1931-32) detail

Poslední kniha století

Tým profesionálních fotografů se sešel při spolupráci na naprosto unikátním fotografickém dokumentu. Tento projekt pod názvem Poslední kniha století zachycuje jeden den objektivem sto dvaceti fotografů. Při této práci se sešli profesionální fotografové z nejrůznějších oblastí - jako jsou umělecká, reportážní, módní i reklamní fotografie (jsou to například Robert Vano, Jan Šibík, nebo Jaroslav Kučera). Většina těchto fotografů jsou svým životem nebo prací spojeni s Českou republikou.

Autorem nápadu vytvořit cyklus množství snímků jediného dne je fotograf a producent Adolf Zika. Podobný projekt byl již v minulých letech realizován v

Vlastimil Brodský leží ve vaně
nejmenovaného karlovarského hotelu

New Yorku. Realizační tým amerického projektu se tehdy skládal z více než dvě stě lidí, což je téměř sedmkrát více než v současném českém projektu.

Fotografie jsou černobílé i barevné, odlišují se formátem i použitou technikou. 10.10. 2000 to byl den "D", kdy bylo spotřebováno přibližně 2300 filmů. Fotografové měli vytypována určitá témata a z těch, v počtu 310, se nepodařilo zachytit pouhý zlomek.

Poslední kniha století je prestižním projektem, její cena přesahuje tisíc korun a má i jedinečný náklad - deset tisíc číslovaných výtisků. (mk)

Zemřel Jaroslav Strnad

Ve švýcarském Obstaldenu zemřel v listopadu 2000 ve věku 82 let básník, spisovatel, prozaik, dramatik a publicista Jaroslav Strnad.

Jaroslav Strnad byl poúnorovým exulantem, s jehož literárním dílem se mohlo domácí publikum seznámit až po roce 1989.

V letech 1955 až 1970 působil jako korektor, později jako redaktor Svobodné Evropy, v letech 1972 až 1990 byl pak šéfredaktorem exilového časopisu Zpravodaj.

Strnadovy nejznámější prózy Job a Cesta do Damašku čerpají z jeho bohatých životních zážitků, próza Prohry zpracovává téma českého meziválečného fašismu.

Poslední prací Jaroslava Strnada byla vzpomínková próza Panoptikum. (mk)

Osobnost Hugo Haase připomněla výstava na pražském Výstavišti

Filmového a divadelního herce Hugo Haase jako tvůrčího umělce mnoha profilů dramatických postav připomněla výstava v Průmyslovém paláci pražského Výstaviště. Vznikla ke 100. výročí jeho narození. Autor, filmový historik Pavel Jiras, na ní prostřednictvím stovek fotografií připomene jeho rodinné zázemí, působení na divadelních scénách, desítky celovečerních filmů natočených doma i v Americe a finále života ve Vídni.

Snímky organizátorům poskytl Národní filmový archiv, archivy Národního divadla a Národního muzea, barrandovský depozitář, soukromý sběratel Milan Wolf a také někdejší Haasova manželka Bibi, dnes tři-aosmdesátiletá dáma. Závěrečná část expozice, kterou doplní filmové projekce a besedy s herci, režiséry a pamětníky, připomene i Haasovu návštěvu Prahy u příležitosti 80. výročí otevření Národního divadla.

Hugo Haas se narodil 19. února 1901 v Brně. Studoval na konzervatoři zpěv a u Leoše Janáčka fonetiku. Začínal v tamním divadle a pokračoval v Ostravě. V roce 1924 nastoupil angažmá ve Vinohradském divadle v Praze, kde během čtyř sezón ztvárnil na osm desítek rolí. Na jevišti české první scény vystoupil poprvé v roce 1929. I tam odehrál na osmdesát rolí a k tomu ještě filmoval, vystupoval v rozhlase, jezdil na pohostinská vystoupení, psal filmové scénáře a režíroval divadlo i film. Do roku 1939, kdy Haas emigroval před fašismem do Francie a brzy poté do USA, natočil 32 českých filmů. Další desítky vznikly v Hollywoodu. Zemřel ve Vídni v roce 1968 ve věku pouhých osmašedesát let.

Jiří Borovička mal

Lukavský hraje s nymburskými ochotníky vodníka v Lucerně

Jedenaosmdesátiletý člen činohry Národního divadla potřetí přijel na představení Jiráskovy Lucerny v nastudování zdejších ochotníků. Hostování Mistra Lukavského (vodník Michal) a dalšího člena činohry Národního divadla, Petra Štěpánka (mlynář), je pro nymburské ochotníky čest, které si nesmírně váží. Radovan Lukavský mezi nimi ožívá. Nad pořádným "turkem" vypráví, že jeho první rolí v Lucerně byl Klásek, kterého hrál v Kostelci nad Černými lesy o prázdninách jako gymnazista. "Bydlel jsem u kamaráda. Jeho maminka měla sodovkárnu, cukrárnu a drogerii a my jsme dopoledne dělali sodovky, pak je rozváželi po kraji a večer zkoušeli Lucernu," vzpomíná Lukavský: "Víte, já jsem velice rád, že mě sem pozvali. Je to pro mě skutečně zážitek, protože si vzpomenu na všechny ty krásné věci, které jsem zažil s lidmi, kteří divadlo dělají jen z lásky a s velikou obětavostí. Když vidím, jak oddaně ochotníci hrají, a uvědomím si, že jsou to lidé, kteří věnují svůj volný čas nastudování představení, tak je to prostě něco, co by nemělo z našeho národa vymizet," říká a jeho oči prozrazují, že tohle vyznání jde z duše. Petr Štěpánek vnímá své účinkování s ochotníky obdobně: "Je to pro mě jakási oslava naší profese. Tím, že se tihle činnosti věnuju profesionálně, mám její hroty malinko ustřížený a tady si je nasazuju zpátky. Protože jakým způsobem a s jakým nasazením to tu dělají, to klobouk dolů," dodal. "Soubor Hálek má i po 140 letech osmdesát členů, z toho pětáctýřicet stále aktivních, a budoucnost jim podle provozovatele divadla Adolfa Tomana přeje. "Chci pokračovat v tom, co dělám. Do budoucna si představuji dát dohromady poloprofesionální divadlo, v němž by hrálo asi šest profesionálních herců a zbytek by tvořili ochotníci," svěřil se Toman a dodal, že má zájem, aby se v Nymburku hrály všechny žánry. V nejbližší době začne s Hálkem připravovat Polskou krev a pro příští rok chystá také Loď komediantů.

Jubileum Galerie Caesar

100. výstava Galerie Caesar, to byl významný loňský projekt v Olomouci, jehož se zúčastnili umělci, kteří v Galerii Caesar v minulosti vystavovali.

V roce 1991 zřídil Spolek olomouckých výtvarníků za vydatné podpory města vlastní galerii umění. Nová výstavní síň byla pojmenována podle Caesarovy kašny, která stojí přímo před vchodem.

Olomouc, která je tradičně kulturním střediskem Moravy, si za deset let usilovné práce Galerie Caesar již vytvořila svůj okruh stoupců. Výstavní činnost je finančně zajišťována dalšími příbuzenskými aktivitami jako jsou kavárna a restaurace, prodejna výtvarných potřeb a výtvarná agentura.

V Galerii jsou zastoupeny všechny generace, od studentů po nejstarší výtvarníky, jejichž jediným měřítkem je kvalita. Ke známým výtvarníkům, kteří zde v minulosti vystavovali patří například Věra Janoušková, Rudolf Fila, Ladislav Novák, olomoučtí umělci Slavoj Kovařík, Inge Kosková, Zdeněk Kučera, Miroslav Šnajdr starší a také noví absolventi vysokých škol jako Michal Pěchouček, Milena Olivová a Martin Kuriš. Z naivistů jsou to Františka Kudelová a Bohumír Komínek, z cizinců pak Otto Herbert Hajek, Morgan O'Harová, Ulrich Luder a Monogramista T.D. Zastoupení jsou i čeští exulanti Eva Fuková, Jiří Georg Dokoupil, Tomáš Lahoda a Vladimír Škoda.

Kromě samostatných výstav jsou v Galerii pořádána i společná vystoupení na různá témata.

Zadáním jubilejní výstavy bylo číslo sto. Na jednotlivých autorech bylo ponecháno zpracování i obsah tohoto tématu zcela podle jejich představ. Názvy výtvarných děl si tak volně pohrávali s touto číslicí: Jiří Plietík: Stočená berle, Lubomír Dostál: Hřebíková stočená, Daniel Balabán: Stoh, Ivo Přeček: Sto-h. Další výtvarníci vytvořili například 100 pestrobarevných brouků (Roman Franta), 100 zbytečných slov (Jiří Nepasický), Veronika Holcová pracovala na jedné kresbě 100 krátkých vteřin a na druhé neustala 100 dlouhých minut, Josef Daněk zase spotřeboval na své abstraktní dílo 100 gramů plastelíny a pastel Pavla Muhlbauera byl prodán za pouhých 100 korun.

Tomáš Císařovský nazval podobiznu stařeny sto let a Dalibor Smutný namaloval přesně po sto letech Chudý kraj stejně jako Max Švabinský v roce 1900. Ladislav Daněk se synem postavili ze stavebnice Legó model pomníku ke 100. výstavě a jako raritu vystavil Jan Jemelka kopii rozsudku, na jejímž základě byl v roce 1983 podle paragrafu 100 odsouzen za účast v divadelním představení, které bylo "zaměřeno proti socialistickému, společenskému a státnímu zřízení republiky".

Celá expozice poskytla divákům nejen kvalitní, ale i zábavnou podívanou. (mk)

Ve věku 75 let zemřel krajinář Milan Albich

Ve věku 75 let zemřel v úterý 27.12. pražský malíř a grafik Milan Albich. Milovníci výtvarného umění ho znají především jako krajináře, v povědomí veřejnosti zůstane také jako autor cyklu obrazů parafrázujících díla českých i světových výtvarníků Pocta jablku.

Rozsáhlý výběr ze svého díla představil Albich loni v Galerii Mladé fronty ve Spálené ulici v Praze. Vystavoval obrazy ze svých cest po Evropě, Asii i Severní a Jižní Americe, na plátnech zachytil krajiny, moře a města, kterými prošel. Veřejnost měla tehdy také možnost zhlédnout malé čtvercové obrázky, v nichž Albich jablko zasadil do fiktivních děl žijících umělců i klasiků výtvarného umění.

rem kar xkp

Jiří Hastík otevřel v centru Olomouce Konfuciovu zahradu

Výstavu obrazů s názvem Zahrady Konfuciovy si mohou prohlédnout návštěvníci olomoucké Galerie G. Výtvarník Jiří Hastík, který žije střídavě ve Vídni a v Olomouci, tam představuje svoji abstraktní tvorbu z posledních pěti let.

Podobně jako čínský filozof Konfucius hledá i Hastík harmonii života, zabývá se etikou a společenskými problémy. Tomu odpovídá znaková řeč Hastíkových obrazů, srozumitelná lidem různých jazyků i kultur.

V olomoucké galerii vystavuje Hastík do 12. ledna šestadvacet obrazů, které nezapírají inspiraci východní filozofií. Výtvarník, filozof a galerista patří k nejvýznamnějším postavám olomouckého uměleckého života posledního čtvrtstoletí.

Výchova dívek ve Španělsku

Nové madridské nakladatelství Metáfora se zaměřuje především na vydávání děl mladých autorů, kteří již mají své jméno, a to ze střední a východní Evropy. Autoři z "Východu" mají být představováni v překladech z původních jazyků. Mezi prvními tituly nového nakladatelství byl román českého autora Michala Viewegha Výchova dívek v Čechách. Překlada se zhostil známý Kunderův překladatel Fernand de Valenzuel.

Recenzent španělského listu označil Michala Viewegha jako prvního romanopisce, který zpracoval nové poměry v postkomunistickém Česku. Recenze románu rovněž upozorňuje na určitou podobnost mladého autora s Hrabalovou a Kunderovou tvorbou a připouští, že určitá konkrétní místa, která budou působit potěšení českým čtenářům, neposkytnou tyto podněty čtenářům z oblastí kulturně vzdálenějších.

(mk)

Aukční salon výtvarníků

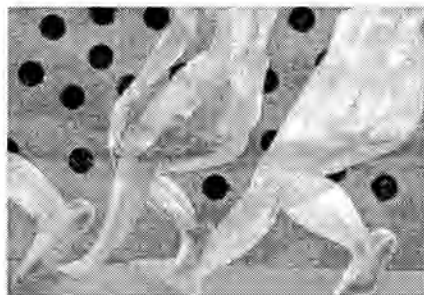
V katalogu 5. aukčního salonu výtvarníků, který pořádá Nadace

Chatrný Dalibor

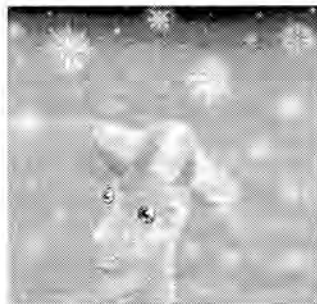
Charta 77 a S d r u ž e n í přátel Konta Bariéry figuruje celkem 331 jmen (například A n d r l e , Born, Komárek, Knížák, Libenský, Zoubek a další). V

letošním roce se podařilo získat nejvíce dárců za celou historii salonu a přitom došlo k zajímavému spojení umělců, kteří společně nikdy nevystavovali.

Komárek Ivan

Darované obrazy, plastiky a fotografie budou vystaveny do 15. února v Křížové chodbě pražského Karolina. 16. prosince se konala dobročinná aukce, jejíž výtěžek podpoří handicapované lidi. Předcházející ročníky salonu vynesly dohromady již přes

Nesázel Michal

deset milionů korun. Díky tomu mohly být financovány například bezbariérové úpravy v různých veřejných prostorách a také mohl být zkvalitněn systém vzdělávání zdravotně postižených dětí. (mk)

Kožená a Vondráček v Paříži

Česká mezzosopránistka Magdalen Kožená, která se po roce vrátila do pařížského divadla Chatelet, se zde setkala s nadšeným přijetím publika. Vystoupila s britským orchestrem Academy of St. Martin in the Fields, který dirigoval Nevill Marriner. Na programu byly symfonie W.A. Mozarta a Josepha Haydna. Sólový part zazpívala Kožená v Haydnově kantátě Ariadna na Naxu a v áriích z Mozartovy opery Korunovace Tita a Paris a Helena Christoph Willibalda Glucka.

Vysoce oceňováno je i nejnovější album Kožené - Handelovy kantáty, které nahrála vloni před Vánocemi v Paříži s orchestrem Musiciens du Louvre pod taktovkou jejího dirigenta Marka Minkovského.

V Paříži vystoupil také Lukáš Vondráček, jehož koncert uspořádala Asociace Olgy Havlové ve Francii. Vystoupil se skladbami Clauda Debussyho, Johanna Sebastiana Bacha a s Českými tanci Bedřicha Smetany.

Tento 14letý český klavírista z Opavy spolupracuje s řadou českých filharmonických orchestrů. V současné době studuje na Pedagogické fakultě Ostravské univerzity hudební obor a dojíždí na konzultace na vídeňskou Vysokou hudební školu. (mk)

Karikatury A. Hoffmeistera v Paříži

Ve výstavních prostorách Českého centra v Paříži byla zahájena pod záštitou velvyslance ČR ve Francii Petra Janyšky výstava karikatur Adolfa Hoffmeistera.

Výstava představuje výběr karikatur známých osobností kulturního a společenského života Evropy. Potrvá do 27. ledna a bude doplněna pravidelným promítáním filmů. (mk)

Den otevřených dveří v Českém rozhlasu

Tak jako každoročně, tak i v letošním roce umožnil Český rozhlas široké veřejnosti, aby nahlédla nejen do míst svého sídla, ale také tajů rozhlasové kuchyně a současně do zákoutí různých pracovišť. K prohlídce patřila kromě staré historické budovy na Vinohradech také návštěva zcela nové budovy studiového domu, jednoho z nejmodernějších v Evropě. Studiový dům je součástí komplexu budov Českého rozhlasu. Nechyběla ani kontaktní představení s ukázkami tvorby zvuků a vzniku pořadů a autogramiáda známých osobností. Otevřena byla také reprezentativní prodejna Českého rozhlasu.

V roce 1923, kdy bylo poprvé ze stanu ve Kbelích zahájeno pravidelné rozhlasové vysílání uběhla už řada let. Český rozhlas zažil několik stěhování, až nakonec v roce 1932 zakotvil na Fochově, dnešní Vinohradské třídě č. 12 v Praze na Vinohradech. A zde sídlí dodnes. (mk)

Josef Váchal v Bukurešti

Památník národního písemnictví sestavil ze svých sbírek výstavu, na jejíž přípravě se v Bukurešti podílelo České centrum, velvyslanectví ČR a Národní umělecké muzeum, kde expozice probíhala.

Expozice grafických listů a autorských knih Josefa Váchala (1884-1969) byla vybrána z jeho bohaté tvorby - malířské a kreslířské práce, fotografické pokusy, řezba, loutkářská scénografie, grafika, typografie, ilustrace, poezie a literatura. (mk)

Život u hypermarketů

Pod tímto názvem představila Galerie Velryba na Novém Městě nejnovější výstavu fotoreportéra Jiřího Křenka, který studuje na Institutu tvůrčí fotografie Slezské univerzity.

Křenek se rozhodl zpracovat velmi aktuální téma, fotografovat v obřích hypermarketech. Jeho práce byla ztížena tím, že majitelé obchodních domů hlídají pečlivě publicitu a fotografování uvnitř hypermarketů dovolují jen omezeně. To Křenek vyřešil tím, že nefotografoval přímo uvnitř,

Život u hypermarketů má své kouzlo, tvrdí fotograf Jiří Křenek

ale zachycoval situace a výjevy před vchody a na parkovištích. S ironií a sarkasmem tak představil fotograf divákům ten svět, kde konzum převládá nad lidskými vztahy a kde jsou matky často tak zaujaté výhodnými nabídkami a možnostmi výběru, že zapomínají svoje děti v nákupních vozících.

Zájemci měli možnost srovnání Křenkových fotografií se sugestivními barevnými dokumenty z nákupních center od proslulého anglického fotografa Martina Parra. Ty byly nedávno uvedeny v Praze, Brně, Ostravě a Opavě. (mk)

Neznámý Mucha v Praze

Zcela ojedinělá byla výstava v Muchově pražském muzeu v Panské ulici. Sbírka nazvaná Umělec a fotoaparát obsahovala soubor dosud nikdy nevystavených fotografií. Jednalo se o autorské snímky z archivu malíře Alfonse Muchy, které byly pořízeny v období od druhé poloviny 19. století do roku 1920.

Muchův ateliér v 90. letech 19. století

Černobílé fotografie ale nepředstavovaly pouhou autorskou dokumentaci, jednalo se o drobná umělecká díla.

Tematicky bylo možné rozdělit výstavu do několika okruhů.

V jedné části jsou na snímcích zachyceny chvíle, které umělec trávil v kruhu své rodiny a nejbližších příbuzných a ve druhé části pak je zachycen samotný umělecký život Muchy.

Zajímavé byly i momentky, na kterých Mucha zachytil v různých situacích své přátele - intelektuály i umělce. Ti byli v jeho ateliéru častými hosty. Z jednotlivých fotografií vyzařovala specifická atmosféra

Muchova ateliéru, ta mu byla inspirací při tvorbě obrazů a plakátů. Fotografie zachytily výrazně i různé dekorativní - exotické a secesní - předměty.

Fotografické studie a modely pro autorův monumentální cyklus Slovanská epopej tvořily samostatnou část.

Divákům tak byla prostřednictvím této komorní výstavy umožněna výjimečná "návštěva" nejen Muchova ateliéru. (mk)

Poradce Václava Klause zahrál v New Yorku

Vůdčí osobností hudební skupiny Folimanka Blues je Ladislav Jakl, poradce Václava Klause. V nedávných dnech tato skupina koncertovala v New Yorku. Přenos byl zprostředkován internetem a tak si ho mohli poslechnout i příznivci této kapely v Čechách.

Folimanka Blues se tak stala jednou z mála českých hudebních skupin, kterým bylo umožněno zahrát si v New Yorku. Koncerty se uskutečnily v newyorských podnicích "Zlatá Praha" a "Bohemian Hall".

Hudební styl skupiny vychází z "hospodských" písniček a inspiraci čerpá i z kořenů tvrdšího elektrického rockového blues. Tuto osobitou kapelu založil v roce

Ladislav Jakl se připravuje se svojí skupinou na koncert v Americe

1993 zpěvák a kytarista Ladislav Jakl, který byl známý jako novinář a i z dalšího veřejného působení.

V roce 1999 vydala skupina Folimanka Blues album Naše hospody, které zachycuje autentickou atmosféru jejich vystoupení. (mk)

Dokument o Hrabalovi

V hlavním vysílacím čase na nizozemském televizním programu NEDERLAND 3 byla v nedávných dnech odvysílána premiéra dokumentárního filmu, který vypráví o životě a smrti českého spisovatele Bohumila Hrabala.

Film měl název Život je všude (Het leven is overal), jeho režisérem byl J.A. Jansen a vznikl v koprodukci studia Viewpoint Productions a televizní společnosti VPRO. Na filmu spolupracovalo i České centrum v Haagu a překladatel Hrabalových děl do nizozemštiny Kees Mercks. (mk)

Klicperova Zlého jelena se v Mostě není třeba bát

Že by nový vpád otce novodobého českého divadla Václava Klimenta Klicpery na česká jeviště? Po úspěšném Hadriánovi z Římsů v Českých Budějovicích si pospíšilo mostecké Městské divadlo a předběhlo Zlatou kapličku s uvedením Mistra Zlého jelena - v režii a jazykové úpravě Víta Vencla.

Klicpera zůstává opravdu solitérem českého divadla 19. století, byl tvořil v jeho první polovině. Pravda, příběh Zlého jelena je o něco naivnější a fousatější než Hadriánův nebo Rohovinův, vzdáleně jako by byl poučen Shakespearovou Komedií omylů, kterou patrně autor neměl čest znát, ale příběh mysliveckého mládence Vítky je dodnes hlavně o nás. O sváru být poslušným, nejposlušnějším na celém světě, o strachu z novot i o čecháčkovské vychytralosti urvat, co můžeš, bez ohledu na poctivost nebo nějakou morálku. Zlý jelen v Mostě je dalším z řady dramaturgicky originálních titulů, jimiž se tato severočeská scéna často výrazně odlišuje od jiných regionálních divadel.

Divadlo Minaret představilo pohádku Stvoření světa

Divadlo Minaret, které hraje na jevišti pražského klubu Lávka, uvedlo v prosinci premiéru veselé pohádkové hry Stvoření světa. Je určena dětem od tří let, kterým vysvětluje vznik Země i člověka. S písničkami Petra Malásky ji nastudoval režisér Petr Hruška.

Kromě postavy laskavého a otcovského Stvořitele v inscenaci hrají i Adam s Evou a zlobivý ďáblík. Ten si ovšem stvoření světa představuje po svém, takže když Bůh stvoří krásné květiny, ďáblík si vymyslí lopuchy a kopřivy.

V repertoáru Divadla Minaret je také barevná pohádka s písničkami Jaromíra Nohavici nazvaná Tři veselá prasátka.

Praha před sto lety

Zajímavá výstava proběhla v Národním technickém muzeu v Praze na Letné. Technika v životě Pražanů byl její název a přinesla ukázky nových vynálezů, které na prahu minulého století výrazně ovlivňovaly a měnily chod i atmosféru města - v roce 1895 ozářilo Václavské náměstí světlo čtyřiceti obloukových lamp.

Vstupní brána výstaviště v roce 1891

V té době vedle tradiční koňské dráhy jela Prahou první elektrická tramvaj Fratiška Křížíka, nad Petřínem vyrostla šedesátimetrová imitace pařížské Eiffelovky a v Jindřišské ulici začala fungovat meziměstská telefonní ústředna.

Hlavním mottem celé expozice byla Jubilejní výstava v roce 1891. František Křížík nechal v té době výstavní areál holešovického výstaviště a přilehlou Stromovku osvětlit obloukovými lampami a více než tisícovkou žárovek. K výstavišti jezdila také první elektrická dráha a na ni se zanedlouho napojila lanovka.

Jubilejní výstava odhalila také jeden z dalších možných způsobů cestování - vzduchoplavbu.

K dalším vynálezům té doby, které byly představeny ve výstavních pavilonech patřil fonograf, kinematograf nebo mutoskop.

V muzeu byly k vidění i další technické vymoženosti z konce devatenáctého století, bylo to například vysoké kolo - předchůdce dnešního kola, telefon, potrubiční pošta, šicí stroj, mechanická pračka, lis na citrony nebo strojek na loupání jablek. (mk)

Houslista Zdeněk Dejmek dostal Cenu města Ostravy

Ostrava - Umělecký vedoucí Janáčkova komorního orchestru a dlouholetý koncertní mistr ostravské Janáčkovy filharmonie houslista Zdeněk Dejmek získal Cenu města Ostravy. Cena je spojená s finanční odměnou sto tisíc korun. Umělec se narodil v Olomouci. Do Ostravy ho přivedlo studium, po němž nastoupil do ostravské Janáčkovy filharmonie. V ní hraje dodnes jako první koncertní mistr. Podílel se na postupném uměleckém růstu orchestru, především smyčcové sekce. Jeho skvělá houslová sóla jsou zaznamenána na řadě rozhlasových i gramofonových snímcích. Od roku 1964 je uměleckým vedoucím Janáčkova komorního orchestru, který přivedl mezi světovou špičku. Jedinečný zvuk, technicky dokonalá hra a nasazení všech členů souboru proslavilo ve světě jméno Leoše Janáčka i českou interpretační školu a také město Ostravu. Cenu města Zdeňku Dejmekovi schválili ostravští zastupitelé.

Jan Němec na internetu

Noční hovory s matkou je nový film režiséra Jana Němce, který vstoupí do historie jako první český celovečerní snímek, jehož premiéra se konala na internetu.

Jan Němec je jedním z hlavních představitelů české nové vlny 60. let a tímto počinem se mu podařilo předstihnout i mnohem mladší kolegy. Sám považuje toto prvé uvedení svého filmu za demokratické, neboť se ho mohou zúčastnit všichni, nejen ti pozvaní. Němec po návratu z emigrace stihl již natočit dva klasické filmy a v současné době se začal zabývat moderní technologií.

Ve světě samozřejmě není film na internetu žádnou novinkou, ale i tam se většinou jedná jen o krátké snímky. (mk)

Monte Cristo završí desetiletí muzikálu v Čechách

Prosincová premiéra muzikálu Monte Cristo potvrdí skutečnost, že za deset let se tento žánr pevně uchytil na českých jevištích. Před rokem 1989 musel ten, kdo v Československu stál o podobnou podívanou, zamířit do zahraničí. Změna poměrů s sebou ale přinesla kromě politické svobody i příležitost uvidět proslulé muzikály. Předzvěsti nastávajících časů byli Les Misérables (Bídníci), kteří se hráli na jevišti Divadla na Vinohradech od června do září 1992. Příběh Jeana Valjeana musel překonat nejen počáteční nedůvěru českého publika, ale i nepříznivé období divadelních prázdnin. Pak si ale k Bídníkům při jejich 90 reprízách našlo cestu přes 65.000 diváků.

Na další muzikálovou produkci si museli lidé navnadění Bídníky počkat téměř dva roky, dlouhé čekání však stálo za to. V červenci 1994 měla v divadle Spirála na pražském Výstavišti premiéru "rocková opera" Jesus Christ Superstar. Náklady na přípravu dosáhly na svou dobu nevidaných 13 milionů korun, za dva a půl měsíce od premiéry však dosáhly tržby deseti milionů a do listopadu 1994 navštívilo představení na 50.000 diváků. "Ježíš" vydržel v Holešovicích neuvěřitelných 47 měsíců (derniéra byla na konci června 1998) a při 1288 reprízách na něj přišlo přes 850.000 lidí. Pražská inscenace počtem repríz převýšila svou starší sestru z Broadwaye; při premiéře v letech 1971 až 1973 se "Ježíš" hrál pouze v 720 představeních.

Inspirováno úspěchem Bídníků se ve stejném roce jako Jesus Christ Superstar objevilo několik původních českých muzikálů, žádný z nich však nezaznamenal u diváků výraznější úspěch. Tu pravou velkolepou muzikálovou podívanou domácího původu nabídl divákům až Dracula, který měl premiéru v symbolický pátek 13. října 1995. Rozpočet projektu přesáhl "Ježíše" o více než sedm milionů korun, dobrým znamením pro producenty byl fakt, že ještě před premiérou bylo prodáno přes 35.000 vstupenek za téměř deset milionů korun. Kongresové centrum, které se chystalo na zasedání Mezinárodního měnového fondu a Světové banky, musel příběh karpatského knížete temnot opustit v červnu 1998, když měl za sebou 916 představení, které navštívilo přes 1,25 milionu diváků.

Jednou z draculovských hvězd byl původně Daniel Landa, který později představení opustil a věnoval se vlastnímu projektu Krysař. Ten měl premiéru v listopadu 1996 v Divadle Ta Fantastika a přes kontroverzní vyznění příběhu, v němž kritici nacházeli fašizující podtext, slavil Krysař u diváků úspěch. Ve stejném divadle se objevily i další úspěšné tituly jako Zahradra rajských potěšení nebo letos v březnu Johanka z Arku. Světová muzikálová klasika se na českých jevištích objevila znovu v prosinci 1996, kdy měly premiéru Milošem Formanem proslavené Vlasy (Hair). Hrály se, stejně jako "Ježíš", na holešovickém Výstavišti (i když v jiném divadle), a právě s tímto zavedeným představením musely Vlasy soutěžit o přízeň diváků. Již před premiérou se ale prodalo na 20.000 vstupenek a když příběh květinových dětí po třinácti měsících opustil jeviště, měl na kontě 230 repríz. Holešovice se vůbec staly Mekkou českého muzikálu. Ve Spirále se dva měsíce po definitivním konci "Ježíše" představila Evita, další zástupce muzikálové klasiky. I když nenavázala na fenomenální úspěch svého předchůdce, po dvou sezónách za ní zůstalo 331 představení a téměř 90.000 diváků.

Pro muzikál byla rekonstruována i jedna z budov v Holešovické tržnici, kde se představil další pokus o domácí muzikál - Rusalka. Přestože ji od února do května 1999 vidělo na 50.000 diváků a v prosinci měla dvoustou reprízu, skončila letos v lednu pro nezáměr publika. O zpracování divadelní klasiky se pokusil i Janek Ledecký, ten si k přeměně na muzikál vybral Shakespeara Hamleta, jehož představil loni v listopadu. Přes nepřilíh přiznivě kritiky si zhudebněný kralevic dánský stojí u diváků dobře, po roce oslavil 230 představení a 100.000 diváků. Zatím posledním velkým muzikálem na Výstavišti byla Pomáda, kterou od prosince 1999 do září letošního roku vidělo na 50.000 diváků. Představení přesto pro finanční problémy skončilo; na únor příštího roku ale plánuje staronový režisér Ján Ďurovčík obnovenou premiéru Pomády s novými kostýmy i výpravou.

Pavel Lukáš rmi kar xkm

Divadelníci diskutovali o aktuálnosti Havlových her

O aktuálnosti her Václava Havla diskutovali na prosincovém setkání v divadle Akropolis divadelní kritičtí a tvůrci. Beseda, jejíž účastníci hledali zejména odpověď na otázku časovosti a nadčasovosti Havlových absurdních her vzniklých za totalitního režimu, byla součástí třídenního festivalu divadelních her Václava Havla.

"Skutečnost, že se zde sešlo osm inscenací, napovídá, že aktuální jsou," uvedl ředitel Divadelního ústavu a moderátor diskuse Ondřej Černý. Současné publikum nachází podle diskutujících v Havlových hrách "stále nové absurdity". Podle kritika Vladimíra Justa spočívá působivost Havlových her v jazyce, v tom, že jazyk je v nich hlavním hercem.

Problematičnost uvádění Havlových her tkví podle divadelníků v jejich interpretaci. Možnost nového náhledu na hry jim ztěžují Havlovy pevně stanovené inscenační poznámky. Jistou svázanost pocítují režiséři také kvůli současnému Havlovi působení v roli hlavy státu.

"Konjunktura (inscenací Havlových her) možná přijde, až nebude prezidentem," uvedl ředitel brněnského divadla Husa na provázku Petr Oslzlý.

Brouček je už šestnáctiletý

KLATOVY - Jediná klatovská loutková scéna Brouček oslavila šestnáctileté výročí nastudováním nové pohádky pro děti Zvoneček Zlatohlásek. Za dobu existence divadélka navštívilo hry bezmála deset tisíc malých diváků. Na vánoční svátky přichystali ochotníci obnovenou premiéru Čert a Káča. V novém roce chystá soubor veselou pohádku Kouzelný kvítek, kde hraje Kašpárek dominantní roli.

Divadlo Říše loutek oslavilo osmdesátiny

K legendám české loutkové scény patří pražské divadlo Říše loutek. V prosinci oslavilo osmdesátiny novou hrou Ivy Peřinové s názvem *Vy neznáte Krutihlava*. Návštěvníci večera měli ojedinělou možnost vstoupit do zákulisí a prohlédnout si historické loutky zakladatele této scény Vojtěcha Suchardy.

Divadlo Říše loutek, které sídlí vedle budovy Městské knihovny v Žatecké ulici, hraje pro malé diváky od října do dubna každý víkend od 14:00 a 16:00. Kromě loutkové klasiky Doktora Fausta má v repertoáru pohádky *Čaroděj ze země Oz*, *Čert a Káča*, *Červená Karkulka*, *Kašpárkova maminka*, *Kocour v botách*, *O pejskovi a kočička* a *Pták Ohnivák* a *liška Ryška*.

Letos v září byla na zdi základní školy v Korunovačnické ulici na Letné odhalena pamětní deska připomínající, že právě zde Říše loutek před osmi desítkami let vznikla. Pak vystřídala několik pražských působišť. V jejím současném sídle byla před více než sedmdesátí lety založena mezinárodní loutkářská organizace UNIMA. Tehdy v květnu 1929 se stala vůbec prvním mezinárodním sdružením divadelníků na světě. Dnes má 10.000 členů z celého světa.

Česká Lípa má novou galerii

V areálu Okresního vlastivědného muzea, které sídlí v bývalém augustiniánském klášteře, vznikly dvě nové výstavní síně. Ty by měly nabízet návštěvníkům zajímavá výtvarná díla umělců z Českolipska a dalších oblastí.

Nová výstavní síň spadá pod Vlastivědné muzeum a zatím čerpá z jeho sbírek. Postupně se program nové galerie bude od muzea odpoutávat. Výstavní prostory se skládají ze dvou částí. V chodbách, jež obklopují Rajský dvůr, budou probíhat zejména dlouhodobé výstavy. První z nich pod názvem *Romantika devatenáctého století* přibližuje návštěvníkům převážně českolipské autory tohoto období. Mimo jiné se zde lidé setkají s díly místních rodáků Eduarda Steffena a Gustava Barbelliniho. V bývalé klášterní jídelně vznikla menší galerie s příznačným názvem *Jídelna*. "Zde se návštěvníci budou setkávat se současnou výtvarnou tvorbou," uvedl Vörös a první výstava se jmenuje *Dobrotu v jídelně* a představují se na ní právě Attila Vörös a malíř Pavel Pavloušek. V lednu a v únoru bude v celém muzeu probíhat rekonstrukce. Od března pak začne v galerii pravidelný provoz.

Profesionální divadla připravila téměř 50 premiér

Téměř pět desítek premiér připravily na poslední měsíc roku profesionální divadelní soubory. Plná třetina z tohoto počtu se podle informací pražského Divadelního ústavu uskutečnila v Praze.

Například v Dejvickém divadle uvedli Gončarovova a Krobotova *Oblomova*, v Řeznickém netradiční Goldflamovo monodrama *Biletárka* a ve Stavovském divadle představila činohra české první scény původní novinku Daniely Fischerové *Pták Ohnivák*.

V prosinci usedlo premiérové publikum hned ve třech hledištích pražských divadel. V Činoherním klubu na Koltésův Návrat do pouště, v Semaforu novinka Jiřího Suchého nazvaná *Noc v synagoze* aneb *Tajemství Brunhildiny punčochy* a Heřmánkovo Divadlo bez zábradlí představilo Fraynovu frašku *Bez roucha* aneb *Ještě jednou zezadu*. Režisér Jiří Menzel ji nastudoval před lety na jevišti Činoherního klubu. Nyní ji v Adrii obnovil za účasti řady tehdejších účinkujících.

Dále premiéra v Divadle na Vinohradech Schwajdova dramaturgie Marquézuova románu *Sto roků samoty* v režii hostujícího Petra Novotného a ve Státní opeře Praha opera Bohuslava Martinů *Voják a tanečnice*. V Ypsilonce to byla Schmidova a Etlikova úprava Dumasových *Třech mušketýrů*, v Rokoku Simonův *Miláček boží* a v Národním divadle večer choreografií Jiřího Kyliána na hudbu Maurice Ravela a Leoše Janáčka.

Následují v mimopražských divadlech například premiéra Janáčkovy *Lišky Bystroušky* v Českých Budějovicích, Hoffmannových povídek *Jacquese Offenbacha* v Olomouci a *Lehárový Země úsměvů* v Ústí nad Labem. V Karlových Varech se objevila *Uhdeho a Štědroňova Balada pro banditu*, v Pardubicích *Čechovovy Tři sestry* a v Plzni *Pucciniho Madame Butterfly*. Slezské divadlo Opava *Dürrenmattova Krále Jana*, Západočeské divadlo Cheb *Goldoniho a Hoffmeisterovy Zpívající Benátky* a Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě hru *Roberta Gravese a Marka Pivovarovy Zlaté rouno*.

Jiří Borovička kar

Zlaté glóby: Hřebejkův snímek neuspěl

Název filmu *Jana Hřebejka Musíme si pomáhat* při vyhlásování nominací na Zlaté glóby v Los Angeles nezazněl. Producent Ondřej Trojan ze společnosti Total HelpArt, která ho natočila v koprodukcii s Českou televizí, se však nevzdává. "Budeme dál bojovat," řekl Trojan ČTK, i když uznává, že naděje k případným oscarovým nominacím jsou nyní menší. "Mrzí mě to, protože ohlasy z Ameriky byly pěkné," uvedl Trojan a podotkl, že většina nominovaných snímků má za sebou silné americké distributory, o což čeští tvůrci zatím jen usilují. Film *Musíme si pomáhat* reprezentuje českou kinematografii v soutěži o americké Oscary. Verdikt devíti desítek členů Asociace zahraničních novinářů v Hollywoodu však jeho naděje zmenšil. Odborníci totiž soudí, že právě udělení Zlatých glóbů naznačuje, kudy se může rozhodování Americké filmové akademie ubírat. V minulém roce neprošel nominací na Zlaté glóby, kterým se také přezdívá "malé Oscary", Michálkův snímek *Je třeba zabít Sekala*. V roce 1997 naopak přivezli Zlatý glóbus do Prahy Jan a Zdeněk Svěrákovi za *Kolju*, který pak Oscara získal. Film *Musíme si pomáhat* měl zahraniční premiéru v Montrealu a na další přehlídce ve Vancouveru se stal v silné konkurenci nejoblíbenějším snímkem. Na MFF v Chotěbuzi získal cenu evropských kritiků FIPRESCI. Úspěchem je jeho zařazení do sekce světového filmu na lednový americký Sundance Film Festival, stejně jako Hřebejkovo jméno mezi desítkou "sledovaných režisérů světa" v anketě prestižního časopisu *Variety*.

Jiří Borovička kar xkm

U Černé Matky Boží začala výstava obrazů a soch 20. století

Vývoj českého výtvarného umění v uplynulém století demonstruje na stovce známých pláten a soch výstava 100+1 uměleckých děl z dvacátého století, kterou v prosinci otevřelo České muzeum výtvarných umění v pražském Domě u Černé Matky Boží. Projekt má být upomínkou na uplynulé století a podpořila ho společnost Praha - Evropské město kultury roku 2000. Pro každý rok vybrala kurátorka výstavy Alena Potůčková jedno charakteristické dílo.

“Ze začátku byl výběr jednoduchý, postupně se však zmenšoval. Některé roky byly na tvorbu bohaté, jiné velmi chudé, například válečná léta a období let 1948 až 1955,” uvedla na tiskové konferenci. Mozaiku, která prochází třemi patry domu, nakonec poskládala ze špičkových děl předních autorů s přesvědčením, že známými obrazy se dá představa celku vytvořit nejlépe.

Velkou část vystavených obrazů a soch zapůjčilo muzeu Národní galerie v Praze. Další pocházejí v Moravské galerii v Brně.

Kudy procházelo české výtvarné umění na cestě od Františka Hudečka po Davida Černého, si mohou zájemci v Domě u Černé Matky Boží prohlížet do 11. února příštího roku. Výstavu doprovází filmový dokument Krátkého filmu Praha s názvem 20. století v srdci Evropy a katalog s reprodukcemi všech vystavených děl.

Černá Madona se vrátila na nároží kubistického domu v Celetné

Proslulý kubistický dům v Celetné ulici v Praze zdobí znovu soška Madony s dítětem, která mu dala jméno. Kopie barokní plastiky vznikla v ateliérech Akademie výtvarných umění a ve středu ji za mříž do výklenku ve fasádě domu instalovali pracovníci Galerie hlavního města Prahy. “Kopie je řezaná podle originálu, je dřevěná, ozdobená zlatem a polychromií,” řekl ČTK pracovník galerie Jiří Medek. Kopie je chráněna novými materiály tak, aby lépe odolávala agresivnímu pražskému ovzduší.

Originální plastiku, která byla domovním znamením budovy, na jejíž parcele kubistický dům podle návrhu architekta Josefa Gočára vyrostl, už město povětrnostním vlivům vystavovat nechce. “Soška bude součástí stálé expozice, zatím je však v restaurátorských dílnách,” uvedl Medek. Veřejnost by ji znovu mohla vidět v polovině příštího roku.

Před kubistickým Domem u Černé Matky Boží stál na rohu Celetné a Ovocného trhu dům číslo 569 nazývaný U zlaté mříže nebo U Černé Matky Boží. Původní dům byl v nejstarší části pozdně gotický, jinak jeho zdívo pocházelo většinou ze sedmnáctého století. Proti záměrům na jeho demolici se v roce 1911 strhla obrovská bouře protestů. Dům byl však stržen a na jeho místě vyrostl dům pro velkoobchodníka Františka Josefa Herbsta podle projektu Josefa Gočára. V kubistickém slohu byl zařízen i interiér domu včetně nábytku a ostatních detailů. Dům sloužil jako obchod, kavárna, byly v něm i kancelářské a bytové prostory. *Soňa Remešová*

Miroslav Donutil uvedl naposled svůj úspěšný program

Úspěšné vystoupení nazvané Pořád se něco děje a Furt ve střehu uvedl koncem prosince naposled člen činohry Národního divadla Miroslav Donutil. Šéf vydavatelství Multisonic Karel Vágner mu při této příležitosti v zaplněném Velkém sále pražské Lucerny předal platinovou desku za 25.000 prodaných nosičů Historek z Provázku, dalšího vyprávění, v němž tento herec vzpomíná na své kolegy a přátele. “Oba mé večery měly celkem 750 repríz a skončit se má vždycky v tom nejlepším,” řekl Donutil před derniérou. Přesto se těchto úspěšných představení nevzdá. Bude s nimi vyjíždět na Slovensko či za krajany do zahraničí. Domácímu publiku je nahradí obdobným večerem, ve kterém bude spíše v roli moderátora.

Na Internetu budou díla, která patřila obětem holocaustu

(ČTK) - Internetovou stránku s přehledem uměleckých děl, která patřila převážně českým Židům a jež jim zabavili nacisté, zveřejní do konce roku české ministerstvo kultury. O díla, která jsou nyní vlastnictvím státních galerií, mohou na základě letos schváleného zákona potomci původních majitelů žádat až do roku 2002. O přípravách internetové prezentace děl informoval ČTK Pavel Jirásek z ministerstva kultury.

“Seznam bude doplňován v průběhu příštího roku, ale podstatná část těch nejdůležitějších děl bude zveřejněna již teď,” řekl Jirásek. Databázi pro ministerstvo vytváří Moravské zemské muzeum v Brně. Podle Jiráskova vznikne pravděpodobně samostatný server, který bude mít svoji adresu a stránky ministerstva na něj budou odkazovat. Pracovníci, kteří dokumentaci vytvářejí, podle Jiráskova nemají ještě všechny informace o dílech shromážděné v té míře, aby je mohli zveřejnit. Proto pouze u některých objektů budou jejich fotografie, u všech ale budou popisy a informace o tom, ve které instituci se nacházejí. Informace bude doplňovat v české a anglické verzi i zákon o zmírnění některých majetkových křivd způsobených holocaustem, který restituce řeší a jenž byl schválen letos v červnu.

Nejvíce uměleckých děl pocházejících z 19. a 20. století je v Národní galerii a ve státních galeriích. Mezi autory děl jsou i taková jména, jako francouzský impresionista Auguste Renoir či představitel rakouské secese Gustav Klimt. “Lustrace sbírek státních institucí se provádějí již rok a půl, vysvětlil Jirásek. Doplnil, že nejde jen o galerie, ale i muzea, hrady, zámky či knihovny.

Do vlastnictví fyzických osob má být podle zákona vydáno asi 2500 uměleckých předmětů, které původně patřily českým Židům.

Markéta Horešová rot kš xpd

Kouzelná cesta do nitra Heleny Márové

(ČN - Michal Kubíček) - Fotografie plné spirituálního nádechu, mysticismu a křehké jako skleněné okvětní lístky. Světlo, které vnáší cosi nového a přeci známého do života. Oduševnělé a přitom technicky bezchybné - to jsou pocitové snímky pražské fotografky Heleny Márové. Obrazy, o kterých je, na rozdíl od mnoha jiných, radost psát, diváka totiž naplňují emocemi. Těmi, které do nich vložila sama autorka. Helena Márová zvolila pro soubor svých složitě vznikajících fotografií název Cesta k sobě. Při pohledu na snímky divák vbrzku pochopí proč. Jejich podstata je ovlivněna sebepoznáváním, východní i křesťanskou mystikou, podvědomím, které v každém z nás dřímá a cítí, že Cosi zde je a je naší povinností se k Tomu přiblížit nebo alespoň na To poukázat a k Tomu se obracet.

Přítom fotografie nevznikaly náhodně, naopak k nim musela vést dlouhá a složitá cesta vnímání a touhy vyjádřit ony nejnějnější pocity, natolik intimní, že každé nešikovné zveřejnění se může stát nešťastnou událostí, kýčem a modlářstvím. V těžké zkoušce však fotografka obstála a fotografie jsou přesvědčivé a poctivé zároveň.

Strom, Vír, Očekávání, Rozhodnutí. Stejně tak by se mohly fotografie jmenovat třeba Proud, Zrození, Matka, Extáze, Nirvána, Absolutno, Duše, Vzpínání, Pohnutí. Snímky, které působí očistujícím dojmem, patří mezi ty, které by si s radostí kdokoli vnímavější pověsil doma v obývacím pokoji a denně na ně upíral své zraky.

Patří do kategorie prací Františka Drtikola, který podobně sledoval cesty světla, transcendentální vztah mezi člověkem respektive jeho duševní polohou a něčím, co je kolem, co je nad námi. V Drtikolově tvorbě tvoří právě tyto práce absolutní vrchol, kam dál a výš půjde Helena Márová, je veliká otázka. Po tom, co je až do poloviny ledna k vidění v ostravské galerii Opera ve foyer Divadla Jiřího Myrona, ulice Čs. Legií, to bude mít velmi těžké.

Kytice měla zůstat tragická

(ČN - Jana Sobotková) - Sedm z Erbenových balad si vybral kameraman a režisér F. A. Brabec, aby z nich vytvořil svou filmovou báseň. Sedm básní - Kytice, Polednice, Svatební košile, Dceřina kletba, Zlatý kolovrat a Štědrý večer - tak dostalo vizuální podobu, aby ani ti, kterým se nechce vracet ke školní klasice, nezapomněli, kdo je to Polednice.

Stejně jako je sedm balad, tak je i sedm hořících svíček, které jedna po druhé zhasínají a spojují tak jednotlivé příběhy - od zhudebněné Kytice až po závěrečný Štědrý večer, od jara až do zimy. Každé básni dal F. A. Brabec jinak velký prostor a každou z nich pojal trochu jinak; různost je však i v kvalitě jednotlivých balad. A tak se stane, že některé z nich (Polednice, Dceřina kletba) svou kvalitou jasně vyčnívají, zatímco jiné (Štědrý večer) představují jen nutné, ale obyčejné kolečko v mechanismu, který by se jinak rozpadl.

Autoři pomohli zajímavosti filmu určitě tím, že svěřili hlavní role jak známým hercům, tak těm, kteří se na filmovém plátně teprve zabydlují. Kromě vynikajících výkonů Karla Rodena (umrlý milý ve Svatební košili), Jany Švandové (krásně hysterická matka Vodníkova ženy), Bolka Polívky (jehož Polednice bohužel nedostala příliš prostoru) nebo Stelly Zázvorkové (hraje starou ženu ve Štědrém večeru jen tím, že prostě je) se tak mohly představit nové tváře - kromě jiných zaujme Klára Sedláčková v roli umrlcovy milé v baladě Svatební košile.

V Kytici si svůj filmový debut odehrál také Dan Bárta, kterému přidělili hlubiny jezera a zelené šaty. Jeho Vodník je jedním z mála překvapení, které jinak každému školákovi známá Kytice přináší: na okamžik projevená lidskost „vodního vraha“ je jedním z nejsilnějších momentů celého filmu. Podobných malých „změn“ si Brabec neodpustil více, a tak je Polednici souzeno trochu ztratit ze své nadpřirozenosti a zvědavé holce ze Štědrého večera (už méně šťastně) neztratit život.

Během sledování filmu upoutají jak jednotlivé detaily (například tiknutí ručičky slunečních hodin), tak i celé balady (nejvíce snad černobíle laděná Dceřina kletba); vše přitom dokresluje hudba Jana Jiráka, jeden z podstatných pilířů snímku. Celkově se - i přes určitou nevyrovnanost jednotlivých částí - podařilo udržet snímek „pohromadě“, a pokud by končil zhasnutím poslední svíčky, divák by mohl odcházet z kina s pocitem, že viděl jeden z nejlepších českých filmů poslední doby. Po sfouknutí posledního plamínku se však objevuje divoký rej maškar. Je škoda, že dnes už se zapomíná na to, co Erben věděl - totiž, že k tragédii se happyend nehodí.

Pavel Brázda vystavuje v Mánesu své xerografické koláže

Téměř pět set obrázků, které výtvarník Pavel Brázda vytvořil zvláštní metodou xerografické koláže v druhé polovině 90. let, je vystaveno v pražské galerii Mánes. Návštěvníci na výstavě s názvem „S radostí někam jít: S klidem k lidem“ uvidí díla zobrazující lidi v mnohotvárných situacích a příbězích. „Zpravidla jsou to příběhy z mého života, něco co znám, nebo příběhy mých známých. Sám se dívám tomu, co mi z toho vznikne,“ řekl Brázda novinářům.

„Mám připravené určité prvky kresby, které si okopíruji na xeroxu. Tyto prvky se v prvním stádiu práce nahodile setkávají, je to vlastně metoda koláže,“ vysvětloval svůj postup. Výsledkem je určitá situace lidí, z níž vystávají příběhy. Primitivní výraz Brázdových prací dává tušit, že částečným zdrojem jeho tvorby je kromě moderního umění i umění přírodních národů.

Pavel Brázda se narodil v roce 1926, pouze rok studoval na Akademii výtvarných umění, odkud byl na počátku roku 1949 spolu se svojí budoucí ženou, malířkou Věrou Novákovou, vyloučen z politických důvodů. Založil nový umělecký směr hominismus, v jehož zájmu stojí život města a velkoměstský folklor. Vystavoval na mnoha neoficiálních výstavách, po podpisu Charty 77 pracoval až do důchodu jako topič v kotelně. První velkou výstavu uspořádal spolu s okruhem umělců spřízněných s časopisem Revolver Revue, kde jsou ukázky z jeho díla nejčastěji reprodukovány, v roce 1992 v pražských Ženských domovech.

Markéta Horešovská *kar xkm*

Česká televize uvedla portrét Orchestru mladých Gustava Mahlera

Portrét Orchestru mladých Gustava Mahlera, složeného ze 140 hudebníků z celé Evropy, vysílala v prosinci Česká televize. "Dokument se podařilo natočit díky sdružení finančních prostředků v koprodukcí s rakouskými, maďarskými a slovenskými partnery a za pomoci grantu Evropské unie," řekl novinářům při projekci filmu jeho producent Radim Smetana. Režisér Jan Mudra podle něj strávil s hudebníky během jejich přípravy a následného turné celý měsíc.

Mladí muzikanti i dirigenti Claudio Abbado, Seiji Ozawa a Pierre Boulez shodně tvrdí, že je tato spolupráce pro ně velmi důležitá. Začínající získávají nenahraditelné zkušenosti, starší světoznámí umělci podle Smetany čerpají naopak ze setkání s mladými hudebníky jejich energií a entusiasmus.

V roce 1986 bylo prvním cílem zakladatelů mezinárodního tělesa svěst dohromady lidi, které oddělovala železná opona. Nyní uvádíme na pódium sjednocenou Evropu, poznamenává ve filmu jeden z vedoucích pracovníků každoročně obnovovaného projektu.

O hru v tomto orchestru je obrovský zájem. Konkursy projde ročně až 1400 uchazečů. "Když jsme pohromadě, spojení hudbou, nechápeme, proč jsou na světě - i v Evropě - války," říká na kameru jeden z hráčů.

Čech objevil další planetku, která obíhá mezi Zemí a Sluncem

Takzvanou blízkozemní planetku typu Aten objevil 28. října Peter Kušnirák z Astronomického ústavu Akademie věd. Asteroid typu Aten je první svého druhu objevený z území České republiky a Slovenska. Předběžně byl označen jako 2000 UR16, sdělili ČTK pracovníci České astronomické společnosti.

Planetky Aten jsou tělesa, která kříží dráhu Země a v podstatě obíhají uvnitř její oběžné dráhy. Kolem Slunce oběhnou za méně než rok. Dalšími tělesy, jejichž dráhy se přibližují k Zemi, jsou planetky typu Apollo a Amor. Ke konci října bylo objeveno 1166 blízkozemních planetek s přesně určenými drahami. První planetku typu Aten objevila v roce 1976 Eleanor Helinová z observatoře Mt. Palomar v USA.

Asteroid, který objevil Kušnirák, se v říjnu přiblížil k Zemi nejbliže na vzdálenost asi 2,9 miliónu kilometrů, byl tedy od Země přibližně sedmkrát dále než Měsíc. Nyní se těleso podle astronomů vzdaluje a do blízkosti Země se opět dostane nejdříve v roce 2006.

Planetka 2000 UR16 má podle astronomů průměr přibližně 60 metrů. Je tedy podobná tělesu, jehož výbuch vyvolal v roce 1908 poblíž sibiřské řeky Tunguzky ohromné lesní požáry. Tlaková vlna byla tehdy zaznamenána na celé zeměkouli. Vědecký tým amerického Národního úřadu pro letectví a vesmír (NASA) a univerzity ve Wisconsinu v roce 1993 zveřejnil zprávu, podle níž záhadný výbuch způsobil asteroid o průměru kolem 30 metrů tvořený horninou, tedy nejběžnější typ meteoritu. Podle vědců vybuchl ohromný meteorit asi ve výšce osmi kilometrů a rozpadl se na drobné fragmenty.

Český filatelista v Monte Carlu

Ludvík Pytlíček, filatelista ze Semil, je nositelem 14 zlatých medailí z mezinárodních světových výstav poštovních známek.

Začátkem prosince loňského roku představil v Monte Carlu nejvýznamnější známku z Československa. Jednalo se o desetikorunovou známku s předtiskem Pošta Československá 1919 na žilkovaném papíře v úzkém formátu. Těchto známek bylo vytištěno pouze sedm. Dnes má tato známka hodnotu několika milionů korun. Do Monte Carla byla přepravena za mimořádně přísných bezpečnostních podmínek.

Přehlídka v Monte Carlu se konala pod záštitou knížete Rainiera III. Jednalo se o největší přehlídku filatelistických rarit z celého světa. Sešli se zde unikáty britské královny Alžběty II., prince Alberta, předsedy mezinárodního olympijského výboru Antonia Samaranche a někdejšího šachového velmistra Anatolije Karpova. Každý ze zúčastněných mohl vystavit pouze jediný kus.

Ludvík Pytlíček se věnuje filatelii 40 let. Zahraniční pojišťovny ocenily jeho sbírku na 150 milionů korun.

V loňském roce se stal členem nejprestižnějšího klubu filatelistů v Monte Carlu a je tak druhým zástupcem z východní Evropy. Prvním byl šachista Karpov.

(mk)

Další úspěch českých egyptologů

Čeští vědci z Českého egyptologického ústavu Univerzity Karlovy se již řadu let těší mimořádně dobré pověsti a ve svém oboru jsou považováni za světovou špičku. Nedávno se jim podařil další významný úspěch, když dokončili odkrývání 4000 let staré hrobky významného staroegyptského soudce a archiváře Inteje, která obsahovala řadu unikátních vyobrazení. I když byla hrobka už ve starověku vyloupena, představuje z vědeckého hlediska velice důležitý objev. Doufejme, že další výzkum odkryje ještě další cenné památky stále ne zcela známé starověké civilizace. (MaFr)

V Praze nejtepleji za 225 let

Meteorologové naměřili 14,3 st. C., byl to nejteplejší 13. prosinec za posledních 225 let, což se v Klementinu pravidelně měří teploty. Dosavadní rekord z roku 1994 byl tak překonán o 2,3 st. "Teploty odpovídaly teplotám poloviny dubna," sdělil Právu Jan Pavlík z Českého hydro-meteorologického ústavu. "Dlouhodobé teplo, které trvá celý podzim je dáno povětrnostní situací, která se opakuje. Jde o příliv teplého vzduchu od jihu až jihozápadu," řekl Pavlík. Podle něj byla středa nejteplejším dnem a nyní se už bude ochlazovat. "Teplotně rekordní byl i říjen a listopad. Říjen s průměrnou teplotou 10,9 stupně byl nejteplejším říjnem za posledních 25 let. V listopadu průměrná teplota dosáhla 7,3 st. C, což bylo o 3,1 stupně víc než je dlouhodobý průměr a měsíc byl třetím nejteplejším listopadem v tomto století. (per)

Moravané století

Pedagog František Mareš je sice svým životem nejvíce spjat s moravskou metropolí, ale pocházel z venkova, z Křetína u Letovic, kde se narodil 30. září roku 1862. Jeho otec byl sládkem, mladý František se však rozhodl věnovat jiné profesi - učitelství. V něm se ovšem přislovečně vypracoval od píky a řekněme rovnou, že zde udělal rychlou a dosti strmou kariéru. V Brně vystudoval německé gymnázium a také jeden ročník učitelského ústavu, pak nastoupil jako podučitel v Drnovicích u Lysic, potom byl suplentem na ženském učitelském ústavu v Brně, ale už od roku 1888, od svých šestadvaceti, se stal ředitelem zdejší Vesny. Byl jím až do roku 1919. Vesna byla nejen českým vlasteneckým spolkem, ale především první českou pokračovací a výrobní školou, jak zněl její oficiální název. Právě Mareš se zásadně zapsal do historie této školy a jeho úlohu oslavil upřímnými slovy i Karel Elgart, jenž jako ředitel Vesny nastoupil po něm. "Vesna měla štěstí, že našla Mareše," napsal Elgart ve svých vzpomínkách, "on je vlastním tvůrcem Vesny a jejích škol. Zrovna uměleckou rukou vytvářel nové školy, shromáždil v nich a kolem sebe kruh v té době nejlepších lidí, kteří šli za ním a viděli se v něm. Třicet a půl roku na nich pracoval, vyvedl je takřka z ničeho k rozkvětu, že byly jedinečnými v naší vlasti." Mareš byl nejen vynikajícím pedagogem, ale také agilním českým národním pracovníkem, významnou osobností kulturního života v Brně. Měl nesporné zásluhy o brněnské divadlo, roku 1900 se stal prvním předsedou českého Klubu přátel umění. Jeho blahodárné působení však nepoznalo jenom Brno. Na pozvání spolku Živena organizoval od roku 1919 ženské odborné školství na Slovensku, odkud se ovšem v roce 1939 - jako mnozí jiní Češi - musel vrátit zpět. Tak se František Mareš na samém sklonku života ocitl opět v Brně, kde pak 11. září roku 1941 zemřel.

Karel Altman

Slovenská pošta

Slovenská pošta vydala novou známku zobrazující dřevěný most v Kluknavě. Je to jediný zachovalý dřevěný most na Slovensku a byl postaven přes řeku Hornád v roce 1832. Znáмка je vytištěna v kombinaci rotačního ocelotisku a barevného hlubotisku. Doprovází ji obálka prvního dne vydání, na níž je kresba části mostu na pilotech přes řeku Oravu z roku 1856. Po této šestikorunové novince vydala slovenská pošta výplatní známku v hodnotě 20 Sk zobrazující dominantu města Rožňava. Také k této známce vychází obálka prvního dne, což je ve vydávání výplatních známek novinkou.

JH

Na Hanou zamíří v nejbližší době peníze poskytnuté Evropskou unií

V sídle Regionální agentury pro rozvoj střední Moravy probíhá v těchto dnech podepisování smluv, které jsou podkladem pro uvolnění dotací z Evropské unie na podporu projektů, které byly schváleny v rámci jejího pilotního programu pro mikroregion Hané. Část prostředků na jejich realizaci poskytne i ministerstvo pro místní rozvoj. Celkem bylo v rámci pilotního programu, který má ověřit schopnost ČR přijímat a účelně využívat peníze ze strukturálních fondů unie, schváleno v zatím posledním kole 85 různých projektů. EU poskytne na jejich realizaci přibližně 58 miliónů korun, ministerstvo pro místní rozvoj k tomu přidá 23,5 miliónu korun. Zbývající náklady zaplatí sami předkladatelé projektů. Jejich realizace by měla skončit do konce dubna příštího roku. Například Olomouc získá dotaci na všech devět projektů, které předložila. Jde mj. o studii městského autokempu v lokalitě přírodního koupaliště Poděbrady, obnovu aleje na Svatý Kopeček, o rekonstrukci komunikací v bývalých kasárnách Prokopa Holého a o zabezpečení skládky komunálního odpadu v Grygově před její rekultivací. Prostějov získá dotaci mj. na realizaci informačního orientačního systému města a na dláždění Židovské uličky, Přerov například na rekonstrukci Tyršova mostu a na stavební úpravy komunikace v ulicích Pod Valy a Spálenec. Uničov i některá další města chtějí prostředky z pilotního programu EU využít i k přípravě průmyslových zón. "Nejvíce projektů se týká posílení infrastruktury a konkurenceschopnosti podnikatelského sektoru," uvedl ředitel Regionální agentury pro rozvoj střední Moravy František Kaštyl. Většinu projektů přitom přihlášily menší obce. Například Doloplazy získají peníze na dokončení kanalizace v části vesnice, Senice na Hané na rekonstrukci místní komunikace a Radslavice na plynifikaci obce.

Numismatická expozice v Plzni

Velmi ojedinělá výstava pod názvem Tisíc let české mince byla otevřena v Zápaadočeském muzeu v Plzni.

Expozice mincí, které vypovídají o dějinách českého státu od konce 10. století do rozdělení československé federace, je svým rozsahem a uceleností první svého druhu po více než sto dvaceti letech existence muzea. (Muzeum vlastní třetí největší numismatickou sbírku v Čechách, která obsahuje 40 tisíc mincí).

Výstava, která je rozčleněna do 14 vitrín a 10 panelových stojanů, představuje ucelený přehled o vývoji českého mincovnictví. Jsou zde představeny nejen oficiální státní měny, ale také mince ražené různými rody, církevními hodnostáři nebo městy. Jsou vždy doplněny stručným popisem dění v době, kdy vznikly.

Ve dvou vitrínách jsou vystaveny mince denárové a brakteátové, což jsou tenké jednostranné mince ze stříbrných plíšků. V dalších dvou vitrínách jsou grošové mince a čtyři vitríny představují tolarové mince od jejich vzniku v 16. století až po konvenční měnu druhé poloviny 18. století. V dalších vitrínách jsou zastoupeny měděné mince napoleonského období a na výstavu patří i mince Československé republiky, které byly sice ražené ve slovenské Kremnici, ale jejich autory jsou češi a také mince českého státu.

Navštěvníky jistě zaujmou mince některých významných šlechtických rodů, například pánů z Rožmberka, Valdštejnů, Šliků a mince olomouckého biskupství, moravských měst a Chebu.

Největší část exponátů pochází ze sbírky Plzeňana JUDr. Josefa Ječného, které muzeum získalo po jeho smrti darem. Tyto exponáty jsou doplněny ze základních sbírek plzeňského muzea a některé kusy jsou ze sbírek Národního muzea v Praze.

Výstava bude otevřena denně od 9 do 17 hodin a potrvá do září roku 2001.

(mk)

Výstavě vévodí figurína hraběho Harpagona v životní velikosti

Policie: Kajínek nebyl superman

Doplatil dvojnásobný vrah Jiří Kajínek na upovídání či pomstu někoho z podsvětí? Nebo to není takový superman a jeho dopadení je výsledkem několikaleté práce desítek policistů, kterým nakonec přálo i štěstí? Vše zatím nasvědčuje tomu, že uprchlíka nikdo neudal. Před třemi týdny už policie měla vytipováno několik míst, kde by se Kajínek mohl po útěku z mírovské věznice skrývat. Prověřovaly se jak Kajínkovy kontakty z doby, kdy byl ještě na svobodě, tak vazby lidí, s nimiž přišel do styku ve vězení. Dva týdny před zásahem už bylo jasno: Kajínek je v bytě Ludvíka a Marie Černých na pražském sídlišti Velká Ohrada. "Když jsme tu informaci dostali, nebyla to jen jedna z možností. Zacházelo se s tím tak, že tam Kajínek prostě je," řekl důstojník elitního protiteroristického komanda, které Kajínka nakonec zatklo. Detektivové při prověřování uprchlíkova okolí přišli na to, že Kajínkova sestra se opakovaně sešla s Marií Černou. Její manžel Ludvík si odpykával doživotní trest v kauze ortlické vraždy, a to právě na Mírově, kde seděl i Kajínek. "Černá několikrát s Kajínkovou sestrou mluvila. Už z minulosti navíc byly informace, že Kajínkova sestra je jedna z mála lidí, kterým on sám věří," uvedl další kriminalista, jenž je o okolnostech Kajínkova dopadení informován. Poté, co policie nabyla přesvědčení hraničícího s jistotou, že se uprchlý trestanec skrývá u Černých, posadila několik svých mužů před dům a nepřetržitě jej sledovala. Pod permanentním dohledem byla i Marie Černá, policie jí rovněž odposlouchávala telefon. Rozhodnutí, kdy protiteroristické komando půjde Kajínka zatknout, padlo až pár hodin před zásahem.

Lidé dnes procházejí Kurzovou ulicí, kde byl dopaden uprchlý vězeň Jiří Kajínek, s pohledy upřenými nahoru. Všichni kolemjdoucí mijejí pekařství Odkolek s vyvrácenými hlavami a i potom se stále otáčejí fascinováni zdemolovaným oknem v pátém patře panelového domu. "Ježíši, pardon, já nechtěl," omluvil se starší pán, jenž vrazil do muže středního věku. Ovšem i jeho pohled je upřen na místo bleskového policejního zásahu. Pražské sídliště Velká Ohrada má tak novou atrakci. "Ještě mi z těch detonací dělbučů, co hodili na Kajínka, zvoní v uších," říká prodavačka pekařství Jana Nováková, nad jejíž hlavou se páteční akce odehrávala. "Nejdříve jsem si myslela, že vybuchl plyn. Pak mi ale došlo, že tenhle barák jede na elektřinu. Vyběhnu tedy ven a vidím, jak nějaké postavy visí na lanech a hází dovnitř další výbušniny. Volala jsem tedy policii, že tu mafianti mordují nějakou rodinu. Z jejich odpovědi jsem ale v tu chvíli docela ztupachověla. Řekli mi: 'To nic, paní, buďte v klidu.'" Domů nakonec odcházela s přesvědčením, že byla svědkem policejního cvičení. Tam ji však čekalo překvapení. "Volala mi kolegyně z práce, prý jestli se dívám na televizi. Ptám se jí, co se děje, a ona mne děsí zprávou, že ta střelba nad námi byla kvůli Kajínkovi, který se nad našim pekařstvím týdný schovával." jp

Temelín má málo potíží, tvrdí odborníci

Neuplyne měsíc, aby se v Temelíně neobjevil technický problém, který definitivně spustí elektrárnu den po dni oddaluje. Naposledy automatický systém odstavil reaktor. Pro odpůrce jaderné energetiky to je jasný důkaz toho, že Temelín není zcela bezpečný. Jaderní experti však oponují: Nejsou to závady, nejsou to poruchy, jsou to neočekávané události, které provázají spouštění každé jaderné elektrárny. A v Temelíně jich v porovnání s jinými elektrárnami není mnoho. "Odstavení reaktoru je záležitost, která se v průběhu spouštění stává a stávat se bude. I v porovnání s jinými elektrárnami v Evropě je ale odstávek velice málo," řekl mluvčí Temelína Milan Nebesář. Připustil, že vzniklé technické potíže odsouvají datum, kdy má být elektrárna spuštěna na plný výkon. "Je to ale záležitost jen několika dní," dodal Nebesář. První elektřinu do sítě by přitom Temelín měl dodat už za pár dní. Mluvčí Státního úřadu pro jadernou bezpečnost Pavel Pittermann uvedl, že určité technické potíže jsou víceméně běžným stavem. "Žádná elektrárna nikdy v historii neměla všechny systémy, všechny přístroje, všechny měřené hodnoty vždy tak, aby od nuly projela na sto procent a začala dodávat elektřinu do sítě," řekl mluvčí. Dodal, že nedávno spuštěná britská jaderná elektrárna Sizewell na tom byla stejně. "Měla problémy velmi podobné s Temelínem, protože je to elektrárna shodného typu," vysvětlil. Také Mezinárodní rada vědeckého vedení spouštění Temelína nevidí v technických potížích elektrárny nic mimořádného. Rada, v níž zasedají specialisté z Česka, Slovenska, Ruska, Rakouska, Francie, Německa, Velké Británie a Spojených států, nedávno konstatovala, že technických problémů je méně, než je obvyklé. jp

Vězeň byl šťastný, mohl mluvit česky

Na malém dvoře jsou kotce ohrazené pletivem. Vězeň Emila Novotného přivedou na objednávku jeho návštěvníků. Rozmlouvá se na vzdálenost dvou a půl metru. Muž odsouzený na čtyři desetiletí za pašování drog působil na české filmové scéně dobře. Upravený, v čistém triku a kraťasech, napohled vyrovnaný. Ke scénáři měl připraveny poznámky, ačkoli věděl, že se nebude natáčet jeho životopis, nýbrž smyšlený, některými zážitky inspirovaný příběh. Vyprávěl, že jako cizinec nesmí ve vězení pracovat, za všechno však musí platit - za to, aby ho bachaři v noci nebudili, za deku i každé jídlo na přilepsenou; jinak vězni dostávají jediné půl kila rýže na den. "Měl jsem pocit, že vyrovnanost Emila Novotného je spíše maskou, která mu umožňuje přežít; film ho zajímá, ale hlavně byl šťastný, že má s kým promluvit česky," líčí své dojmy kameraman Tomáš Sysel. Novotný vždy tvrdil, že byl k pašování drog donucen. S druhým vězněm z Česka, Radkem Hanikoviczem, se ve vězení nestýká. Krajané s kamerou za ním přijeli pět let poté, co byl zadržen na letišti v Bangkoku se zásilkou drog. Přímou v Thajsku režisér Dan Svátek natáčel část svého celovečerního autorského debutu Zatracení, volně inspirovaného Novotného osudy. Ovšem "thajské vězení" teprve vyroste ve zlínském ateliéru: na místě se Svátkovi povedlo jen kradmo přes mříže Novotného vyfotit. jp

Premiér místo do sněmovny šel na pivo

Na vyhlášení výsledků o nejlepší pivo roku se objevil také premiér Miloš Zeman. Tato akce, kterou už několik let pořádá Sdružení přátel piva, se tentokrát konala v pražské Baráčeknické rychti. "Byl jsem sem pozván," řekl Zeman, který svou účast bral jako podporu českých pivovarů, a dal jí dokonce přednost před probíhající schůzí Poslanecké sněmovny. "Převzít záštitu nad pivem je lepší než převzít záštitu nad kuponovou privatizací," dodal bodře premiér. Ještě než začala tisková konference, na níž pořadatelé vyhlásili vítěze ve více než deseti kategoriích, obešel Miloš Zeman všech osm stánků, u nichž představovaly svou produkci především regionální pivovary. Premiér ochutnal několika doušky všechny nabízené nápoje. "Upřednostňuji každé dobré pivo," odpověděl na otázku, které z piv má nejraději. jp

Slovenské pivo a český premiér

Nelichotivé výroky českého premiéra Miloše Zemana o slovenském pivu vyvolaly velice negativní ohlasy na Slovensku. Ředitel Slovenského sdružení výrobců piva Milan Pramuk hodlá premiéru Zemanovi podle svých slov osobně odevzdat novou reprezentativní knihu Slovenské pivovarnictví od Petera Cabadaje, která ukazuje dlouhé tradice slovenské výroby piva. Doufejme, že celá zatím spíše komická záležitost nepřeroste v nějakou trapnou tahanici. Koneckonců je Miloš Zeman pouze jeden spotřebitel jako každý jiný a jeho vkus by měl být jeho soukromou záležitostí. Popradské pivo mu nechutná - no a co?

(MaFr)

Jedenáctiletý mistr Evropy je z Bohumína

Titul mistra Evropy pro rok 2000 v taneční disciplíně show dance - sólo chlapci získal na Mistrovství Evropy dětí do 11 let ve slovenském Liptovském Hrádku Tomáš Haas z tanečního souboru Radost Bohumín. Tomáš vytančil svůj životní úspěch vystoupením Král ohně. V Radosti tančí 4 roky a mistrovský titul ČR drží i v disco dance - sólo. V duetech tančí s Kamilou Gonsiorovou, se kterou letos získali titul mistra ČR v show dance za tanec Před odjezdem. Předvedli ho i na letošním Mistrovství Evropy a 5. místo ve velmi silné konkurenci 35 duetů z celé Evropy je velkým úspěchem. Kamila a Tomáš jsou rovněž mistry ČR v duetech disco dance.

Ministři podpoří obnovu historického dolu Jeroným

Ministr průmyslu a obchodu Miroslav Grégr a ministr životního prostředí Miloš Kužvar se pokusí zajistit část prostředků na záchranu historického dolu Jeroným nedaleko Krásna na Sokolovsku.

Důl Jeroným, který patří k unikátním památkám na středověkou těžbu rud v oblasti Slavkovského lesa, by po rekonstrukci mohl sloužit nejen jako historická památka, ale uvažuje se i o využití pro léčbu dechových onemocnění. Speleoterapii by po úpravě dolu mohly využívat například děti, které se léčí v nedalekých Lázních Kynžvart.

Nepřátelé z nebe si podávali ruce

Dvakrát se setkal Thomas Qualman s Güntherem Rallem. Poprvé 17. prosince 1944 v nelítostném leteckém boji nad Hanou. Podruhé až nedávno v Troubkách, na něž tehdy spadl sestřelený Qualmanův bombardér. Američana a Němce pozvali historici, kteří teď sestavili obraz jedné z největších vzdušných bitev konce druhé světové války. "Zachránil jsem se z padajícího bombardéru jen zázrakem. Dokonce jsem prosil Boha, aby mi pomohl ven. Naštěstí mě exploze včas vymrštila. Na to se nedá zapomenout," vzpomíná navigátor amerického bombardéru Qualman. Jen čtyři z deseti mužů jeho Liberatoru měli tehdy v bitvě nad Troubkami stejné štěstí jako on a přežili. Přesto nenávidí k tehdejšími německými nepřátelům necítí. Dokonce dokáže s úsměvem a bez emocí stisknout ruku veliteli německé stíhací eskadry, která tehdy jeho letoun poslala k zemi. "Válka je minulostí," vysvětluje Qualman. Günther Rall, jehož podřízení Američanův letoun sestřelili, s bývalým nepřitelem souhlasí. "Není to výjimečný pocit, dívat se do očí bývalých nepřátel. Sešel jsem se i s veterány v Moskvě, přitom právě nad Ruskem jsem dosáhl nejvíce sestřelů," říká třetí nejúspěšnější stíhač na světě - pilot německé Luftwafe Rall, jenž má na kontě 275 sestřelených letadel. Oba muži sice oblékali uniformy zneřáčených zemí, teď však tvrdí, že jediné, co je rozdělilo, bylo místo narození. "Kdybychom tehdy stáli vedle sebe a ne proti, byli bychom přátelé," míní letci, kteří se sešli přednedávno v Přerově. Američtí piloti, kteří se zúčastnili bitvy nad Hanou, a němečtí stíhači navštívili místa, kam kdysi dopadaly trosky jejich letadel, a poklonili se památce mrtvých kamarádů na hřbitově v Troubkách. "Ještě nikdy se nesešel velitel eskadry, která způsobila masakr, s těmi z druhé strany, co jej přežili," říká Jaroslav Schön z přerovského Klubu svazu letců. Letcům sice pohled do tváří bývalých protivníků nevadí, ale v hlavách obyčejných lidí téma války stále žije. Zatímco Američané, jejichž padlým kamarádům Troubečtí opečouvají pomník, sklídili potlesk, oba německé letce vítalo mrazivé ticho. "Bál jsem se, aby se něco nestalo," popisuje přípravu setkání Schön. "Lidé mi nadávali do nacistů, nebylo jednoduché to zorganizovat. Chtěli jsme, aby hudba hrála hymny všech států. Pak jsem si ale uvědomil, že slova německé hymny Deutschland, Deutschland nejsou českým ušim zrovna příjemná. Museli jsme tedy upustit i od americké. Američanům jsme to s obtížemi vysvětlovali. Netuší, co Češi za války zkusili," říká Schön. jp

Česká muzea vrátí nacistický lup

Nejméně sedm tisíc uměleckých předmětů včetně obrazů od Alfonse Muchy nebo Gustava Klimta vrátí česká muzea rodinám původních majitelů - většinou obětí holocaustu. Jde o díla, která zkonfiskovali nacisté v době okupace a která se po válce stala majetkem státu. Nový zákon přijatý letos v létě umožňuje, aby se o restituci uměleckých předmětů ucházeli i lidé, kteří nemají české občanství. Mnoho potomků obětí holocaustu žije v cizině, a jejich předchozí restituční nároky byly proto zamítány. Pro některé galerie bude tato snaha o vyrovnání se s dluhy minulosti značně bolestná. Pravděpodobně tak přijdou o hodnotné části svých fondů. "Z hlediska právního ani morálního není co řešit. Sbírkou vydáme," říká Petr Beránek, ředitel Galerie výtvarného umění v Ostravě, kde se nachází jedna z nejcejnějších kolekcí, zahrnující díla Munchova, Kokoschkova, Klimtova či Úprkova a Slavičkova. V Moravské galerii v Brně se pak možná budou muset rozloučit s klíčovým souborem kreseb starých evropských mistrů. Expertní komise vedená vicepremiérem Pavlem Rychetským během své roční práce dosud našla na sedm tisíc předmětů, ale toto číslo není ještě konečné. Při ministerstvu kultury nyní vzniká internetová stránka, na níž budou vystaveny informace o nalezených dílech. "Bude tam text s názvem, autor a u vybraných důležitých děl i fotografie, například u děl od Signaca, Renoira, Utrilla," říká ředitel odboru muzeí a galerií Pavel Jirásek o internetovém katalogu, který má být přístupný do konce roku. Česká republika se tak přiřadí k Francii, Velké Británii, Německu, Rakousku, Maďarsku či k řadě institucí v USA, kde již podobné stránky fungují. Nejvíce dohledaných děl je v Národní galerii, která už předala Židovskému muzeu v Praze přes šedesát obrazů. Židovské muzeum získalo i známý obraz Paula Signaca s názvem Paříž na Seině, který pochází ze sbírky židovského továrníka Emila Freunda. Dílo zůstává jako zápůjčka ve stálé expozici moderního umění galerie a je doplněno cedulkou s informací, že jde o majetek obětí holocaustu. V Ostravě i v Brně zatím čekají, zda se potomci původních vlastníků znovu přihlásí. jp

Oprava Nejsvětější Trojice na Horním náměstí v centru Olomouce se prodraží

Nyní probíhající rozsáhlá oprava barokního sloupového sousoší Nejsvětější Trojice na Horním náměstí v centru Olomouce se prodraží, a to zřejmě o dva milióny korun. Původně měla rekonstrukce stát bezmála patnáct miliónů korun. "Nyní se na nás obrátil Ladislav Werkmann, jehož restaurátorská dílna dostala obnovu památky na starost, že by bylo vhodné opravit i schodiště a balustrády ve spodní části sloupu, protože jejich stav také není dobrý," uvedl Látal. Rekonstrukce schodiště a balustrád má podle Werkmanna stát přibližně dva milióny korun. Unikátní, 35 metrů vysoké sloupové sousoší, které je dílem Václava Rundera, je největší svého druhu v ČR. Je vyzdobeno mnoha náboženskými soškami z dílny Ondřeje Zahnera. V roce 1754 se jeho vysvěcení zúčastnila císařovna Marie Terezie. Letos koncem listopadu byla Nejsvětější Trojice zapsána do Seznamu světového kulturního a přírodního dědictví Organizace Spojených národů pro výchovu, vědu a kulturu (UNESCO). Zařadila se tak do prestižního klubu nejvýznamnějších světových památek.

Miloslav Hradil

Důstojníci v cizině falšovali doklady

Téměř padesátka důstojníků několik let falšovala cestovní příkazy a účtenky při výjezdech do Chorvatska či Bosny a Hercegoviny. Důstojníci měli mimo jiné kontrolovat, jak čeští vojáci v mezinárodních jednotkách hospodaří a dodržují normy. "V cestovních dokladech, podle nichž jim pak byly vypláceny částky za ubytování, přepisovali například zkratku chorvatské měny na DM, takže jim byl hrazen pobyt v markách. Upláceli také recepční, aby jim vystavili vyšší účtenky za nocleh," líčí podvodů šéf zvláštního týmu pro vyšetřování trestné činnosti v ozbrojených silách Martin Hádek. Důstojníci například nahlásili, že nocleh je stál 200 marek, zatímco reálná cena byla pouze 40 marek. "A v hotelu nakonec stejně nespali, nocovali totiž v automobilech," dodal Hádek. Policie při vyšetřování vycházela z podkladů Inspekce ministra obrany, která si v Chorvatsku a Bosně ověřovala skutečné ceny v hotelích a penzionech. "S podobnou trestnou činností jsem se za svou kariéru ještě nesetkal," uvedl vyšetřovatel Hádek. Motivem podvodů byla podle něho obyčejná chamtivost, protože důstojníci cestující do zahraničí dostávají slušné diety. První náměstek ministra obrany Jaromír Novotný řekl, že pro vojáky, kteří mají kontrolovat jiné a přitom sami podvádějí, není v armádě místo. Novotný, který odpovídá za zahraniční politiku resortu a vztahy s Bruslem, bere trestnou činnost důstojníků vyjíždějících na Balkán velmi osobně. "Diskreditují nejen naši jinak bezvadnou pověst na Balkáně, ale i prestiž armády v očích veřejnosti," dodal. To, jaká opatření vůči provinivším se vojákům náměstek navrhne ministři obrany, záleží na verdiktu soudu. Aféra je podle obvykle dobře informovaných zdrojů pro ministerstvo obrany natolik citlivá, že se jí snažilo vyfídit v tichosti. Důstojníci se všichni po odhalení přiznali a škodu zaplatili, mohli by být jen kázeňsky potrestáni.

jp

Hospodářská kriminalita občanů pálí

Sociálnědemokratická strana vyrukovala v českých parlamentních volbách 1998 s příslibem akce Čisté ruce, která měla potírat závažnou hospodářskou kriminalitu spojenou s korupcí. Brzy se však ukázalo, že šlo spíše než o reálný plán o obyčejný humbuk. Ministr pověřený provedením akce Čisté ruce, Jaroslav Bašta, zmizel jako velvyslanec do Moskvy a vše utichlo. Problém je zcela jasný - zákony zejména počátkem devadesátých let byly natolik děravé, že umožňovaly dělat řadu nemorálních operací zcela legálně. Protože retroaktivita práva je zcela proti základním pravidlům demokracie, není možné řadu "podnikatelů" za jejich činy trestat, i když jsou bezpochyby odsouzeníhodné. Tím ovšem narůstá frustrace mezi poctivým obyvatelstvem, které se pochopitelně cítí trapně. Jejich nepříjemné pocity ještě zesiluje vědomí, že mnohé velmi problematické finanční a obchodní operace probíhají dosud a zákon je na ně stále krátký. O tom, že nejde o bezvýznamnou záležitost, svědčí poslední průzkum Institutu pro výzkum veřejného mínění z listopadu 2000. Podle něj 80 procent respondentů označilo problematiku hospodářské kriminality a korupce za velmi naléhavou, což oproti roku 1999 představuje čtyřprocentní nárůst. Přitom ještě v roce 1996 se většina obyvatel cítila ohrožena především kriminalitou obecnou. Typický český zločinec se tak z pouličního násilníka změnil na důstojného podnikatele v luxusní limuzíně.

(MaFr)

Internet na českou vesnici

Doba proměňuje tvář české vesnice skutečně důkladně, a to ještě patrně není všem novotám konec. Podle projektu společnosti Český internet a jejich partnerů by do roku 2004 měla být v každém městě a obci České republiky veřejná budka s internetem. Již v roce 2001 by se měl rozběhnout pilotní program, do konce roku se počítá zhruba s tisícovkou internetových budek. Budky by měly zdarma umožnit přístup k jednotnému portálu státní správy i například k jízdním řádům, platit by se nemělo ani za využívání e-mailu. Vydělávat hodlá společnost na poplatcích za surfování na internetu, za telefonování a za tisk dokumentů. Vzhledem k ceně terminálů a k obavám z vandalismu budou internetové budky umísťovány na krytých veřejně přístupných místech. Celý projekt finančně podporují především velké firmy, které se chtějí tímto způsobem prezentovat. Pokud by se podařilo plán Českého internetu uskutečnit, nepochybně by to znamenalo velký průlom zejména v malých obcích.

(MaFr)

Jací jsou Češi hráči

I v roce 2000 Češi často pokoušeli své štěstí v nejrůznějších hazardních hrách, i když své vášni nepodléhají tolik, jako někteří obyvatelé východoevropských zemí. Celkově prosázeli podobně jako v roce předešlém zhruba 51 miliard korun. Nejvíce utráceli občané své koruny ve výherních hracích automatech, odkud pochází více než šedesát procent prosázených peněz. S velkým odstupem následují kasina se skoro dvacetiprocentním podílem na tržbách a loterie se skoro dvanácti procenty. Celkový objem výher dosahoval něco přes sedmdesát procent tržeb, na dobročinné účely putovalo ze sázek a loterií asi 1,6 miliardy korun.

(MaFr)

Ježíšek naupoval ve velkém

Auta i autobusy plné více i méně nervózních lidí mířily den co den do obřích obchodních center na krajích měst. Za vánoční dary podle obchodníků i bankéřů utratili letos lidé množství peněz, jaké nemá v posledních letech obdoby. "Chut na nákupy je nejsilnější od roku 1996. Podle nejrůznějších průzkumů je „blbá nálada“ pryč, lidé nakupují ostošest," říká Tomáš Krásný z poradenské a marketingové firmy Incoma. Nákupní vlna se letos přelila hlavně do hypermarketů a nákupních centerch.

jp

Českou ekonomiku dusí špatné úvěry

V české ekonomice se za posledních deset let nashromáždilo tolik špatných půjček bank a nejrůznějších daňových nedoplatků, že jejich celková suma přesáhla částku 480 miliard korun. To představuje zhruba třicet procent celé roční produkce země. "Hůře je na tom z vyspělejších zemí v podstatě pouze Thajsko. Česká republika je spolu s Koreou na druhém místě," upozornila zástupkyně České republiky u Světové banky Jana Matesová a dodala: "Ze zkušeností ostatních zemí víme, že jakmile podíl špatných úvěrů na HDP dosahuje jen pěti procent, tak už si s tím banky samy neporadí." Světová banka proto vládě ve své poslední studii doporučila, aby s obrovským zadlužením hospodářství rychle něco dělala, protože jinak se jeho letošní oživení zase rychle zbrzdí. "Nesplácené půjčky jsou klíčovým problémem a jeho vyřešením je skutečně podmíněno oživení české ekonomiky," reagoval Kamil Ziegler, ředitel státní Konsolidační banky, která většinu špatných úvěrů spravuje.

jp

Chlazené potraviny lákají

I v České republice podobně jako v mnoha jiných zemích silně roste zájem spotřebitelů o mražené a zejména chlazené potraviny. Vedle změny životního stylu a stravovacích návyků se na tom podílí i zlepšená nabídka dodavatelů. Naopak proti trendu stále působí poměrně malá kupní síla českých spotřebitelů ve srovnání se západní Evropou. Chlazené výrobky lze sice doporučit pro jejich šetrnost k biologické hodnotě potravin, lékaři však upozorňují na nezbytnost kvalitního uskladnění v domácnosti. Největšími konzumenty chlazeného a mraženého zboží na světě jsou Američané, u kterých podíl takto konzervovaného jídla dosahuje jedné třetiny celkové spotřeby potravin. Tomuto číslu se Češi rozhodně ještě zdaleka neblíží. Bohužel nebo bohudík? Už v roce 1910 představitel pražské městské rady při ochutnávce mraženého argentinského hovězího konstatovali, že chuť masa úpravou příliš neutrpěla, ale přesto zejména u exkluzivnějších druhů masa byl rozdíl patrný. Rozhodněte sami, co z toho vyplývá.

(MaFr)

Československo krylo nacistického zločince

Policisté mají nezvratné důkazy, že vrcholní představitelé komunistického Československa kryli v šedesátých a sedmdesátých letech nacistického zločince Wernera Tuttera. Důkazy o Tutterových zločinech odmítl tehdejší režim vydat německé justici, která o ně opakovaně žádala. Zvláštní protipartyzánská jednotka SS, v níž byl Tutter zástupcem velitele, se "proslavila" brutálními masakry civilistů. Tutter sám je zřejmě odpovědný za dvaadvadesát vražd a za vypálení osady Ploština na Zlínsku. Jako prototyp bezohledného esesáckého zabijáka se stal pravděpodobně modelem pro postavu Engelchena v románu Ladislava Mňáčka Smrt si říká Engelchen. Kauza Tutter je průlomová, neboť poprvé v tuzemské historii se podařilo podobný případ zdokumentovat z trestněprávního hlediska. "Podali jsme návrh na podání obžaloby proti dvěma tehdejším funkcionářům - členům někdejší vládní komise pro stíhání válečných zločinců Jaroslavu K. a Jaroslavu D.," řekl vyšetřovatel Ilja Pravda. Oba obvinění, kteří jsou dnes v důchodu, jsou podezřelí, že nezákonně zařídili, aby dokumenty o Tutterových zločinech nebyly předány německým justičním orgánům. Dopustili se tak zřejmě trestného činu zneužití pravomoci veřejného činitele. Tutter totiž od roku 1954 žil v tehdejší západní Německu, kde působil jako agent II. správy StB. "Veřejnost byla informována, že západní Německo na rozdíl od socialistických států nemá vůli stíhat nacistické zločince. Když si však Německo vyžádalo podklady k tomuto případu, byli to naopak zástupci Československa, kteří vzali pod ochranu nacistického válečného zločince. Současně stačili trvale obviňovat SRN a ostatní západní státy z krytí nacistických zločinců. Bylo to absurdní divadlo," řekl náměstek Úřadu pro dokumentaci a vyšetřování zločinů komunismu Pavel Bret. Pro historiky případ Tutter velmi názorně dokumentuje, co dávno tušili: že komunisté nacistické zločince využívali, a dokonce chránili. "Podobných případů mohlo být mnohem víc," řekl historik Jan Břečka z Moravského zemského muzea v Brně. Příběh Tuttera však není příběhem řadového nacisty či obyčejného příslušníka komanda SS. V jednom ze starších dokumentů se píše: "V dosud vyšetřovaných případech trestné činnosti z doby okupace je obtížné najít typičtější válečný zločin proti civilnímu obyvatelstvu. Zvláště závažná je surovost, s jakou byly některé skutky - zejména na Ploštině a v Prlově - spáchány." Jednotka byla složena z českých a slovenských Němců a hlinkovců. Bojovali zákeřně - za pomoci provokatérů se dostávali k partyzánům a jejich pomocníkům a ty pak likvidovali. Ve vyšetřovacích svazcích z let 1966 a 1974 je nejmeně 18 výpovědí, které se týkají Tuttera. "Jednoznačně hovoří o Tutterovi jako o veliteli, který řídil akci proti Ploštině a Prlovu a který krutě vyslýchal, nařizoval vraždy lidí a sám vraždy prováděl," píše se ve starších záznamech. Do povědomí české veřejnosti se však ponejvíce zapsal brutální masakr v Ploštině, pasekářské obci na Zlínsku, která byla zapálena a část jejích obyvatel zaživa nahnána do hořících domů. jp

Za finanční machinace dostal „trafikou“ na ambasádě v Oslu"

Obchodní zájmy České republiky v Norsku bude na tamější ambasádě v Oslu zastupovat muž, který byl před rokem potrestán na ministerstvu průmyslu a obchodu za finanční machinace svého odboru při čerpání peněz na služební cesty v zahraničí. Bývalý ředitel odboru podpory exportu ministerstva průmyslu a obchodu Jan Hajný se stane obchodním radou na velvyslanectví v Oslu od ledna příštího roku. Letos v únoru byl přitom zbaven funkce na ministerstvu, protože se ukázalo, že on i jeho podřízení svévolně překračovali termíny služebních cest v zahraničí a zneužívali je k soukromým výletům k moři, nebo dokonce k několikadenním dovoleným ve zcela jiných zemích, než kam byla služební cesta schválena. Ministerstvo průmyslu a obchodu, které Hajného na post obchodního rady doporučilo, nyní svůj dřívější verdikt o vině tohoto úředníka vzalo zpět a tvrdí, že vlastně nic neprovedl. Ministerstvo zahraničí, které se na výběru osob na posty obchodních zástupců také podílí, uvedlo, že sice ví o dřívějších problémech Jana Hajného, ale že muselo respektovat současný názor ministerstva průmyslu a obchodu, tedy že jde o způsobilého a naprosto "čistého" člověka. "Pan Hajný není v trestním ani disciplinárním řízení. Žádných provinění se nedopustil," uvedla šéfka tiskového odboru Grégrova úřadu Anna Stárková. Letos 5. února přitom tehdejší vrchní ředitel kabinetu ministra Miroslava Grégra Vlastimil Nesrsta oznámil, že Hajný musí opustit svou funkci, protože byly zjištěny závažné chyby v jeho odboru: "Pan Hajný byl na základě zjištěných nedostatků odvolán z funkce ředitele odboru podpory exportu."

jp

Mendel se doufejme vrátí

Církev nenechala vystěhovat výstavu o Johannovi Gregoru Mendelovi. Těmito slovy oponoval opat augustiniánského kláštera na Starém Brně Lukáš Evžen Martinec informacím některých médií. Existuje však spor mezi opatstvím a provozovatelem Mendeliana - Moravským zemským muzeem (MZM), které na žádost kláštera vyklidilo refektář letos v září.

Nedorozumění, které se však podle nejnovějších vyjádření pravděpodobně vyřeší, začalo vznikat letos v lednu, kdy opat oznámil řediteli MZM Petru Šuleřovi úmysl opravit nejkrásnější sál Mendeliana - někdejší jídelnu, refektář. Nejbolestnější pro členy řádu byla železnou mříží zakrytá stěna s reliéfem poutníků-světců před klášterem. Autoři expozice o zakladateli genetiky se v roce 1965 patrně obávali symboliky - utpení církve. "Po renovačních pracích očekávám návrat výstavy do původních prostor," prohlásil Martinec. Zároveň citoval svůj další dopis Šuleřovi (z března 2000), v němž podmiňuje návrat Mendela nabídkou nového projektu, kterým by MZM učinilo expozici výrazně atraktivnější. Podle odborníků klesá o tak starou a neinovanou věc zájem, hrubý zisk činil jen kolem deseti tisíc korun za rok. To nestačí ani na údržbu, říká opat. Právu sdělil, že MZM dosud nepředložilo návrh expozice. Ředitel Šuleř před týdnem informoval Právo, že Martinec odmítl nabídku účasti na přípravě. Na prosincové tiskovce však opat říká, že takové pozvání nedostal. Oba pánové se osobně setkali v roce 1997, sdělil na dotaz opat. Právo se od ředitele MZM dovědělo také o úvahách přemístit Mendelianum jinam, například do objektu Střední odborné školy a obchodního učiliště v Jánské 22, kde před válkou muzeum sídlilo. Ve středu Šuleř potvrdil, že koncepci výstavy v základních rysech připravili a jsou ochotni upravovat podle požadavků kláštera. Podle Martince nehodlá klášter zvyšovat nájemné, které činí 180 Kč za metr čtvereční, ačkoli obvyklá cena je 2500 Kč i více. Dodejme, že pro odborníky Mendelianum nadále funguje.

Jan Trojan

Zloději vyhánějí hasiče z ložnic

Dobrovolní hasiči na Tachovsku vyměnili domácí postele za tvrdé pryčny se spacákem. Nocují totiž ve svých zbrojnicích. Nejde o součást požárního výcviku, ale o prevenci před zloději. Ti se za poslední dva měsíce vloupali do několika hasičských zbrojnic v okrese a sebrali tam vybavení za statisíce. "Mizerové vlezli už do osmi našich objektů a napáchali škodu za půl miliónu korun. Berou nám věci, bez kterých se při zásahu neobejdeme. Jsou tak drzí, že ukradli i klíčky od aut s cisternami, takže kdyby pískli ostrý poplach, tak všechno shoří, protože bychom tam nedojeli včas," rozhořčeně přemítal velitel jednotek dobrovolných hasičů tachovského okresu Josef Švarbek. "Nejsou peníze na to, abychom si mohli odcizené pomůcky dokoupit. Co jsme potom za hasiče, kteří nemají techniku? Nezbyvá nic jiného, než si na zlodějíčky sami počíhat," dodal.

"Ze zbrojnice v Bornu odnesl motorovou pilu, úhlovou brusku, vrtačku, jedenáct svítilen na ochranné přílby, tři reflektory i s nabíječkou, kanystry s naftou, různé nářadí a dva a půl tisíce korun v hotovosti," vypočítával mluvčí západočeské policejní správy v Plzni Jiří Soukup. Zástupce policejního ředitele tachovského okresu Jiří Tyc míní, že nejde o pachatele, kterým by šlo o to, aby hasiči zůstali při zásazích bezbranní. "Kradou proto, že se takové věci dají dobře zpeněžit," prohlásil. Kromě nočního hlídkování hasiči pátrají po bazarech a zastavárnách. "Prohlížíme pulty, jestli tam nenabízejí ukradené věci z našich zbrojnic. Ty bychom okamžitě poznali a navíc to můžeme doložit i výrobním číslem," řekl Švarbek. Obce se snaží postiženým hasičům pomoci. Například radnice v Plané na Tachovsku, kde zloděj ukradl z místní zbrojnice pomůcky za 80 tisíc korun, už zaplatila dobrovolnému hasičskému sboru nákup nové techniky.

Patrik Biskup

Výstava betlémů

V prosinci byla zahájena v příbramské galerii Zámeček výstava Betlémy pod Svatou Horou.

Expozice představuje na čtyřicet betlémů a pořádá ji Hornické muzeum Příbram, spolek Příbramští betlémáři, deset českých a moravských regionálních muzeí i soukromé osoby. Potrvá do 21. ledna 2001. (mk)

V kostelích jsou k vidění neznámější pražské betlémy

V katolických kostelích se během Vánoc otvírají zrakům děti i dospělých jesličky připomínající v lidové zbožnosti Kristovo narození. Většinou jsou figurky v chrámech do počátku února.

Ke dvěma neznámějším pražským betlémům, na něž se tradičně chodívají lidé se svými dětmi dívat ve svátečních dnech řadu let již cíleně, patří starobylé jesličky u kapucínů na Hradčanech vedle Lorety i každoročně obnovovaný perníkový betlém v kostele sv. Matěje nad Šáreckým údolím v Praze 6.

Originální kovový betlém si mohou zájemci prohlédnout ve starokatolickém kostele na Petříně a betlémy z novějších materiálů na výstavě u dominikánů v Jilské ulici.

Chrámové jesličky jsou však i u benediktýnů v Břevnově, u bosých karmelitánů a u johanitů na Malé Straně, u minoritů na Starém Městě, v katolickém studentském kostele u Karlova mostu, v chrámu na náměstí Jiřího z Poděbrad, na Lhotce, na Zbraslavi a v řadě dalších kostelů.

Kapucínské barokní jesličky se 47 figurami v životní velikosti jsou 300 let staré. Před pohledem návštěvníka bývají ukryty až do štědrovečerní mše, při níž teprve malý ministrant ukládá sochu Ježíška do jeslí čerstvě vystlaných senem. Jezulátko tam zůstane až do Tří králů (6. ledna), v období do Hromnic (2. února) pak drží figurku v náručí socha Panny Marie.

Betlém, k jehož pečení z perníku dala roku 1972 první podnět výtvarnice Helena Horálková, má na 300 figurek. Recept na těsto má jeho autorka už od své maminky, a protože jejím koníčkem je národopis, "obléká" své figurky do krojů z různých oblastí českých zemí. Také tento betlém je do Tří králů k vidění každý den odpoledne. Pak bývá sněden.

UNICEF a Pražský dům světla dostaly na boj s AIDS 228.000 korun

Částku 228.000 korun převzali v Praze zástupci Českého výboru pro Dětský fond OSN (UNICEF) a pražského Domu světla pečujícího o lidi nakažené virem HIV. Peníze vynesla benefiční aukce uměleckých předmětů ve prospěch lidí nakažených tímto virem a pacientů s AIDS, která se 2. prosince uskutečnila v pražském design salónu Arzenal.

Na aukci si lidé mohli vybrat z 15 předmětů, jimž dominovaly umělecké fotografie a sklo. Nejvyšší cenu, a to 80.000 Kč, zaplatil nový majitel za černobílý snímek nizozemského fotografa Erwina Olafa. Cena samizdatu projevů Václava Havla s prezidentovým osobním věnováním se vyšplhala z 10.000 na 19.000 Kč. Fotografie Jana Saudka Johanka z Arku byla vydražena za 22.000 Kč a snímek Polibek jeho partnerky Sary Saudkové za 13.000 korun. Dražba zahajovala výstavu, na níž si lidé mohli prohlédnout díla s tematikou nemoci AIDS a viru HIV. Nepřehlédnutelné byly zejména artefakty HIV pozitivního Newyorčana s českými předky Bartoně Lidice Beneše a fotografie UNICEF popisující život dětí, které kvůli AIDS přišly o rodiče.

Slavnostní inaugurace rektora literární akademie

7. prosince se v Národním domě na pražských Královských Vinohradech konala slavnostní inaugurace rektora Literární akademie Soukromé vysoké školy Josefa Škvoreckého z Prahy 4 - Záběhlic, imatrikulace studentů 1. ročníku a jmenování Akademické rady. U příležitosti této události byl na místě pronesen projev Petra Pitharta, zdravotní škoře zaslali mimo jiné Pavel Tigrid a Josef Škvorecký. Rektorem Literární akademie byl jmenován univerzitní profesor Oldřich Král, prorektorem Jan Vedral, členy Akademické rady Radoslava Brabcová, Jiří Brabec, Antonín Jelínek, Alexandr Kliment, Helena Kosková, Pavel Pecháček, Miroslav Petříček, Jiří Stránský, Václav Šašek, Karel Šiktanc a Ivan Vyskočil.

ŘEDITEL BUDĚJOVICKÉHO PIVOVARU BUDVAR JIŘÍ BOČEK ŘEKL PRÁVU:

* Minulý týden byl pivem roku 2001 vyhlášen dvanáctistupňový světlý ležák z Budějovického Budvaru, stejný titul máte i pro rok 2000. Jinými slovy, nejlepší pivo posledního roku druhého tisíciletí a prvního roku třetího tisíciletí je podle znalců právě z Budvaru. Co to pro vás znamená?

Především je to příjemné ocenění výsledků naší práce a kvality produktu. O umístění v této anketě rozhodují konzumenti, kteří hlasují v průběhu celého roku, a já ji považuji za velice sympatickou právě proto, že hlasují spotřebitelé, a ne pouze odborné degustační komise. Pro nás je to signál, že to děláme dobře, a v tomto směru bychom proto měli pokračovat i dál.

* Budvar dlouhodobě vykazuje růst prakticky ve všech ekonomických ukazatelích. Zvyšuje výrobu, prodej, tržby i zisk, a to jak na domácích, tak i zahraničních trzích. Znamená přelom tisíciletí pro pivovar nějakou zásadní změnu tohoto kursu?

Určitě ne. Obecně řečeno zlom může znamenat odražení ode dna, nebo opačně prudký pád z vrcholu. Ani jedno, ani druhé pro nás neplatí.

* Co to znamená v konkrétních číslech?

Naše letošní obchodní výsledky budou ve srovnání s předchozím rokem lepší řádově o deset procent. Celkové výnosy pivovaru za rok 2000 dosáhnou přibližně 2,65 miliardy korun, což je v historii podniku suverénně nejvyšší částka. Výstav dosáhne 1,35 miliónu hektolitřů piva a před zdaněním vykážeme zisk zhruba na úrovni 470 až 480 miliónů korun.

* Objem vašeho exportu letos vzrostl o bezmála dvě procenta, podařilo se Budvaru proniknout do nových zemí?

Letos jsme začali dodávat pivo do Irska. Jde o zemi s velkou spotřebou piva, která v poslední době zažívá obrovský ekonomický boom, to znamená, že z hlediska exportu jde o velmi zajímavé teritorium. Celkově už naše exportní portfolio zahrnuje šedesát zemí.

* Právě export je příčinou desítek soudních sporů o ochranné známky, které vedete s americkým pivovarem Anheuser Busch. V mnoha zemích jste úspěšní, výjimkou je pouze nedávné rozhodnutí odvolacího soudu v Itálii, který dal za pravdu Američanům. Co čekáte od třetího tisíciletí právě v tomto směru?

Rozhodně žádný velký zlom. Těch sporů je čtyřicet a je více než jisté, že stejně jako v Itálii, tak i jinde, budou pokračovat také v dalších letech.

Petr Pokorný

Šumava čeká na běžkaře

Národní park Šumava, na jehož území je 340 kilometrů doporučených lyžařských tras, je připraven na příliv návštěvníků na běžkách. Podmínky pro lyžařskou turistiku by měly být zkvalitněny strojovou úpravou vybraných úseků i celkově časově častější úpravou stop.

"Kvalitativní posun umožnila finanční spolupráce fondu Phare EU, která téměř zdvojnásobila finanční prostředky sdružené na údržbu stop z prostředků parku a šumavských obcí. Právě obcím evropský fond pomůže nejvíce, protože na nich spočívala největší tíha financování zimní údržby běžeckých tratí," řekl Právu mluvčí šumavského parku Zdeněk Kantořík s tím, že obce tak mají místo loňských 560 000 Kč k dispozici přes 800 000 korun. Na rozdíl od loňského roku bude letos upravováno na 120 kilometrů běžeckých stop, které lyžaře zavedou například z Českých Žlebů na Dolní Cazov, hraniční přechod Mlaka a dále buď zpět na České Žleby, nebo přes Krásnou horu na Nové Údolí a do Stožce. "Běžkaři určitě uvítají, že letos bude strojově udržována i trasa Kvilda - Bučina, která umožní propojení na systém tras v Bavorsku, informoval Kantořík a dodal: "Pro nutnost ochrany přezimující fauny zůstanou zimním návštěvníkům Šumavy odepřena některá místa, která jsou v letní sezóně přístupná. K nim patří Chalupská, Jezerní a Tříjezerní slaf a také vyhlídková věž na Poledniku, která je přes zimu uzavřena z technických důvodů." V terénu se vedle dřívě používaných dřevěných šipek objeví též malé žluté samolepky pro vedení zimních návštěvníků Šumavy po doporučených lyžařských trasách. Vyznačům bílé stopy bude i v letošní zimě napomáhat při výběru tras a termínů výletů informační systém o povětrnostních podmínkách a stavu tras zveřejněný na internetových stránkách šumavského parku na www.npsumava.cz. Zatím jsou sněhové podmínky na Šumavě velice nepříznivé; na hřebenech je kolem třiceti a v nižších polohách necelých deset centimetrů sněhu.

Aleš Pešta

Dojmy Čecha v Bratislavě IV. Koliba

Zatímco Češi si svou restauraci připomínající slavné účinkování na Světových výstavách, slavné Expo 58 na Letné, umně zlikvidovali, Slováci dopadli o něco lépe. Podnik Koliba, který zářil na Světové výstavě v roce 1967 v Montrealu ještě stále vítá své návštěvníky. Snad ho zachránila před nájezdy dravých podnikatelských aktivit i jeho odlehlá poloha - musíte se totiž vydrápat až do blízkosti televizního vysílače, což je podle mého názoru docela slušný turistický výkon. Pochopitelně podstatně pohodlnější je vyjet nahoru autem, ale to si zas nemůžete zpestřit návštěvu alkoholem. Strašné dilema jestli abstinovat nebo se hnát do kopce pěšky patrně přispívá k nepříliš velké návštěvnosti Koliby. To je ovšem velká škoda, protože jinak jde o podnik s velice pěknou atmosférou, krásným interiérem a velmi slušnou kuchyní. Živá cimbálová hudba s houslemi se dnes už příliš často nevidí a podobně vzácné jsou i restaurace s vnitřním uspořádáním podle původních výtvarných představ. Rozhodně bych doporučoval, pokud se rozhodnete bratislavskou Kolibu navštívit, pojmut tento výlet jako relaxační záležitost. Zapomeňte na stres a rychle ubíhající čas a odjeďte se genu místa. Bohužel i odlehlý les kolem Kamzíku je však pokryt signálem mobilních telefonů, takže iluze může být snadno narušena. Alespoň sami buďte, prosím, ohleduplní a vypněte ho. Koliba totiž nabízí unikátní příležitost prožít pěkné chvílky bez zběsilých nájezdů postmoderního světa s jeho nesnesitelnou křiklavou barevností a s neustálým křikem a lomozem. Možná zde pochopíte proč se mnoho Slováků (a nejen Slováků) nerado vzdává poklidného života plného přátelských posezení výměnou za zběsile pádící americko - západoevropskou civilizaci. Snad se i zamyslíte, zda není načase se trochu zastavit a začít se věnovat potřebám svého uštvaneho nitra, které se bezmocně svíjí pod návalem povinností. Z Koliby pak možná budete odcházet s trochou smutku v duši - iluze klidu končí. A na neosvětlené silnici vás málem přejede limuzína z nedalekého hotelu Best Western.

(MaFr)

Unie konečně začala jednat s Prahou o životním prostředí

BRUSEL Státní tajemník Pavel Tetička jednal se zástupci Evropské unie (EU) o kapitolách životní prostředí a regionální politika. Rozhovory proběhly proti plánu o dva týdny později kvůli obstrukcím Rakouska, jež prosazovalo kvůli svému odporu vůči Temelínu do stanoviska "patnáctky" formulace, jež nebyly pro ostatní členské státy přijatelné. Zatímco kapitolu energetika Vídeň nadále blokuje; u ekologie již v pozičním dokumentu EU nakonec souhlasila s formulací, podle níž musejí nové investice odpovídat požadavkům unijní legislativy. Unie ve společné pozici roj. namítá, že Česko chce údajně sladit zákonodárství týkající se odpadů až v roce 2005, a požaduje, aby se tak stalo do okamžiku přistoupení. Tetička ovšem své protějšky ujistil, že jde o nedorozumění, všechno bude sladěno do přistoupení. Slíbil zároveň, že na všechny požadavky Praha odpoví do 20. ledna. EU odhaduje náklady na sladění a aplikaci legislativy ochrany životního prostředí v ČR na 7,5 miliardy eur (300 miliard korun). Kvůli tak vysokým nákladům je ochotna poskytnout Česku určité časové výjimky, chce však, aby byly co nejkratší, a přistoupí na ně jedině, pokud budou dokonale zdokumentovány. Tetička si posteskl, že kvůli zbytečným omylům a průtahům na české straně se v tomto pololetí neuzavřela jednání o žádné kapitole, ačkoli byly předpoklady to udělat v oblastech finanční kontroly a volného pohybu služeb.

(ČTK, los)

Slota nechal v Žilině odstranit reliéf SNP

Primátor Žiliny Ján Slota, známý svými extrémními názory, dal v centru města odstranit reliéf připomínající Slovenské národní povstání (SNP). Tento krok vyvolal značnou nevoli místního výboru Slovenského svazu protifašistických bojovníků. "Odstranění, resp. přemístění reliéfu z náměstí Andreje Hlinky na periférii města bez našeho vědomí, je urážkou všech přímých účastníků národně osvobozovacího boje včetně účastníků SNP," píše se v protestním dopise, který svaz zaslal poslancům městského zastupitelstva i Národní rady SR. Bronzový reliéf s rozměry 7x2,5 metru, který stál na tomto místě 21 let, byl převezen na místní vojenský hřbitov. Podle informací deníku Pravda chce město na místo památníku SNP umístit pětmetrové sousoší sv. Cyrila a Metoděje, které stálo 4,6 miliónu korun. Před časem se žilinská radnice pokusila umístit na náměstí pamětní desku prezidentovi válečného Slovenského štátu Jozefu Tisovi. Proti tomuto záměru se však zvedla vlna odporu, a tak Slota od tohoto úmyslu upustil.

(ivi)

Při o ČNB rozhodne Ústavní soud

Vláda schválila podání k Ústavnímu soudu, který rozhodne, jestli může guvernér centrální banky jmenovat prezident sám, nebo jen spolu s premiérem. Spor o výklad ústavy vláda otevřela poté, co se Václav Havel rozhodl jmenovat proti její vůli guvernérem Zdeňka Tůmy. "Vláda nezpochybňuje předchozí postup prezidenta republiky..., protože tento postup byl založen na právním názoru, který před Ústavním soudem napaden nebyl. Je však přesvědčena, že tento právní názor a postup je do budoucna potřeba změnit, protože odporuje ústavě," citoval z návrhu vicepremiér Pavel Rychetský. Kdyby vláda u soudu vyhrála, může být jmenování Tůmy anulováno? "Upozorňuji, že ta věta nezní, že nezpochybňuje dosavadní postup, ale předchozí postup, to znamená před tímto jmenováním," řekl včera ministr spravedlnosti Pavel Rychetský. "Necháváme tam prostor pro Ústavní soud," dodal. Kolem postavení centrální banky vzniká ale i další spor. Tentokrát na politické scéně. Poslanecká sněmovna přijala novelu zákona o centrální bance, která v některých pasážích odporuje ústavě i pravidlům Evropské unie a zvyšuje závislost banky na politické moci. Konflikt bude mít dohru u Ústavního soudu. "Senátoři Čtyřkoalice podnět určitě podají," řekl šéf Unie svobody Karel Kühnl. Předpokládá prý, že tak učiní i prezident Václav Havel, který kritizoval protiústavnost novely. Sněmovna jednala o zákonu už potřetí poté, co ji vrátil Senát a poté prezident. Pro hlasovalo 122 poslanců ČSSD a ODS. Poslanci sociální demokracie zvedli ruce, i když sama vláda problémy zákona přiznává. Konflikt s ústavou chce řešit další novelou.

jp

Temelín je v rukou EU

Temelínská krize skončila - zatím bez vítěze a poraženého. "Uvidíme, zda zvítězí býk, nebo toreador. Každopádně musí zvítězit pravda," prohlásil premiér Miloš Zeman poté, co podepsal s rakouským kancléřem Wolfgangem Schüsselem dohodu uzavírající vystupňovaný spor o Temelín. Konečné slovo, zda bude jaderná elektrárna fungovat, dostanou odborníci Evropské unie, kteří mají Čechy a Rakušany rozsoudit. V dohodě, která byla uzavřena pod patronátem evropského komisaře pro rozšíření Günthera Verheugena, se Praha zavázala ke kompletnímu přezkoušení Temelína z hlediska vlivu na životní prostředí i jaderné bezpečnosti. "Temelín bude posuzován podle standardů v Evropské unii obvyklých," uvedl Verheugen, aniž dokázal upřesnit, jaké standardy tím myslí. Zeman zopakoval, že Praha je v případě negativního výsledku prověrek připravena jadernou elektrárnu uzavřít. "Pokud bude Temelín sledán nebezpečným, ať už z hlediska bezpečnosti, nebo ekologie, pak ho nebudeme provozovat," zavázal se premiér. Vídeň naopak přislíbila, že nebude blokovat vstupní rozhovory mezi EU a Českou republikou a že zajistí průchodnost hranic, které byly v minulých týdnech často blokovány protijadernými aktivisty. "Pokud budou blokády obnoveny, zahájí EU proti Rakousku řízení," varoval Vídeň Verheugen. Jako největší vítězství v jednání zdůraznil rakouský kancléř právě prověrku vlivu Temelína na životní prostředí. "Rozsáhlá prověrka ekologických dopadů Temelína je důležitým bodem. Evropská komise prohlásila, že je ochotna poskytnout dohled nad provedením zkoušek, a česká strana je připravena dobrovolně a závazně výsledky prověrky přijmout," prohlásil Schüssel. Právě tato zkouška byla pro Rakušany zaklínací formulí. Vídeňský parlament nařídil Schüsselově vládě zablokovat rozhovory Prahy s Evropskou unií, dokud nebudou Češi s tímto druhem prověrky Temelína souhlasit. Kancléř si připsal i další bod, když dosáhl oddálení připojení Temelína do energetické sítě, dokud nebudou prověrky provedeny. A to nebude dříve než v polovině příštího roku. Mezi Prahou a Vídní bude zřízena horká linka, jejímž prostřednictvím budou Rakušané informováni o případných problémech Temelína. Do konce roku 2001 má být zřízen systém včasného varování v případě jaderné havárie v elektrárně. Rakušané si v Temelíně budou moci instalovat vlastní zařízení. Unavení, ale spokojení se Verheugen, Schüssel a Zeman rozjžděli po hodinách jednání za zdmi mohutného kláštera do svých domovů. Spokojení však nebyli protijaderní aktivisté. "Je to něco mezi dostatečnou a nedostatečnou," oznámkoval smlouvu jejich mluvčí Josef Pühringer.

jp

Schüssel zahájil činnost rakouského Fondu usmíření

Rakouský kancléř Wolfgang Schüssel oficiálně zahájil činnost Fondu usmíření, z nějž budou odškodněny oběti nucených prací za druhé světové války na území dnešního Rakouska.

S vyplácením odškodného by se mohlo začít v polovině února," prohlásil kancléř. Nárok na vyplacení mají pouze žijící postižení anebo jejich dědicové, pokud nuceně nasazení zemřeli po 15. únoru 2000. Doba podání žádosti byla stanovena na dva roky. Předpokládá se, že fond ukončí svou činnost v průběhu tří let. Na ustavujícím zasedání kuratoria fondu se ujal funkce jeho předsedy bývalý státní tajemník v ministerstvu zahraničí Ludwig Steiner (78), o jehož jmenování rozhodla rakouská vláda v úterý. Generálním tajemníkem je pak Richard Wotava, který působil do loňska jako velvyslanec ve Španělsku. Celkem má být odškodněno asi 150 tisíc osob, převážně ze šesti zemí střední a východní Evropy - ČR, Polska, Maďarska, Ruska, Ukrajiny a Běloruska. Občanů ČR je mezi oprávněnými příjemci odškodnění přibližně 15 tisíc a pro ně je určena celková částka 501 milionů šilinků (asi 1,3 mld. Kč). Rakouská vláda, spolkové země a podniky vloží do fondu celkem šest miliard šilinků. Ty budou postiženým rozděleny podle jejich zařazení do jednotlivých kategorií - oběti dostanou od 20 do 105 tisíc šilinků. Většina českých občanů by měla dostat po 35 tisících šilinků. Očekává se, že první platby poukáže fond v nejbližších měsících, vyplácení však zřejmě nebude v roce 2001 ještě ukončeno. Zbývá splnit, podobně jako v případě obdobného fondu německého, poslední podmínku, kterou je stažení všech hromadných žalob proti rakouským podnikům v USA. Na rozdíl od německého fondu, který předpokládá pro začátek jen zálohovou výplatu části odškodného, mají být částky postiženým z rakouského fondu vyplaceny najednou. Do fondu stát vloží 3,7 miliardy, spolkové země dalších 500 milionů a soukromé podniky 1,8 miliardy šilinků.

(ČTK, kov)

Slovenský tisk o situaci v České televizi

(zpravodaj ČTK) - To, co se děje už více než týden v České televizi (ČT), probudilo k životu také spoustu bývalých "revolucionářů Sametové", kteří mezitím jakoby usnuli na vavřínech, tedy na teplých místěčkách, píše dnes nejčtenější slovenský list Nový čas. "Na stranu desítek redaktorů zpravodajství, kteří tvrdí, že nový generální ředitel Jiří Hodač byl dosazený do křesla nelegitimně a odmítají ho akceptovat, se postavilo několik osobností kulturního i politického života.

Z ČT zaznívají výzvy k občanům, aby přišli chránit nezávislost veřejnoprávní televize ... Jenomže dnes už není rok 1989 a vše se děje podle platných zákonů," připomíná deník.

Jak upozorňuje, parlament jmenoval Radu ČT a ta má právo odvolat generálního ředitele i bez udání důvodů. Také výběrové řízení na místo ředitele se prý může zvládnout bleskově, ale v rámci zákona. Rovněž nová ředitelka zpravodajství Jana Bobošíková údajně dává výpovědi "vzbuouřencům" za porušení pracovní disciplíny ve smyslu platných paragrafů.

"Kde je tedy problém? V tom, jak zdařilé či nezdařilé zákony pro média páni poslanci schválili... Zmatek a revoluční situace ve veřejnoprávní (tedy státní) ČT je tedy znovu jenom důkazem toho, že zákony (a nejenom v Čechách) se někdy nejenom šíjí horkou jehlou, ale také se schvalují podle hesla kam vítr, tam pláští," dodává Nový čas.

Podle pravicového listu Sme jde v zápasu o ČT také o to, zda je vůbec možné, aby spolupracovalo vedení s redakcí, když se navzájem nechtějí akceptovat.

"Důležité však je, že je aspoň jasné, kdo a na čí straně stojí. Na Slovensku není jasno ani v tom. Zápas o veřejnoprávnost ČT proto není zápasem jenom o svobodu slova. Je zápasem o samu svobodu," dodává deník. Levicový list Pravda soudí, že když snad Slováci dosud svým sousedům záviděli ČT, jsou nyní Češi na dobré cestě dosáhnout slovenskou "kvalitu".

"Ukazuje se, že ve veřejnoprávní televizi je sice ředitel důležitý, ale více záleží na legislativním prostředí a zázemí této instituce. Zatímco ČT budoval několik let Ivo Mathé s Radou ČT tvořenou osobnostmi za zády, na Slovensku jsme měnili ředitele. Čerstvá zkušenost ukazuje, že hlavní překážkou pro veřejnoprávní televizi jsou politici a jejich zákonná možnost zasahovat do jejího chodu," uzavírá deník.

ima boh jf xkm

Strany opoziční smlouvy upevňují kontrolu nad ČT

Novým ředitelem České televize se po osmnáctihodinovém výběrovém řízení stal někdejší šéf české odnože BBC Jiří Hodač. Hodač se do televize vrací po půl roce. Před šesti měsíci odešel na vlastní žádost poté, co se proti němu vzbouřila redakce zpravodajství. I tentokrát se proti novému vedení ČT vzbouřili vlastní zaměstnanci. Redakce zpravodajství svůj nesouhlas dala najevo dokonce v přímém přenosu při vysílání zpráv. Zaměstnanci televize vystoupil před diváky s požadavky, aby rada rezignovala. Ta to ale nehodlá udělat a ani politici nebudou tentokrát stát proti televizní radě. Rada je totiž výhradně složena z členů nebo sympatizantů dvou nejsilnějších politických stran - ODS a ČSSD. Podle zákona má sice o šéfovi veřejnoprávní televize rozhodovat Rada ČT, ve skutečnosti se však tato jednání vedou uvnitř dvou politických stran, které si chtějí upevnit kontrolu nad televizí. Jejich sedm zástupců v devítičlenné radě ostatně již minulý týden společně odvolalo dosavadního ředitele Dušana Chmelíčka. Politické vměšování pak jednoznačně potvrzuje mimořádné zasedání nejužšího vedení ČSSD, které svolal premiér Miloš Zeman dva dny před volbou nového ředitele. Špičky ČSSD diskutovaly o tom, koho by strana ráda viděla jako Chmelíčkova nástupce a koho také doporučí svým čtyřem zástupcům. Seznam hlavních kandidátů byl nakonec předmětem hlasování. "Ano, hlasovalo se," potvrdil předseda senátorů ČSSD Zdeněk Vojtíš. "Ale já jsem se toho hlasování neúčastnil, protože tomu vůbec nerozumím," dodal. Podobná je situace i v ODS. Její poslanci dali podle dostupných informací koncem minulého týdne svým třem radním najevo, jak mají při volbě ředitele dál postupovat. Předseda rady ČT Miroslav Mareš, nominovaný právě ODS, přiznal, že mu, v posledních dnech politici často volají. "Nenazýval bych to politickým ovlivňováním, ale nebudu zastírat, že mi volají lidé z ODS, kteří jsou v mediální komisi." Nejčastěji prý místopředseda strany Ivan Langer. Ten však tvrdí, že do výběru ředitele nezasahuje. "Žádné stranické grémium se k tomu nesešlo a nic takového se ani nechystá," prohlásil. Zbylí dva členové rady, nominovaní lidovci a Unii svobody, při volbě ředitele mohou názor nejsilnějších stran sotva zvrátit. Oba dva členové se navíc po jmenování Hodače ředitelem vzdali svých funkcí. Opoziční strany jsou chováním ODS a ČSSD, spojených opoziční smlouvou, zděšeni. JP

Schusterova ochranka byla zesílena pro obavy z únosu

Slovenský prezident Rudolf Schuster potvrdil, že už několik dnů má zvýšenou policejní ochranu.

Podle vedení policie totiž slovenské podsvětí připravuje únosy čelných ústavních činitelů, aby tímto nátlakem dosáhlo propuštění údajného bosse podsvětí Mikuláše Černáka. Zvýšená ochrana se vztahuje podle televize Markíza i na premiéra Mikuláše Dzurindu, ministra vnitra Ladislava Pittnera a ministra spravedlnosti Jána Čarnogurského. Resort vnitra však tato jména odmítl potvrdit. Na veřejnost však pronikly informace, že také rodiny těchto politiků střeží policie. Při nehodě ministra Čarnogurského vyšlo najevo, že měl k dispozici pancéřovaný automobil a policie při vyšetřování zvažovala i možnost atentátu. Všichni jmenovaní přišli nějakým způsobem do kontaktu s případem Černák, jehož policie zatkla před třemi lety. Vyšetřovací vazba mu měla vypršet právě v těchto dnech, ale politici se přičinili o novelu trestního zákona, prodlužující vazbu na pět let. Černák je obviněn z vraždy Poláka Grzegorze Szymanka a z dalších trestných činů. Byl odsouzen k 15 letům vězení, ale jeho obhájce se odvolal a rozsudek zatím nenabyl právní moci. V průběhu jeho vazby byl zavražděn jeden z klíčových svědků obžaloby. Soudní proces s Černákem doprovázela zvýšená bezpečnostní opatření. Okolí Bratislavského justičního paláce bylo neprodyšně uzavřeno a nad městem neustále kroužil policejní vrtulník

Ivan Vilček, Bratislava

Jak se KSČ (ne)poučila

Pod křišťálovými lustry Španělského sálu dala před třiceti lety komunistická strana razítko na éru normalizace. Jednátého prosince 1970 tu ústřední výbor schválil Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po třináctém sjezdu KSČ. Vedení KSČ v dokumentu vyložilo reformy pražského jara 1968 jako pokus o anarchii a občanskou válku a invazi sovětských tanků z 21. srpna jako spásnou bratrskou pomoc. Z právního hlediska nezávazovalo Poučení nikoho k ničemu (ani je neschvaloval parlament). Přesto bylo skoro dvacet let pro stranickou a státní moc něčím víc než zákonem. Nedá se přesně říci, kdo vlastně text Poučení z krizového vývoje napsal. Určitě se na něm podílelo ideologické oddělení KSČ, které vedl Vasil Bifak. Důležité a možná rozhodující slovo měli sovětsí ideologové. Text se objevil v novinách 14. ledna 1971. Pak vycházel ve statisícových nákladech jako "povinná četba", kterou ovšem většina lidí jen "brala na vědomí". "Straně šlo spíš o to, aby lidé plnili rituály, jako byl třeba 1. máj. Šlo jí o to, aby lidé řekli, že Poučení znají, ne aby mu skutečně z přesvědčení věřili," vysvětluje historik Milan Otáhal. Stručný obsah třicet let starého elaborátu je zhruba takový: KSČ před rokem 1968 udělala nějaké chyby, toho využili nepřátelé socialismu doma i v zahraničí a chtěli vládu pracujícího lidu odstranit, v čemž jim první tajemník strany Alexander Dubček nebránil. V zájmu pracujících i světově socialistické soustavy musel zasáhnout Sovětský svaz, načež zdravé síly ve straně socialismus uhájily. Poučení se hemží výrazy jako "kontrarevoluční živly", "pravicoví hazardéři", "zhoubnost nečisté politiky pravicových předáků", "předívá spikleneckých pletich a intrik", "stavidla protisovětské hysterie", "bankrotáři", "pod pláštěm kritiky nedostatků", "deklarováné živly" a "maloburžoazní živelnost". Na straně 20 (vydání z roku 1978) stojí, že "nemalá role v antisocialistické hře o Československo připadla reakčním představitelům katolického kléru, vydatně podporovaným katolickou emigrací v zahraničí". V budovatelském závěru na straně 44 zato najdeme hned dvakrát slovo "svatý", například ve spojení "svatý odkaz pokrokových sil našich národů i spojenectví se Sovětským svazem". Esencí Poučení může být tehle citát: "Poučení z velkých zkoušek, zápasů i tvrdých bojů zavazuje naši stranu, každého komunistu, každého čestného socialisticky smýšlejícího občana naší země chránit a rozvíjet socialismus a nedopustit již nikdy a nikým jeho ohrožení, byť by se schovával za sebekrásnější slova a hesla."

Oběti nacismu dostanou peníze na jaře

Oběti nacismu se zřejmě prvních peněz z německého fondu pro odškodnění nuceně nasazených dočkají až příští rok na jaře, a nikoli ke konci letošního roku, jak se předpokládalo. Výplaty odškodnění totiž stále ještě neschválil německý Spolkový sněm. Ten zase čeká na podpis amerického soudu pod dohodou o majetkovém vyrovnání. Předchází dvě dohody o nuceně nasazených a o pojistkách už americké soudy podepsaly. Tyto dokumenty mají Německu zaručit, že žádná z obětí nevznese v budoucnu nový nárok. Jedině pak bude německá strana ochotna peníze vyplatit.

Piráti zničili webové stránky

Lidé, kteří si chtěli prohlédnout internetové stránky ministerstva vnitra, měli smůlu. Webové stránky úřadu totiž přes noc napadl neznámý hacker, který zcela změnil jejich obsah. Stránky nebyly dva dny přístupné, na případu pracuje policie. "Musíme potvrdit, že došlo k napadení našich internetových stránek zatím neznámým hackerem. Není jisté, zda nebyli dva," řekl Samuel Truschka z tiskového odboru ministerstva vnitra. Počítačová piráti umístili na hlavní stránku inverzní fotografii Stanislava Grosse a v textu ve slovenštině mimo jiné vzkázali, že na Mikuláše přinášejí nový návrh na design stránky.

Hejtmani nastupují

Většina ze čtrnácti krajů již zná své hejtmany. První zvolili na svých prvních zasedáních zastupitelé čtyř krajů - Středočeského, Karlovarského, Plzeňského a Budějovického. Hejtmánem Středočeského kraje se stal Petr Bendl (ODS). Až na třetí pokus zvolili hejtmana zastupitelé Karlovarského kraje. Zvolení Josefa Pavla (ODS) hejtmánem předcházely zmatky, když dvakrát byla volba zrušena pro nesprávné sečtení hlasů. Hejtmánem Plzeňského kraje je plzeňský radní Petr Zimmermann z ODS, jeho náměstky budou Václav Červený ze Čtyřkoalice, Vladislav Vilímec z ODS a Stanislav Rampas za Nezávislé. V čele Budějovického kraje bude podle očekávání Jan Zahradník (ODS).

jp

Zeman a Tošovský mi vyhrožovali, píše Havel

Spor o jmenování guvernéra ČNB přerostl do vážné roztržky mezi prezidentem, premiérem a odstupujícím guvernérem Tošovským, dříve Havlovým spojencem. Václav Havel uvedl, že ho Miloš Zeman a Josef Tošovský při rozhovorech o novém guvernérovi vystavili domluvenému tlaku a že vystupovali agresivně. Jejich jednání přirovnal k vydírání a vyhrožování. Prezident jmenoval guvernérem Zdeňka Tůmu bez ohledu na to, že vláda i Tošovský byli proti. Jmenoval i nového viceguvernéra a další dva členy bankovní rady. O rozhovorech s Tošovským a Zemanem, které vedl několik dní předtím, Havel napsal článek pro MF DNES. V něm uvádí, že Tošovský i Zeman se proti jeho představě o vedení ČNB stavěli "s nepochopitelným zanicením". Jejich argumenty označil za nicotné. "O tom, že tyto rozhovory měly místy charakter vydírání a vyhrožování, napíšu podrobněji možná jednou ve svých pamětech..." dodal. Miloš Zeman kritiku odmítl: "Pokud panu prezidentovi někdo vyhrožoval nebo ho vydíral, tak jsem to určitě nebyl já." Zeman řekl, že proti Tůmovi je jen kvůli tomu, že nesouhlasí s jeho ekonomickými názory. Tošovský, který předsedá Institutu finanční stability v Basileji, se k prezidentovým výročkům nevyjádřil. "Byl jsem objektem předem smlouveného a průběžně konzultovaného tlaku, který měl využít mé mírumilovnosti, mé téměř fyzické nenávisť ke konfliktům a toho, že se vždy pokouším jít až na krajní mez možného kompromisu," píše Havel v článku. "Já jsem s nikým žádný tlak nesmlouval. S nikým jsme nic nesmlouvali a obávám se, že pan prezident tak trochu podléhá stíhomamu," opáčil Zeman. Prezidentova manželka Dagmar ministru Pavlu Dostálovi řekla, že Miloši Zemanovi už nikdy nepodá ruku. "Vůbec jsem se nechtěla vkládat do politiky a do právnických aspektů, ale pouze jsem hájila právo na základní lidskou slušnost a na lidské jednání. Pan premiér použil proti mému manželovi pár vulgárních výrazů," vysvětlila Havlová novinářům. To, že Zeman byl na schůzce s Havlem, kde se jednalo o novém guvernérovi, vulgární, potvrdily i dva nezávislé zdroje, které jsou o průběhu debaty dobře informovány. Manželka prezidenta Dagmar Havlová se omluvila za ostrá slova, která řekla o členech vlády. Havlová řekla ministru kultury Pavlu Dostálovi, aby vládě vyřídil, že již nikdy nepodá ruku předsedovi vlády Miloši Zemanovi, že ministr financí Pavel Mertlík je největší lhář na světě a že sociální demokracie je horší strana než Občanská demokratická strana. Dotkl se jí postup obou politiků v cause jmenování guvernéra ČNB. "Paní Havlová se spojila s premiérovou ženou Ivanou a omluvila se jí za to, že se celý telefonát stal veřejnou záležitostí, a vysvětlila jí důvody svého chování," řekl její mluvčí Martin Krafl. Havlová podle Krafla nechtěla, aby Dostál vládě něco vyřizoval, ministr to však popírá a tvrdí, že ho o vyřízení vzkazu požádala.

Špidla přebere vedení ČSSD

Sociální demokracie už ví, kdo ji povede po Miloši Zemanovi, který již dříve oznámil, že na jarním sjezdu strany již nebude kandidovat do funkce předsedy ČSSD. Bude jím Vladimír Špidla, politik, který si vysloužil respekt i u svých oponentů. Stanislav Gross, o němž se dosud mluvilo jako o druhém vážném kandidátovi na post předsedy vládní sociální demokracie, oznámil, že se kandidatury vzdává. "Vim, že pro mnohé sociální demokraty by byl velký problém rozhodovat se mezi mnou a Vladimírem Špidlou. Za této situace je mou povinností stranu spíše spojovat nežli rozdělovat. Proto neusiluji o post předsedy a jsem připraven podpořit Vladimíra Špidlu," vzkázal Gross dopisem členům ústředního výboru ČSSD. Osobně do Hradce Králové přijet nemohl, ležel totiž v nemocnici po operaci kotníku. Špidlovi tak prakticky nic nemůže znemožnit, aby se v dubnu předsedou strany stal. "Chtěl bych ocenit obsah dopisu Stanislava Grosse a vyjádřit upřímnou radost z toho, že Vladimír Špidla je v této chvíli jediným kandidátem na funkci předsedy," neskrýval Zeman radost z toho, že šance jím protěžovaného politika se znásobily. Ačkoliv je Špidla premiérovým "koněm", nevypadá to, že by mu byl vlastní Zemanův politický styl. Hned po prohraných krajských a senátních volbách oznámil, že se musí zásadně změnit styl politiky strany. "Jsem odhodlán důsledně a rázně čelit tomu, aby do naší strany pronikali lidé, kteří politickou moc zneužívají," oznámil Špidla. Špidla je například známý tím, že se dosud nevyrovnal s působením Miroslava Šloufa v ČSSD - veřejně to však nedal najevo. Zda se s pravděpodobným nástupem Špidly do čela ČSSD - zejména po šaržovaném obraz vládní strany, není jisté. Někteří sociální demokraté totiž pochybují, zda se to může povést, jestliže premiérem zůstane Miloš Zeman. Poslanec Lubomír Zaorálek, který se v poslední době dostává se Zemanem velmi často do střetu, se domnívá, že ČSSD si musí nejdříve probrat jasnou strategii, čeho chce během roku a půl do příštích voleb dosáhnout.

jp

Havlová telefonovala Zemanové

Prezidentova manželka Dagmar Havlová se začátkem prosince omluvila premiéru Zemanovi za medializaci svého výroku, že mu kvůli sporu o jmenování guvernéra ČNB už nikdy nepodá ruku. Omluvu vyjádřila zprostředkovaně, když zatelefonovala Zemanově manželce Ivaně. "Omluvila se za to, že se telefonát stal veřejnou záležitostí, a vysvětlila jí důvody svého chování," řekl Právu mluvčí Hradu Martin Krafl. Dodal, že "šlo o emotivní reakci manželky, která citlivě sleduje činnost svého manžela". Sama Havlová včera před novináři poznamenala: "Vůbec jsem se nechtěla vkládat do politiky ani do právnických aspektů, ale pouze jsem hájila právo na základní lidskou slušnost a na lidské jednání. Pan premiér použil proti mému manželovi pár vulgárních výrazů a mě se to jako manželce nelíbilo." Medu však v poslední době žádná Zemanova vulgární slova vůči Havlovi nezaznamenala. Čtvrteční vzkaz Havlové Zemanovi vyvolal mezi politiky a dokonce i mezi úředníky Hradu rozhořčení a pobavení. „Při obědě vlády s vedením Sněmovny padaly na adresu Havlové nelichotivé výrazy," řekl Právu jeden z politiků, který si nepřál být jmenován. Zeman na dotaz Práva, co říká slovům Havlové, poznamenal: "Bez komentáře." Později dodal, že vzkaz bere na vědomí a zařídí se podle něj. "Ačkoli se říká, že politika má být racionální záležitostí, není to pravda," poznamenal pro Právo vicepremiér Vladimír Špidla a dodal: "Dál to nekomentuji." Nevěřicně kroutil hlavou v neoficiálních rozhovorech v kuloárech Sněmovny mnozí poslanci soc. dem. Jeden člen klubu ČSSD nejdříve zjišťoval, zda je informace o telefonátu Havlové pravdivá, a když si u svých vládních kolegů ověřil, že ano, neudržel na uzdě emoce: "Panebože, to si ta paní neuvědomuje, jak strašlivě škodí svému manželovi?!" Havlová totiž v telefonickém rozhovoru s Pavlem Dostálem vzkázala premiérovi, že soc. dem. se chová hůře než ODS a že mu již nikdy nepodá ruku. Na adresu ministra financí Pavla Mertlíka uvedla, že je největší lhář. Dostal pak tento vzkaz tlumočil Zemanovi i Mertlíkovi při obědě vlády s šéfem Sněmovny Václavem Klausem, což Právu potvrdil jeden z účastníků oběda. Jak včera prohlásil Krafl, prezidentova manželka rozhodně nechtěla zasahovat do sporu o jmenování guvernéra centrální banky. Citované výroky, které podle jeho tvrzení nejsou přesné, zazněly v soukromém přátelském telefonátu s Dostálem, s nímž se Havlová již léta dobře zná. „Byl to skutečně soukromý rozhovor, ve kterém mě však Dagmar Havlová opakovaně žádala, abych její názor Zemanovi tlumočil," reagoval pro Právo Dostál. Dodal, že se zachoval pouze jako pošťák, který předává vzkaz, aniž by ho chtěl jakkoli komentovat. "Pokud někoho udivuje, že jsem vzkaz sdělil při obědě, pak je dlužno dodat, že to byl jediný moment, kdy jsem ho mohl tlumočit celé vládě. Jsem překvapen, že Dagmar Havlová záležitost nyní medializuje, když jsem pouze splnil její výslovné přání," řekl ministr kultury.

poznámka redakce: Dva články skoro na stejné téma ať čtenář sám posoudí

Soud nenašel důkazy, Novák je osvobozen

Finanční podvody Občanské demokratické strany z poloviny devadesátých let zůstanou nepotrestány. Žádného konkrétního viníka se totiž u soudu nepodařilo usvědčit - bývalý výkonný místopředseda ODS Libor Novák byl definitivně zproštěn obžaloby z daňového úniku. Odvolací soud se však zároveň ztotožnil s původním názorem městského soudu, že podvody s penězi od podnikatele Milana Šrejbra ODS pečlivě připravila. "Někdo z ODS, a to na vysokém postu, se žalovaného trestného činu dopustil. Neprokázalo se ale, že to byl Libor Novák," uvedl předseda senátu Jiří Hnilica. Potrestání autora podvodů zkrachovalo na tom, že výpovědi řady svědků - zaměstnanců hlavní kanceláře ODS či politiků z finanční komise strany - byly naprosto nevěrohodné. Nic si nepamatuji, nebyl jsem u toho, říkali nejčastěji. Proto soudy odmítly výslovně konstatovat, že Libor Novák je nevinen. Pro opačný verdikt zase chyběly důkazy. Finanční skandál, který na podzim 1997 vyústil v pád Klausovy vlády a nakonec i v předčasné volby, tak definitivně končí bez toho, že by se soud dobral pravdy. "Je smutné, že si ODS za ty roky neuvědomila, že by bylo lepší tu věc osvětlit," řekl už v červnu městský soud. Libor Novák, který kvůli obvinění strávil pár týdnů ve vazbě, odcházel od vrchního soudu spokojen. "Jsem rád, že se soud přiklonil k mé verzi, že se necítím vinen tímto trestným činem." Na otázku, jestli uznává, že ODS s milionovými dary pochybila, odpověděl: "Já už se k tomu dál nebudu vyjadřovat." Předsedu ODS Václava Klause rozsudek potěšil. "Jsem rád, že to tak dopadlo, a teď jenom čekám, kdo si zase o dalšího vymyslí a jak se bude pokoušet dezinterpretovat tento výsledek." Libor Novák však úplně čistý z procesu nevyšel. Minimálně se ukázalo, že se v pozici druhého muže nejsilnější strany choval jako lajďák, který veřejnosti dlouhou dobu tajil pravý původ peněz od sponzorů. *jp*

Tůma je novým šéfem ČNB

Navzdory odporu čelných politiků, který nemá v novodobé historii centrální banky obdoby, prezident Václav Havel vybral jako nového guvernéra Zdeňka Tůmu. "Pan prezident tak přejímá plnou odpovědnost za rozhodnutí, které může vést ke zhoršení vývoje české ekonomiky," prohlásil krátce poté premiér Miloš Zeman. Podobně ostrá byla podle informací osob blízkých prezidentovi i čtvrteční schůzka Havla se Zemanem. Předsedovi vlády se na Tůmovi nelíbí, že by připustil zvýšení úrokových sazeb, pokud to růst inflace bude vyžadovat. Vyčítá mu však i další věci. "Pan Tůma je exponent dvou propojených zájmových skupin, Patria Finance a sdružení Lipa. Mám pochybnosti, zda bude preferovat zájmy české ekonomiky, nebo zájmy těchto skupin," uvedl premiér. Prezident čelil tlaku politiků již několik dní před oficiálním zveřejněním jmen. Proti na poslední chvíli otevřeně vystoupil i ministr financí Pavel Mertlík i šéf odborů Richard Falbr. Předseda Poslanecké sněmovny a šéf ODS Václav Klaus pak prezidenta obvinil, že do boje o politickou moc zatahuje centrální banku. "Je to neštěstí pro české hospodářství," řekl Klaus. Havel ostrou reakci očekával. "Mé rozhodnutí možná nesklidí nadšení všech politiků, ale domnívám se, že nezávislost a profesionalita řízení centrální banky jsou důležitější než přízeň politiků," řekl Havel.

Nového guvernéra ČNB uznává týden po jmenování do čela centrální banky i vláda Miloše Zemana - přinejmenším do doby, než Ústavní soud rozhodne, jestli prezident může guvernéra jmenovat bez vládního souhlasu. To je výsledek jednání kabinetu, kterého se zúčastnil i Václav Havel. Prezident kvůli tomu se svolením lékařů přerušil rekonvalescenci po začínajícím zápalu plic a přijel z Lán do Prahy. Ve sporu o guvernéra tak prozatím zvítězil prezident Havel, který jmenoval Zdeňka Tůmu proti vůli vlády. Ta přitom stále tvrdí, že jmenování guvernéra musí podepsat i předseda vlády a že v případě Tůmy takový podpis nedá. Svůj názor však kabinet zmrazil do doby, než pravomocí prezidenta vyloží Ústavní soud. *jp*

Vláda schválila stipendia pro krajanů

Krajané žijící v zahraničí budou mít v příštích letech možnost získat stipendium na vysokých školách v České republice, a učitelé budou naopak moci vycestovat ke krajanům v komunitách v zahraničí. Vláda na program pomoci krajanům a krajanickým spolkům udržovat a rozvíjet český jazyk a kulturu vyčlenila na pět let celkem zhruba 79 milionů korun. *jp*

Silniční zákon se zpřísní

Přísnější pravidla silničního provozu, která například zvýhodňují chodce nebo nutí řidiče svítit v zimě i přes den, začnou platit od 1. ledna. Vládě se nepodařilo přesvědčit poslance, aby o rok odložili účinnost příslušných zákonů. Navzdory varování ministra dopravy a spojů Jaromíra Schlinga, že státní správa není na nová pravidla zcela připravena. Největší problém tak zřejmě nastane s řidičskými průkazy a v autoškolách. Zde chybějí komisaři, kteří při zkouškách nahradí policisty. Státní úřady zase nevidí jako reálné, že už v lednu budou okresní úřady schopny vydávat nové řidičské průkazy. Podle nových pravidel budou muset automobilisté od Nového roku svítit po celý den v zimním období. Všechny děti mladší dvanácti let nebo mladší osmnácti let do 150 centimetrů výšky budou muset sedět ve speciální autosedačce. Telefonování bude za jízdy dovoleno pouze v případě, že řidič bude mít v automobilu instalované speciální zařízení, které umožňuje hovořit a současně se plně věnovat jízdě. *jp*

Rozpočet byl schválen

Poslanci ČSSD a ODS odhlasovali státní rozpočet na příští rok. Vláda tak má - v souladu s dodatkem k opoziční smlouvě - schválen plán svého hospodaření na příští rok. Lidé a firmy by státu měli odvést 636 miliard korun - skoro třetinu toho, co se v ekonomice za celý příští rok vydělá. Z toho nejvíce půjde - jako každý rok - na výplatu důchodů a sociálních dávek, dále na školství, armádu či na výdaje ministerstva vnitra. Dalších 49 miliard tvoří rozpočtový schodek, což jsou peníze, které si vláda se souhlasem Poslanecké sněmovny půjčí a zvýší o ně státní dluh. Ministr financí Pavel Mertlík slíbil, že v roce 2002 vláda deficit sníží na deset miliard korun. Dlouhodobě však podle Mertlíka nejsou státní finance v pořádku, takže dalšímu hromadění dluhů nelze zabránit bez rozsáhlých změn. *jp*

V ČSSD útočí na Šloufa

Premiérův poradce Miroslav Šlouf, který je spojen s několika aférami (operace Olovo, fiktivní zaměstnání v soukromé firmě či zásahy do výběrových řízení), se stal výrazným terčem kritiky na zasedání špiček sociální demokracie. Na schůzi předsednictva kritizovali Šloufa v souvislosti s volebním debaklem ČSSD i k němu dosud loajální lidé, například vicepremiéři Vladimír Špidla a Pavel Mertlík. Jako naprosto nevhodnou osobu pro aparát předsedy vlády i pro kandidaturu do Senátu (na Chrudimsku skončil až čtvrtý) zmínili Šloufa i Lubomír Zaorálek či Richard Dolejš. Tyto neoficiální informace potvrdila místopředsedkyně Jitka Kupčová: "Několikrát bylo zmíněno, že nebylo příliš šťastné, že Šlouf kandidoval na senátora." Dolejš se ke své kritice Šloufa nechtěl příliš vyjadřovat, řekl jen: "Stručně řečeno - působení pana Šloufa bylo jedním z faktorů volebního neúspěchu ČSSD." Miloš Zeman se na následné tiskové konferenci vůbec nezmiňoval, že šéfa jeho poradců mnozí uvnitř vedení ČSSD považují za jeden ze symbolů neúspěchu. Ani na předsednictvu se však Zeman ke kritice Šloufa příliš nevyjadřoval. "Řekl jen, že on Šloufa na senátora nenavrhol, že šlo o rozhodnutí krajské organizace," řekl jeden z účastníků jednání. Premiér přitom Šloufa na Chrudimsku několikrát osobně podpořil. Zeman za příčinu volebního neúspěchu označil nejednotu uvnitř vládní strany.

"Kandidatura pana Šloufa nám ve volbách rozhodně nepříspěla," řekl například Stanislav Gross. Šloufovu kandidaturu na senátora kritizovali i vicepremiéři Vladimír Špidla a Pavel Mertlík. Poradce Petry Buzkové Martin Profant v rozhovoru pro týdeník Respekt uvedl: "Šloufův veřejný obraz je symbolem všech zdejších negativ: korupčních vztahů, násilnické formy vládnutí, bezohlednosti administrativy vůči občanovi, prostě toho, s čím se musí ČSSD nějak vypořádat, pokud má dostat ještě další politickou šanci." Dosud zdrženlivý Šlouf se však najednou rozhodl, že to tak nenechá: při uzavřeném zasedání ústředního výboru prohlásil, že se stal obětí mediální kampaně, kterou si vysvětluje tím, že při úspěších vlády se protivníci ČSSD logicky zaměřují na premiérovo okolí. "Prohře nedávám jiný význam, než že jsem smutný," pronesl Šlouf. To, že se Šloufova řeč jako jediná dostala na veřejnost, je zásluha místopředsedy Senátu a Šloufova přítele Ivana Havlíčka, který s namoženým projevem obcházel v předšálí novináře. Šlouf v projevu mimo jiné řekl, že se může každému podívat do očí. To je v ostrém kontrastu s tím, že se dosud novinářům spíš vyhýbal a vzkazoval jim, že s nimi nebude mluvit. "Postavili obraz darebáka, zločince, hajzla. To není můj obraz a já ho musím rozbít. Je to pro mě lidsky nepřijatelné. Budu se dál dívat všem do očí," prohlásil Šlouf na adresu médií. *jp*

Lorencův trest promlčen

Poslední šéf komunistické tajné policie bývalého Československa Alojz Lorenc nikdy nenastoupí výkon trestu, protože je už promlčen. Rozhodl o tom vojenský soud v Bratislavě. Alojz Lorenc se odmítl k rozhodnutí soudu vyjádřit, protože mu zatím nebylo oficiálně doručeno. Podle Lorencova advokáta Eduarda Veterníka jsou za promlčení Lorencova trestu zodpovědné kompetentní české a slovenské orgány. "Chybu udělalo české ministerstvo spravedlnosti a slovenská prokuratura. Místo toho, aby mého klienta poslali na základě novely trestního zákona z října 1994 do vězení, zahájili úplně nové trestní stíhání," říká k celé kauze Veterník. Jeho klientovi by však podle jeho slov nový soud nevařil. "V novém procesu se mohl pan Lorenc úplně očistit. V žádném rozkazu, který v souvislosti s preventivním zatýkáním podepsal, totiž nebylo uvedené, že samotný výkon má být realizován v rozporu s platnými zákony, za což však byl v roce 1992, patrně pod vlivem revoluční doby, odsouzen," zdůraznil Veterník. Poslední šéf československé Státní bezpečnosti (StB) byl odsouzen v říjnu 1992 Vyšším vojenským soudem v Táboře za zneužití pravomoci veřejného činitele k čtyřletému nepodmíněnému trestu. Žaloba mu tehdy kladla za vinu, že se od podzimu 1988 až do listopadu 1989 podílel na preventivním zadržování přibližně 300 odpůrců tehdejšího komunistického režimu, které bylo v rozporu i s tehdejšími zákony. Lorenc výkon trestu v ČR odmítl, na což měl jako slovenský občan po zániku federace právo. V září 1994 obdržela slovenská generální prokuratura trestní oznámení od českého ministerstva spravedlnosti. Na jeho základě bylo na Slovensku v květnu 1995 zahájeno nové trestní stíhání Lorence v téže věci, které bylo ukončeno až letos v červnu návrhem na podání obžaloby. *jp*

Mediální zjednodušení hodnotící zprávy EK o ČR

(zpravodaj ČTK) - Mediálnímu zjednodušení hodnotící zprávy Evropské komise o ČR přičetl český poslanec Jan Zahradil některé reakce v České republice na tuto zprávu. Zahradil vystoupil ve Štrasburku při zasedání Parlamentního výboru přidružení EU-ČR, kde začala diskuse o hodnotící zprávě.

Neměli jsme problém se zprávou samotnou a se samotným hodnocením, ale s druhým dokumentem o pokroku na cestě přistoupení, řekl Zahradil, který je spolupředsedou výboru sdružujícího poslance z ČR a Evropského parlamentu. I zde však šlo o mediální interpretaci dokumentu, kde podle mého názoru byla zjednodušeně vytažena médii jakási postupová tabulka, kde ČR byla na nějakém místě z jednoho konkrétního hlediska, uvedl poslanec. Tato tabulka "byla médii interpretována, že ČR zaostává, že nedosahuje takových parametrů jako jiné země".

Ze samotné zprávy vyplývá něco úplně jiného a nebudeme s ní mít problém, dodal Zahradil. Podle něj se česká strana plně ztotožňuje s oprávněnými výtkami, například stran kvality a efektivity soudního systému.

Jsou však některá témata, která je potřeba vyjasnit a kde došlo zřejmě k nějakému informačnímu šumu, řekl. Například v otázce reformy veřejné správy jsme myslím pokročili značným způsobem, prohlásil Zahradil. Stejně tak by rád znal "konkrétní výtky k novému zákonu o ČNB". I tady se nám zdá, že dochází k nepřesným interpretacím a vysvětlením, dodal. "Myslíme si, že není třeba jej měřit tak přísným metrem, jak tomu je ve zprávě komise."

Hodnotící zprávy se krátce dotkl ve svém vystoupení i evropský komisař pro rozšíření Günter Verheugen, který mimo jiné připomněl, že došlo k pokroku v romské otázce. Budeme ji však dále sledovat, řekl s tím, že je zapotřebí ještě většího úsilí, zejména v přístupu Romů ke vzdělání.

V ekonomice a finančním sektoru je třeba dokončit započaté úsilí zejména v privatizaci a restrukturalizaci bankovníctví, řekl Verheugen. ČR má dobrou bilanci, i když ne zcela uspokojivou ve všech směrech, řekl Verheugen, ale vyjádřil přesvědčení, že ČR bude v blízké budoucnosti sto se vyrovnat s konkurenčním tlakem jednotného trhu.

Hlavní český vyjednávač s EU Pavel Telička v souvislosti se zprávou řekl, že existují "samozřejmě určitá nedorozumění nebo spíš odlišné pohledy ... ale obecné závěry zprávy jsou, pokud jde o ČR, pozitivní".

Jedna zásadnější otázka se týká ekonomických kritérií, řekl Telička a vyjádřil naději, že po jednání s komisí a s členskými státy bude v dalším hodnocení vzat v úvahu pokrok v ČR.

Stejně tak dal najevo přesvědčení, že po povzbudivých výsledcích summitu v Nice bude možno pokročit v jednání i v oblastech mimo indikativní program vytyčený ve strategii rozšíření. Vyzval v této souvislosti, aby na program jednání s ČR byly zařazeny i oblasti hospodářská soutěž, daně a energetika. Vidíme zde prostor k předběžnému uzavření kapitol, uvedl. Zástupce francouzského předsednictví EU Jacques Faure ve svém příspěvku ocenil makroekonomickou stabilitu ČR a pokrok v restrukturalizaci bankovního sektoru a za prioritu označil v krátkodobém horizontu reformy státní správy a soudnictví. Zmínil rovněž ostrahu hranic a boj proti korupci a organizovanému zločinu, ale připomněl, že tyto otázky se týkají všech kandidátských zemí.

Stanislav Mundil ank

H-Systém vyplácel mzdy lidem z ČSSD

Část peněz, které před lety vložili podvedení klienti do zkrachovalé společnosti H-Systém, skončila i v rukou sociálních demokratů. Před volbami v roce 1996 neměla ČSSD na výplatu několika zaměstnanců aparátu strany a finanční nouzi vyřešila jednoduše: tito lidé uzavřeli smlouvy s H-Systémem, stali se jeho agenty a dostávali pravidelný příjem. "Když tehdy nebylo na výplaty zaměstnanců Lidového domu, dostal jsem nabídku uzavřít smlouvu s H-Systémem. Bylo to myslím na rok a dostával jsem tuším kolem pěti tisíc korun měsíčně," říká tehdejší mluvčí Miloše Zemana Václav Erben. Dodává, že jakmile smlouvu získal, cítil závazek sehnat nějakého klienta, a tak přesvědčil svoji dceru. "Utopila tam několik set tisíc." Podobně jako Erben dostalo smlouvy s H-Systémem zhruba deset sociálních demokratů. To, že tato praxe v Lidovém domě před čtyřmi lety fungovala, potvrzuje i tehdejší místopředseda strany Karel Machovec: "Dozvěděl jsem se o tom těsně před volbami v roce 1996, když jsem se zajímal o to, z jakých peněz zaplatíme tehdejšího poradce volební kampaně Egona Lánského, a kdosi mě upozornil na tuto možnost. Na to jsem nepřistoupil." O spolupráci Lidového domu s H-Systémem (který se už v té době topil v dlužích a bylo zřejmé, že klienti o své peníze s největší pravděpodobností přijdou) se posléze dozvěděl i předseda strany Miloš Zeman. Dnes si prý už nic nepamatuje. Jako první ho údajně upozornili bývalý místopředseda ČSSD Ivo Svoboda a jeho poradkyně Barbora Snopková. Ti po svém nástupu do Lidového domu na jaře 1997 převzali stranickou pokladnu a přišli na spojitost s H-Systémem. Považovali to za natolik závažné, že šli Zemana informovat okamžitě - do budovy Poslanecké sněmovny, která právě zasedala. "Skutečně jsme to panu předsedovi řekli," potvrdila nyní Snopková. Zemanova reakce prý byla velmi neurčitá. Nic bližšího Snopková prozradit nechtěla. Šéf ČSSD dostal prakticky stejnou informaci o smlouvách zaměstnanců strany s H-Systémem i od občanského sdružení Maják, které založili podvedení klienti H-Systému. "Panu Zemanovi jsme napsali celkem čtyři dopisy, ve kterých jsme mu psali, že máme informace o vyplácení různých lidí z ČSSD H-Systémem," uvedla členka vedení Majáku Jitka Drunetská. Miloš Zeman výslovně nepopírá, že by o spojení H-Systému a Lidového domu nevěděl. "Jestli mi někdo takovou informaci dával, si na mou duši nepamatuji. Možná to bylo v době, kdy nebyl ještě H-Systém v podezření, a já tomu nevěnoval pozornost. Opravdu nevím," řekl premiér.

Firma H-Systém od roku 1994 slibovala lidem cenově dostupné byty a domy. Měla na třináct set klientů, ale bydlení získalo pouze čtyřicet lidí. Klienti utopili ve firmě miliardu korun. V roce 1997 H-Systém zkrachoval. Od loňského roku policie stíhá za podvody jeho zakladatele a další lidi z vedení společnosti.

jp

Tatra pro Rusko

Z nejhorší krize se pomalu dostává i slavná kopřivnická automobilka Tatra. K zmrtvýchvstání podniku pomáhá především rostoucí zájem na ruském trhu, ale zároveň probíhá i výroba pro indické a maďarské odběratele. Kontrakty na příští rok získala Tatra i doma a na Slovensku. Na rozdíl od roku 1999 se podařilo dostat hospodaření firmy z červených čísel. Přesto se v Kopřivnici musí zaměstnanci obávat i v roce 2001 - důvodem je podle představitelů vedení společnosti stále příliš nízká produktivita práce. Největším problémem kopřivnické automobilky však zůstává nalezení vhodného strategického partnera. Varující příklad společnosti Avie, kterou ofásají problémy zahraničního partnera Daewoo, jasně ukazuje, že je potřeba vybírat velice pečlivě. Jistě by bylo potřeba, kdyby si Tatra jako nevěsta mohla vybírat z bohatých a seriózních ženichů. (MaFr)

Unipetrol investuje na Mostecku

Státem ovládaná společnost Unipetrol hodlá postavit do roku 2003 na Mostecku závod na výrobu bioetanolu z obilí a navazující provozy. Výsledný produkt pak chce částečně použít při výrobě autobenzínu a nahradit některé neobnovitelné zdroje při výrobě jiných chemických látek. Celý projekt, který počítá s investicí více než dvě a půl miliardy korun, by měl zajistit celkem kolem tisícovky pracovních míst v krizovém regionu severních Čech. Kromě lihovaru bude součástí komplexu spalovna odpadů s doplňkovou výrobou páry a elektrické energie, třídírna a závod na zpracování komunálního odpadu, kompostárna a skládka. Ročně by měl závod zpracovat 240 000 tun obilí na 70 000 tun bioetanolu a jako vedlejší produkt by mělo vzniknout asi 85 000 tun krmiva pro hospodářská zvířata. Nová investice má demonstrovat novou strategii společnosti Unipetrol zaměřenou na obnovitelné zdroje potravin. (MaFr)

Budvar nemění své názory

Vedení společnosti Budějovický Budvar ostře odmítlo zprávu americké pivovarské firmy Anheuser-Busch International Inc., která s odvoláním na soudní podání Budvaru v Německu tvrdila, že se česká společnost chce vzdát názvu Budweiser Bier s poukazem, že České Budějovice nejsou známy pod názvem Budweis. Představitelé Budějovického Budvaru zdůraznili, že stále vycházejí z názoru, že termín Budweiser Bier označuje místo původu tedy České Budějovice, které se německy jmenují Budweis. (MaFr)

Švýcaři do Union Group?

Z výběrového řízení na strategického partnera finanční skupiny Union Group vyšlo vítězně švýcarské konsorcium investiční firmy Credit Suisse First Boston a pojišťovny Winterthur. Union Group, která ve dvou posledních letech zaznamenala značné ztráty mimo jiné ovládá Union banku a velice úspěšný Vojenský otevřený penzijní fond. Výběrového řízení se kromě vítězných Švýcarů a francouzské BNP Paribas účastnily i rakouské banky Gutmann & Cie, Praha a Raiffeisenbank Zentralbank. Hlavní překážkou se však pro účast zejména Raiffeisenbank jevila skutečnost, že vláda odmítla možnost jakékoliv investiční pobídky pro transakci. CS First Boston a Winterthur by se měli stát největšími akcionáři Union Group do konce roku 2000. (MaFr)

Roste diferenciacce v mzdách

Přestože průměrná mzda ročně v ČR slušně roste a zvyšuje se i průměrná kupní síla, někteří analytici upozorňují na velké rozdíly v růstu příjmů v soukromé sféře a v rozpočtových a příspěvkových organizacích. Zatímco například ve finančních institucích se díky poklesu počtu pracovníků podařilo zvýšit průměrné příjmy o sedmáct procent (při 4 % inflaci), reálná mzda učitelů klesla. Tento trend pochopitelně ve svých důsledcích negativně ovlivňuje fungování služeb zajišťovaných státem a prohlubuje frustraci pracovníků ve veřejných službách. Navíc není příliš pravděpodobné, že by bylo možno očekávat v nejbližším období výraznou změnu. Nový zákon o státní službě se bude vztahovat jen na malé procento skutečně státem placených zaměstnanců a ani slíbený nárůst platů učitelů propad pravděpodobně nevyrovná. I Česká republika se tedy zatím s malým úspěchem potýká se závažným problémem dneška - s nedostatečným ohodnocením profesí v nekomerční sféře. Stát, který financování tohoto sektoru zajišťoval má stále menší procento finančních prostředků k dispozici a tolik vzývané instituce občanské společnosti tento deficit nedokážou zatím vyrovnat ani omylem. (MaFr)

V soutěži o Komerční banku čtyři zájemci

Čtyři nejnadějnější zájemce o koupi šedesátiprocentního podílu v českém finančním gigantu Komerční banka vybrala česká vláda. Jde o německou HypoVereinsbank AG, italskou UniCredito a francouzské společnosti Sociétés Générale Group a Crédit Agricole. HypoVereinsbank je druhou největší německou bankou a výrazně se angažuje i v České republice, kde působí 18 jejích poboček. V roce 1999 usilovala neúspěšně i o koupi většinového podílu v Československé obchodní bance a v České spořitelně. Italská skupina UniCredito, jejímž členem je i největší polská banka Pekao, zase v minulosti chtěla získat majoritu v Investiční a poštovní bance. V květnu 2000 UniCredito získala slovenskou Poľnobanku. I Sociétés Générale není na českém finančním trhu nějakým nováčkem. Naopak - svoji reprezentační kancelář v Praze otevřela už v roce 1982 a s Komerční bankou provozovala společný podnik už v letech 1991 - 1993. A tak jediným zájemcem, který se zatím v České republice výrazněji neangažovala družstevní finanční instituce Crédit Agricole, která je ovšem francouzskou bankovní jedničkou a evropskou dvojkou. (MaFr)

Šéf Plzeňského Prazdroje odchází

Po dohodě se současným majoritním vlastníkem Plzeňského Prazdroje, společností South African Breweries se rozhodl odejít ke konci roku z firmy bývalý generální ředitel plzeňské firmy Vladimír Peřina. Vladimír Peřina stál v čele firmy od roku 1992 do jara 2000 a za dobu jeho působení se podařila fúze Plzeňského Prazdroje s pivovary Radegast a Velké Popovice a byl také vybrán silný strategický zahraniční partner pro firmu. Bývalý generální ředitel se podle svých slov domnívá, že jeho úloha ve firmě tím skončila a proto se rozhodl odejít. Jeho nástupcem v Plzeňském Prazdroji je Jihoafričan Tony van Kralingen. (MaFr)

Škoda Plzeň boj o ČKD Dopravní systému prohrála

Plzeňské Škodě Dopravní technika, součásti Škoda Holding, se nepodařilo přetrumfnout dalšího uchazeče, německou firmu Siemens v boji o ČKD Dopravní systémy a sama nakonec z výběrového řízení odstoupila. Zisk Dopravních systémů by plzeňské Škodě nejen výrazně usnadnil jednání o vstup zahraničního partnera, ale zároveň by přinesl jistotu nejzajímavější zakázky na českém trhu - nových vozů pro pražské metro. Zároveň považují představitelé Škody z dlouhodobého hlediska za nemožné, aby na malém českém trhu působili dva výrobci kolejových vozidel. Samotné Škodě Dopravní technika se v roce 2000 vedlo daleko lépe než v roce předešlém, kdy utrpěla ztrátu asi 800 miliónu. Naopak za rok 2000 počítá se ziskem asi sto miliónu. K pozitivnímu obratu pomohly vedle domácích zakázek také velké kontrakty z USA, Ruska a Ukrajiny. Siemens je však přece jen silnějším partnerem a patrně proto se 30. listopadu stal vítězem výběrového řízení, poté co třetí uchazeč o koupi Dopravních systémů, společnost Inekon nezaplátil požadovanou desetimiliónovou kauci. (MaFr)

Kabelová televize u antimonopolního úřadu

Velké pobouření řady českých občanů vyvolalo rozhodnutí největšího provozovatele kabelové televize v ČR UPC výrazně zdrazit poplatky za její užívání. Firma UPC převzala sítě Kabel Plus, Kabel Net a Dattel Kabel a za vítězství v konkurenčním boji hodlá sama sebe odměnit prudkým zvýšením svých zisků. Růst cen v některých případech dosahuje i 300 procent i více. Proto o celé záležitosti jednal antimonopolní úřad s českým ministerstvem financí a firmě UPC hrozí správní řízení, v rámci kterého jí může být udělena pokuta až deset miliónů korun nebo deset procent ročního obratu. Celý případ pěkně ukazuje, jak to dopadá, když na trhu zůstane po všech fúzích jediný nenasytný moloch, kterému nemůže nikdo konkurovat. (MaFr)

Železnobrodské sklo přece jen získá Bijou Terra

Ve veřejné výběrové soutěži na prodej majority ve společnosti Železnobrodské sklo zvítězila společnost Bijou Terra, vlastněná jabloneckými sklářskými a bižuterními firmami Preciosa, Ornela a Bižuterie Česká mincovna. Přestože nabídka Bijou Terra byla co do výše až druhá, českou vládu přesvědčil její podnikatelský záměr. Původně se však proti obchodu stavěl antimonopolní úřad, který se obával dominantního postavení společností navázaných na Bijou Terra na českém trhu. Posléze však od svých námitek odstoupil, snad i pod vlivem argumentu, že výrobci bižuterie stejně skoro celou svou produkci exportují. I koupě Železnobrodského skla má podle představitelů firmy Bijou Terra především posílit pozici české bižuterie na světových trzích. Česká výroba skleněných ozdob má skvělou tradici, ale v posledních desetiletích je trochu zatlačována do pozadí. Snad nové přeskupení na českém trhu přispěje k obnově lesku a skvělé pověsti české bižuterie. (MaFr)

Výprodej ve Vítkovicích

V rámci restrukturalizace se chce hutnicko - strojírenský kolos Vítkovice mimo jiné zbavit i přebytkového majetku v hodnotě asi 1, 1 miliardy korun. Jde především o nejrůznější nemovitosti, které již dříve byly zastaveny věřitelům. Mimo jiné by měl být prodán i vítkovický Palác kultury a sportu, fotbalový stadion, hotel Atom a hala Ledňáček. Jedná se také o obrovské nevyužitě pozemky v okolí závodu a provoz Energetika, o který projevila zájem společnost Severomoravská energetika. Současný výprodej sice nepřinese Vítkovicím nějaké závratné zisky do pokladny, ale pomůže vyrovnat dluhy zajištěné zastavenými nemovitostmi. Restrukturalizace Vítkovic by měla být v průběhu několika málo let ukončena přeměnou společnosti na holding a vstupem silných strategických partnerů do jednotlivých dceřiných společností. (MaFr)

Utrácí se více

Vzestup ekonomiky zvětšuje ochotu českých domácností utrácet. Lidé hledí do budoucnosti podstatně optimističtěji než před třemi, čtyřmi roky a nebojí se ani větších nákupů na splátky. Podíl na tom má i přízpusobení se českých zákazníků světovému trendu. S velkými nákupy počítá podle sociologických průzkumů např. více než padesát procent obyvatel Prahy. Zlepšuje se i velice citlivý ukazatel životní úrovně - tržby v restauračních zařízeních. Prosperita se pochopitelně týká pouze části obyvatel, zejména rodin podnikatelů a obecně ekonomicky aktivního obyvatelstva. Ekonomové očekávají i nadále vzestup maloobchodního obratu spojený ovšem s prohlubováním rozdílů mezi jednotlivými příjmovými skupinami. (MaFr)

Hypermarkety vítězí

V ČR se stále upevňují pozice velkých obchodních řetězců, které každoročně zvyšují svůj podíl na maloobchodním obratu. Zákazníci jsou s vývojem zřetelně spokojeni, zejména s cenami zboží, které se z konkurenčních důvodů stabilně drží na nízké úrovni. Příliš nekulhá ani nabídka zboží, pouze například pro některé speciálnější druhy potravin se v Čechách a na Moravě obtížně shánějí kupci. Za rok 2000 se očekává celkový zisk deseti největších řetězců potravin v ČR zhruba ve výši 150 miliard korun. Hypermarkety se začínají pomalu prosazovat také v sousední Slovenské republice. Nejaktivněji si zatím na Slovensku počínají řetězce Tesco, Billa, Carrefour a Delvita. Jejich nástupem jsou samozřejmě ohroženy zejména provozovny drobných obchodníků, což se jasně prokázalo i např. v Nitře, kde Tesco otevřelo hypermarket s nonstop provozem. Stěžují si ale i třeba malí obchodníci z bratislavské Petržalky. Podobně jako v České republice je i na Slovensku jedinou možností, jak čelit nadnárodním gigantům, spojování provozoven na družstevním principu. Zejména slovenská Jednota si udržuje stále velmi dobrou pozici na trhu. Nicméně velmi významným faktorem, který může ovlivnit přežití, bude také schopnost majitelů malých obchodů nahradit nižší konkurenceschopnost lepším přístupem k zákazníkovi. Na tento jednoduchý recept mnozí obchodníci až překvapivě často zapominají. (MaFr)

Stavebnice z Kladna

Proslulý dánský výrobce dětských hraček a stavebnic Lego otevřel koncem listopadu 2000 nový závod na Kladně. Měl by se hlavně zabývat kompletací výrobků, mechanickou montáží a potiskem výrobků. V několika montážních halách, které nejsou ještě zcela zaplněny, našlo zatím zaměstnání sedmdesát občanů z Kladenska, do budoucna by zde mělo najít práci dalších sto deset obyvatel. O práci u firmy Lego v dělnických profesích je v regionu mimořádný zájem, protože zaměstnavatelé nevyžadují žádnou speciální kvalifikaci. Z této zprávy ovšem zároveň vyplývá, že umístění podniku v České republice je do značné míry dáno pouze levnou pracovní silou a tradiční česká kreativita při výrobě hraček nebude nijak využita. (MaFr)

Karlovarské porcelánce se daří

Rekordních tržeb ve výši přes 1,3 miliardy korun dosáhla za rok 2000 společnost Karlovarský porcelán. Na odbytu se projevil významné investice v uplynulých letech i evropská konjunktura. Mimořádně dobře se karlovarské výrobky prodávaly v Itálii, jejími dalšími významnými trhy jsou Švédsko, Německo a Rusko. České porcelánky sice nemohou cenově konkurovat polským nebo dokonce východoasijským výrobcům, ale programově si budují pověst výrobce solidní střední kvality za velmi rozumné ceny. Většina produkce Karlovarského porcelánu směřuje do zahraničí, podíl exportu činil v roce 2000 zhruba sedmdesát procent. (MaFr)

Montáž českých trolejbusů do Tulu

Díky zakázce trolejbusů pro San Francisco proměnila Škoda Ostrov svoji ztrátu z roku 1999 ve výši 294 milionů v roce 2000 ve zisk zhruba 128 milionů korun. Největší výrobce trolejbusů na světě však zejména na východních trzích naráží často na stížnosti na drahotu svých výrobků. Proto Škoda Ostrov uvažuje o vybudování montážního závodu v ruském městě Tula, kde by se měly montovat trolejbusy pro ruská, ukrajinská, moldavská a bulharská města. Závod, využívající levné ruské pracovní síly, ruské materiály a lacinou energii, by měl být podle plánů Škody Ostrov otevřen v roce 2002 nebo 2003. Český výrobce také nabídl představitelům východoevropských měst dodávky svých starších vozů po generální opravě. (MaFr)

Česká ekonomika poroste rychleji, méně OECD

Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) ve své zprávě z listopadu 2000 zvýšila svůj odhad růstu české ekonomiky v letech 2000-2002. Svůj předpoklad odůvodňuje vzestupem exportu, významnými rozpočtovými stimuly a zvýšením investičních výdajů. Pro udržení příznivého trendu doporučuje OECD podobně jako Mezinárodní měnový fond další strukturální reformy a omezení rozpočtových výdajů. Zpráva OECD dále počítá s jistým utlumením růstu průmyslové výroby v západní Evropě a v USA, kde v současné době probíhá konjunktura. OECD také spekuluje s mírným oživením v Japonsku, které však nebude patrně významné a dlouho nevydrží. Všechny odhady však může výrazně narušit vysoká cena ropy, která může současnou konjunkturu zvrátit až do červenných čísel. (MaFr)

Vstup rakouského kapitálu do ČS-Živnostenské pojišťovny

Rakouská pojišťovací společnost se stala minoritním vlastníkem společnosti ČS-Živnostenská spořitelna, když upsala akcie v hodnotě 500 milionů korun. Většinovým vlastníkem zůstal dosavadní vlastník Česká spořitelna, která v současnosti ovládá více než pětadesátiprocentní podíl ČS-Živnostenské pojišťovny. Český pojišťovací trh není ještě zcela nasycen a lze očekávat v nejbližších letech tvrdý boj o podíl na něm. Zároveň se dá počítat s dalším rozvojem pojišťovacích služeb v ČR, které jsou zejména v některých oborech stále pouze v začátcích. (MaFr)

Banka pohltí další miliardy

Komerční banka potřebuje pro udržení stability 30 miliard korun v následujících třech letech. Sama však nemá dost sil, aby tuto sumu vydělala. Jedním řešením, které vyplývá z materiálu ministerstva financí, je, že by stát poskytl na krytí ztrát ze špatných úvěrů záruku. Budoucí partner banky, která stojí před privatizací, by se měl na úhradě ztrát částečně podílet. Celkové náklady státu by pak neměly přesáhnout 25 miliard korun. Na stabilizaci Komerční banky už stát musel v minulých letech vynaložit zhruba 50 miliard korun. O Komerční banku se nyní ucházejí čtyři zájemci: italská banka UniCredito, německá HypoVereinsbank a dvě francouzské banky - Credit Agricole a Societe Generale. Podle neoficiálních informací jeden z uchazečů deklaroval, že by banku koupil i bez státních záruk. jp

Najväčšiu slovenskú banku kupuje rakúska Erste Bank

Najvhodnejším záujemcom o kúpu Slovenskej sporiteľne je rakúska Erste Bank. Rozhodla o tom výberová komisia a ministerka privatizácie Mária Machová toto odporúčanie prijala.

Erste za 87,18-percentný podiel v najväčšej slovenskej banke ponúkla 425 miliónov eur, čo je 18,4 miliardy korún.

O tom, či sa rakúska banka stane novým vlastníkom sporiteľne, však bude musieť ešte rozhodnúť vláda. Je len málo pravdepodobné, že vláda ponuku Erste odmietne.

Ministerka Machová doplnila, že rozdiel medzi víťaznou a najnižšou ponukou predstavoval približne dve miliardy korún. FL

Nevysvetlené financovanie vily stálo slovenského ministra obrany kreslo

Pavol Kanis rezignoval na post ministra obrany. Predseda SDL Jozef Migaš jeho rozhodnutie ocenil ako prospešné pre stranu.

V uplynulých týždňoch Kanis čelil niekoľkým kauzám, pričom poslednou boli nejasné okolnosti financovania výstavby jeho drahej vily v Bratislave. Cena rodinného domu sa predbežne odhadovala na 15 miliónov korún. Minister okrem rôznych pôžičiek vysvetľoval jej financovanie aj tipovaním športových výsledkov, kde mal podľa vlastných slov čistý ročný zisk okolo 300 až 400 tisíc korún.

Kanis prišiel na stranícke rokovanie s rozhodnutím neodstúpiť. Aspoň tak sa vyjadril v telefónickom rozhovore s prezidentom Rudolfom Schusterom. Podľa informácií, ktoré prenikli zvnútra SDL, bolo zasadnutie republikového výboru napäté a miestami dosť ostré. Kanis obhajobu seba samého postavil na obviňovaní: kto, kde, s kým a za čo podniká, stavia atď.

"Som chlap, ktorý drží slovo," povedal na otázku, či prezradil na republikovom výbore meno neznámeho podnikateľa, ktorý mu požičal dva milióny korún. "Sľúbil som, že to nepoviem, a keď som to neurobil predtým, neurobím to ani teraz." Odstupujúci minister sa vrátil do poslaneckej lavice. SDL sa zatiaľ nerozhodla, kto bude Kanisovým nástupcom v kresle ministra. Aj keď sa spomínajú viaceré mená, horúcim kandidátom bol Jozef Tuchyňa, proti jeho menovaniu sa ale vyslovil jak premiér Dzurinda, tak aj neskôr prezident Schuster. *FL*

Podľa poslancov si slovenský predseda parlamentu z neho urobil cestovnú kanceláriu

Predseda slovenského parlamentu a zároveň šéf SDL rozhorčil poslancov parlamentu tým, že počas schvaľovania rozpočtu nebol v parlamente, ale na exkluzívnej zahraničnej ceste v Japonsku a v Kórei.

Šéfka rezortu financií B. Schmögnerová sa vyjadrila, že by privítala, keby líder SDL a zároveň predseda Národnej rady SR Jozef Migaš bol pri prerokovávaní rozpočtu prítomný, lebo niektoré politické rozhovory o rozpočte by boli jednoduchšie. Ministerka nevie, aký bol dôvod Migašovej 12-dennej cesty do Kórey a Japonska a nevie ani posúdiť, do akej miery bola táto cesta akútna a plánovaná.

Migašov program počas návštevy v Kórei a Japonsku bol oproti oficiálnemu programu veľmi bohatý. Okrem oficiálnych rokovaní navštívil v týchto krajinách aj mnoho kultúrnych pamiatok. Japonský protokol údajne ponúkol slovenskej strane len tento termín a nebol ochotný o inom rokovať. Cesta bola plánovaná podľa nej už vyše roka. Opoziční aj koalíční poslanci kritizovali Migašovu cestu v čase schvaľovania štátneho rozpočtu a považujú ju za neštandardnú. Podľa Petra Muránskeho z KDH si Migaš z parlamentu spravil cestovnú kanceláriu a v roku 2000 navštívil už viaceré exotické miesta ako Austráliu a Nový Zéland. *FL*

Vízová povinnosť pre Rusov a Bielorusov

Pre občanov Ruskej federácie a Bieloruska cestujúcich na Slovensko bude od 1. januára 2001 platiť vízová povinnosť. Dôvodom bolo zrejme podobné rozhodnutie Českej republiky a obava z nárastu migrantov z uvedených krajín. *FL*

Výkonnosť slovenskej ekonomiky stúpa

Výkonnosť slovenskej ekonomiky vzrástla v treťom štvrtroku o 2,5 percenta. Tempo rastu príjemne prekvapilo vládu aj analytikov, ich pôvodné odhady sa totiž pohybovali okolo dvoch percent.

Hlavným motorom rastu ekonomiky ostáva naďalej vysoký export, na rozdiel od predchádzajúcich mesiacov však stúpa aj objem investícií. Štatistické údaje sú pre budúci vývoj ekonomiky povzbudzujúce: prepad spotreby domácností sa znižuje, spomaľuje sa aj pokles spotreby štátnej správy. V treťom štvrtroku klesla spotreba domácností len o dve percentá, v závere roka príde pravdepodobne k zvratu. Tieto údaje naznačujú postupné zlepšovanie životnej úrovne na Slovensku, čo potvrdzuje aj vývoj reálnych miezd.

Štatistické zlepšovanie ekonomickej situácie potvrdzuje aj vývoj hospodárenia podnikov. Podľa predbežných výsledkov sa z hlbokéj straty do zisku dostal finančný sektor, ziskovosť nefinančných podnikov stúpla v porovnaní s tretím štvrtrokom minulého roka 5,4-násobne. *FL*

Medzinárodný menový fond varuje slovenskú vládu

Medzinárodný menový fond navrhuje slovenskej vláde, aby sa v budúcom roku postarala o ďalšie zníženie výdavkov štátneho rozpočtu a celých verejných financií.

Vláda schválila výšku schodku verejných financií 3,94 percenta z očakávaného hrubého domáceho produktu, fond ho navrhuje znížiť na 3,5 percenta. Taký je záver misie fondu po jeho poslednej návšteve Slovenska. Podobné obavy z vysokého deficitu verejných financií vyslovila pred niekoľkými dňami aj Európska komisia.

Fond kritizuje aj menový program Národnej banky Slovenska na budúci rok. Jeho ciele totiž považuje za vzájomne nezlučiteľné. Národná banka by preto nemala brániť ďalšiemu posilňovaniu slovenskej meny. Ak by tlaky na jej zhodnotenie boli príliš veľké a takýto vývoj bol hrozbou pre celú ekonomiku, vláda by mala byť schopná sprisniť fiškálnu politiku. *FL*

Aj na Slovensku blokády,

ale nie na hraničných priechodoch. Problémom sú diaľničné poplatky. Mnohí prepravcovia sa snažia vyhnúť diaľničným poplatkom tak, že obchádzajú diaľničné úseky a využívajú bežné komunikácie. Trpia na to hlavne mestá pri hranici s Českou republikou.

Na Slovensku totiž stále ešte existujú len ročné známky, ktoré sú pre občasných prepravcov nevýhodné. A tak vo veľkom tranzitujú napríklad cez Malacký, kde toho majú miestni obyvatelia už práve dosť a v posledných týždňoch niekoľkokrát ťažkými mechanizmamiablokovali prístupovú cestu do mesta. Riešením by bolo asi zavedenie denných alebo týždňových nálepiek, ako je to v Rakúsku alebo v Česku. *FL*

Zadarmo sa už telefonovať nedá ani na Slovensku

Zákazníci EuroTelu mohli donedávna telefonovať zadarmo. Stačilo, aby poznali jednoduchý kód a zadali ho pred volané číslo. Zaručilo im to nulovú platbu za hovor. Zlaté časy "dobře informovaných" klientov mobilného operátora sa však skončili, lebo spoločnosť na tento trik prišla. A v posledných mesiacoch EuroTel všetky hovory zmapoval a naučtoval.

Klienti EuroTelu sú nahnevaní a podozrievajú firmu, že o kódoch vedela a účtovanie hovorov zámerne odkladala.

EuroTel nemá v pláne podať podnet na trestné stíhanie voči autorovi medzery v systéme napriek tomu, že zjavne spôsobila problémy spoločnosti aj zákazníkom. A nebude žalovať ani zákazníkov, ktorí medzeru využívali. Nebude zverejňovať ani počet takýchto klientov ani pretelefonovanú sumu. *FL*

Nelegálna práca živí vyše 140 000 Slovákov!

Prieskum nelegálnej práce od mája až do novembra tohto roku ukázal, že sa na Slovensku takto živí či prílepuje si neuvieriteľných 142 815 občanov. Medzi najvychytenejšie v tomto smere patria stavebná činnosť, práca v pohostinstvách, reštauráciách a obchodoch. Štát prichádza ročne o "úctyhodných" 5,9 miliardy korún. *FL*

Operná diva Montserrat Caballéová spievala v Bratislave s Peterom Dvorským

Kultúrna sezóna v Bratislave, ale aj na Slovensku zažila spoločný koncert svetoznámej španielskej opernej divy Montserrat Caballéovej a slovenského tenoristu číslo jeden Petera Dvorského. Výnimočné podujatie zorganizovala istá slovenská finančná spoločnosť ako vianočný darček pre svojich klientov a partnerov, v hľadisku sa však popri domácich a zahraničných finančníkoch ocitli viacerí slovenskí politici, športovci a známe osobnosti. Medzi hosťami zo zahraničia, ktorí si koncert nenechali ujsť, mali byť aj príbuzný slávnej herečky Nastassje Kinskej, ako aj člen povestnej miliónárskej rodiny Rotschildovcov.

Hoci voľne v predaji nebola ani jedna vstupenka, organizátori ponúkli časť lístkov na predaj veľkým firmám a cena jedného predstavovala v prepočte okolo 11-tisíc korún. Samotný honorár 67-ročnej opernej divy vraj dosiahol sumu, za ktorú by sa na Slovensku dal postaviť slušný rodinný dom. Rodáčku z Barcelony odborníci považujú za jednu z najväčších sopranistiek tohto storočia a nástupkyňu slávnej Marie Callasovej. Zásluhu na tom, že pozvanie do Bratislavy prijala, má práve Dvorský, s ktorým sa poznajú 15 rokov.

Caballéová sa s Bratislavou rozlúčila po tom, čo ešte osobne schválila všetky skladby, ktoré sa budú môcť objaviť na kompaktnom disku zaznamenávajúcom vystúpenie. Okrem takmer 700 hostí priamo v Slovenskom národnom divadle však o zážitok z dvoch veľkolepých hlasov nezostanú ukrátení ani ostatní priaznivci operných árií - záznam z nedeľného koncertu dvoch hviezd totiž chcela odvyselať Slovenská televízia 1. januára 2001. *FL*

Kniha Mein Kampf je na Slovensku vypredaná

O Hitlerovu knihu Mein Kampf slovenská verejnosť prejavila nevšedný záujem. Ľudia obchádzali knihkupectvá v úsilí zohnať kontroverznú knihu. Aj niektorí kníhkupci, ktorí spočiatku odmietali, že kniha by mohla byť v ich predajni, po otázkach desiatok zákazníkov rezignovali a začali zisťovať, kto knihu distribuuje. Rozhodnutie, že knihu predsa len budú predávať, prišlo neskoro. Kniha je vypredaná.

Kniha vyšla v slovenskom preklade prvýkrát.

Na predaj knihy zareagovala aj slovenská polícia, pravda, neskoro. Z nákladu desať tisíc kusov sa jej podarilo priamov tlačiarňami zhabať asi tisíc kusov. Vydavateľa čaká zrejme podobný súd, aký nedávno prebehol v Českej republike, kde bol vydavateľ knihy Mein Kampf odsúdený. *FL*

Campellova polievka zostane v Medzilaborciach

Múzeum moderného umenia Andyho Warhola v Medzilaborciach získalo ďalšie unikátne dielo svetoznámeho umelca - Campellovu polievku. Kráľ pop-artu, ako Warhola volajú, dielo vytvoril v roku 1969 a na celom svete sa stalo symbolom tohto druhu umenia.

Múzeum sa o jeho kúpu snažilo už dlho, ale doposiaľ nebolo schopné dať dohromady 143-tisíc korún, ktoré požadovala nadácia Andyho Warhola v New Yorku. Cena diela sa pritom na svetových trhoch pohybuje na trikrát vyššej úrovni.

Múzeum nakoniec dostalo 50-tisíc korún od Krajského úradu v Prešove a väčšiu časť zabezpečil prezident Rudolf Schuster. Po dlhom čase to je tretí obraz vážnejšieho významu, ktorý Slovenská republika kúpila. Štátu zatiaľ patrí päť Warholových diel - Hlava kravy, Swazilská kráľovná tomby a tri grafiky.

Newyorská nadácia je odhodlaná predajť aj iné originály za podobne nízku cenu ako teraz, ale je potrebné získať sponzorov. Múzeum má pritom v prerátaní na počet obyvateľov desaťkrát vyššiu návštevnosť ako Slovenská národná galéria. "Väčšinu z nich, asi 75 percent, tvoria zahraniční turisti," vysvetľuje kurátor a najväčší problém vidí v tom, že okrem múzea v Medzilaborciach neexistuje žiadna atrakcia, ba dokonca donedávna tam nefungovala ani reštaurácia. "Stažovali sa nielen Japonci, Číňania, ale naposledy dokonca už aj Albánci." *FL*

Mečiar a jeho ženy

Potichučky, bez krstu i novinových aviz sa objavila na pulloch slovenských kníhkupectiev ďalšia kniha o najznámejšom slovenskom ponovembrovom politikovi - Vladimírovi Mečiarovi. Kým v predchádzajúcich tituloch autori analyzovali osobu V. M. najmä z politického hľadiska a veľmi jasne dávali najavo svoje sympatie a antipatie, titul s názvom Mečiar a jeho ženy (od známej dvojice publicistov Ivana Čemňanského a Róberta Čulena) nemožno jednoznačne označiť za promečiarovský, ale ani protimečiarovský. Ostatne, trojnásobný premiér a líder HZDS nie je ani hlavnou postavou knihy. Autori dali tentoraz prednosť ženám. Ženám, ktoré boli Mečiarovi istotou (manželka Margita), ktoré rozmaznával (dcéra Magda), kvôli ktorým "strácal hlavu" (poradkyňa Blážena Martinková), ale aj ktorých sa obával (vedúca sekretariátu Anna Nagyová). Dvojica novinárov v knihe podrobne zmapovala ich úlohy, názory, vyjadrenia či dôležité životné situácie, ktoré sa, po rokoch, javia v úplne inom, prekvapivom svetle. Autori sa nevyhli ani chúlостivým témam, akými je napríklad "hlbka" vzťahu či súkromný život hlavných hrdiniek.

S troškou zveličenia sa dá napísať, že ženy boli, sú a budú jedinou slabinou Vladimíra Mečiara. Práve ženy si získali jeho najväčšiu dôveru, kvôli nim dokázal meniť zásady, ony mu dodávali energiu. A práve o tom je kniha Mečiar a jeho ženy. *FL*

Vlajková loď HZDS sa potopila

Slovenský novinový trh je chudobnejší o jeden celorepublikový denník. Po viac ako siedmich rokoch, vyšlo posledné číslo Slovenskej republiky. Ochrannú známku a vydávateľské oprávnenia denníka Slovenská Republika kúpil americký podnikateľ L. Danihels, akcionár Národnej obrody, blízkej spolumajiteľovi Markízy P. Ruskovi. Podľa niektorých analytikov táto kúpa má byť Ruskovým pokusom o vybudovanie mediálneho impéria. Celá kúpa je trochu zvláštna, nakoľko tento americký Slovák sám pred niekoľkými rokmi poslal spoza oceánu na záchranu vtedy ohrozenej Republiky milión korún. Teraz kúpil jej značku za 20 miliónov a hodil ju do koša.

To však nemení nič na tom, že denník, ktorý bol známy ako mediálna zbraň HZDS a sám V. Mečiar ho nazýval vlajkovou loďou alebo krížnikom HZDS, skončil. *FL*

Výsledky ankety Sportovec roku Slovenska:

Jednotlivci:

Martína Moravcová (plavání) 1126 b, 2. Peter a Pavol Hochschornerové (vodní slalom) 1106, 3. Michal Martikán (vodní slalom) 839, 4. Juraj Minčík (vodní slalom) 670, 5. Miroslav Šatan (lední hokej) 566, 6. Elena Kaliská (vodní slalom) 337, 7. Dominik Hrbatý (tenis) 263, 8. Jozef Gönci (sportovní střelba) 250, 9. Pavol Demitra (lední hokej) 243, 10. Slavomír Kňazovický (rychlостní kanoistika) 174, 11. Vladimír Vala, Jaroslav Slúčik (oba sjezd na divoké vodě) 163, 12. Michal Riszdörfer, Juraj Bača (rychlостní kanoistika) 84, 13. Tímea Majorová (fitness) 78, 14. Henrieta Nagyová (tenis) 69, 15. Radovan Kaufman (paralympik, cyklistika) 64.

Kolektivy:

Hokejisté Slovenska 332, 2. Basketbalistky SCP Ružomberok 197, 3. Fotbalisté Slovenska do 21 let 89.

xch

Dětský maškarní ples

Sokolské župy Rakouské
18. února 2001
od 15,00 do 18,00
Viedeň 17, Steinergasse 7

Sportovcem Slovenska je počtvrté Moravcová

Nejúspěšnějším slovenským sportovcem za uplynulý rok se stala plavkyně Martina Moravcová. V anketě slovenského Klubu sportovních novinářů dostala od 119 tipujících celkem 1126 bodů. Na druhém místě skončili olympijští vítězové ze Sydney, debikanoisté Peter a Pavol Hochschornerové, třetí místo obsadil stříbrný kanoista ze Sydney Michal Martikán.

Nejlépeším kolektivem roku se stalo stříbrné mužstvo ledních hokejistů z mistrovství světa v Petrohradu. Druhé skončily basketbalistky SCP Ružomberok, třetí je slovenská fotbalová jedenadvacítka.

Moravcová zvítězila v anketě počtvrté a jako jediná nechyběla na všech hlasovacích lístcích. Loňský vítěz stíelec Jozef Gönci skončil na osmém místě, dvojnásobný vítěz ankety Martikán letos obsadil pomyslnou bronzovou příčku.

Klub sportovních novinářů poprvé udělil poprvé Cenu Štefana Mašlonky za nejlepší tiskové služby. U jednorázového podniku ji dostal basketbalový klub SCP Ružomberok za organizaci finálového turnaje Evropské ligy basketbalistek. Za dlouhodobé dobré podmínky pro práci turfových novinářů dostalo cenu Závodistiě Bratislava. Čtyřadvacetiletá Moravcová, dvojnásobná stříbrná medailistka z olympijských her v Sydney na 100 metrů motýlek a 200 metrů volný způsob, získala tři zlaté medaile na právě skončeném mistrovství Evropy v krátkém bazénu v Valencii. Z MS v krátkém bazénu v Aténách přivezla jednu zlatou, dvě stříbrné a jednu bronzovou medaili. Naprosto stejný počet kovů vybojovala i na evropském šampionátu v dlouhém bazénu v Helsinkách. Letos vyhrála celkem třináct závodů Světového poháru.

ZÁJEMCI O VOLEJBAL,

muži i ženy se základními znalostmi - hrajeme pro radost z pohybu - informace N. Štěrbová, tel. 710 90 13.

Fotbalistou roku byl znovu vyhlášen Pavel Nedvěd

Pavel Nedvěd se stal po dvou letech znovu českým fotbalovým králem. O jeho prvenství v 36. ročníku tradiční ankety Fotbalista roku rozhodli svými hlasy sami hráči společně s trenéry. Ke Zlatému míči, který mu připadl jako vítězi novinářské ankety, tak osmadvacetiletý záložník Lazio Řím převzal v pražském Kongresovém centru symbolickou korunu.

Druhé místo obsadil Tomáš Rosický ze Sparty, který ještě před rokem v Teplicích přebíral trofej vítěze ankety Talent roku. Třetí skončil loňský vítěz Jan Koller z Anderlechtu. Do ankety přišlo 353 hlasovacích lístků od fotbalistů z nejvyšší domácí soutěže i ze zahraničí a od trenérů reprezentace, první a druhé ligy.

Vítěz hlavní ankety bezprostředně po vyhlášení řekl, že se mu ani nesnilo o získání tak významné ceny. "A já už vyhrál podruhé," neskrýval radost Nedvěd.

Titul Trenér roku získal už potřetí v řadě reprezentační kouč Jozef Chovanec. Kolegové z laviček první a druhé ligy mu dali přednost před trenérem stříbrné jednadvacítky Karlem Brücknerem a Františkem Komňackým, jenž vede ligového nováčka FC Synot.

Talentem roku se podle mínění 58 trenérů stal s velkým náskokem útočník Baníku Ostrava Milan Baroš a titul Osobnost Gambrius ligy udělili ligoví hráči olomouckému veteránovi Oldřichu Machalovi.

Společenské podniky:

Sokolská jednota

Vídeň XII XV

PLES

- oblíbené a tradiční

Šibřinky

v národních krojích,

20. ledna 2001,

Haus der begegnung

Rudolfsheim

Co se v Sokolovně 10 děje

Tělocvična:	Čas	
Pondělí:	XII / XV	19,30 - 21,00 sportovní gymnastika, hry (dorstenci, muži)
Úterý:	X	17,00 - 18,00 mladší žactvo (nepravdělně) 18,00 - 19,00 starší žactvo (míčové hry) 19,00 - 20,00 aerobic (dospělí) 20,00 - 21,00 gymnastika (ženy) 21,00 - 22,00 kopaná (muži)
Středa:	I / V	17,00 - 21,00 volejbal
Čtvrtek:	XII / XV	17,30 - 19,00 sportovní gymnastika (žactvo) 19,30 - 21,00 gymnastika (dorost, dospělí)
Pátek:	I / V	17,00 - 21,00 volejbal
Klubovna:		
Úterý:	X	18,00 - 19,00 výrazový tanec (žactvo a dorost)
Středa:	X	od 14,00 seniorské odpoledne (každá 1. středa v měsíci) Hosté vítání!

T.J. SOKOL VÍDEŇ XII / XV

Info: tel.+fax: P.Florián 01/586 86 86

Pod odborným vedením a v mateřském jazyce máte vy a vaše děti možnost se zúčastnit:

CVIČENÍ v nové SOKOLOVNĚ, Vídeň 10, Angeligasse 21

Předškolní žactvo, žáci a žákyně od 6 do 14 let cvičí základní sportovní gymnastiku

pod vedením způsobilých vedoucích

každý čtvrtek od 17,30 do 19,00 hodin

Dorostenky a ženy

kondiční posilovací gymnastika s moderní hudbou

každý čtvrtek od 19,30 do 21,00 hodin

Dorostenci a muži

základní sportovní gymnastika a hry (volejbal, nohejbal, sálová kopaná)

každé pondělí od 19,30 do 21,00 hodin

Čeští biatlonisté vyhráli v italské Anterselvě štafetu Světového poháru na 4x7,5 kilometrů

V konkurenci dvaceti štafet zahájil velmi dobře Garabík. Na první střelnici se objevil v popředí, polohu vleže zvládl jako jediný čistě a v rychlém tempu získal desetisekundový náskok před ostatními. I když pak musel vstoje dvakrát dobíjet, předal Masaříkovi o dvacet sekund před kvartetem Slovinska. Masařík na střelnici neminul a vybudoval pro závěr rozhodující náskok.

Holubec se na třetím úseku trápil při střelecké poloze vstoje a až posledním možným nábojem trefil pátý terč. Pro Vítka pak už nebyl problém minutový náskok udržet, naopak jej ještě zvýšil.

"Děláme radost sami sobě. Klukům to absolutně vyšlo. Vyhrát s takovým náskokem se normálně nestává. Prožívají euforii a konečně vidí, že ta dřina má svůj smysl," řekl šéftrenér Pavel Levora.

Gól brankáře Maiera vyvolal pozdvižení

Brankář české fotbalové reprezentace Ladislav Maier se osvědčil i jako střelec a v úterý 27. prosince na halovém turnaji ve Vídni zařídil Rapidu remízu v prestižním utkání s městským rivalem Austrii.

Vyrovňovací gól na 2:2 vsílil se závěrečnou sirénou, což vzbudilo velký rozruch. Maier byl oporou Rapidu také v brance a zneškodnil řadu šancí, které si lépe hrající fotbalisté Austrie vytvořili. Po zápase převzal velkou láhev šampaňského pro nejlepšího hráče utkání.

Tomáš Enge potřetí vyhrál anketu o Zlatý volant

Potřetí v řadě zvítězil český automobilový závodník Tomáš Enge v motoristické anketě o Zlatý volant, jejíž jubilejní pětadvacátý ročník bude slavnostně vyhlášen ve čtvrtek večer v Praze na Žofíně. Čtyřicetiletý liberecký jezdec formule 3000 získal nejvíce hlasů v jedné z pěti hlavních kategorií, mezi okruhovými závodníky. Anketu tradičně pořádá časopis Svět motorů. Cenu pro nejlepšího účastníka automobilových soutěží a vytrvalostních maratónů převzal český mistr v rallye Roman Kresta, který porazil i čtyřnásobného vítěze této kategorie Karla Lopraise. Poprvé v historii vrchařské části ankety nevyhrál Otakar Krámský, jehož předstihl Jiří Mičánek. Vladimír Doubek, jediný český závodník, který se výrazněji prosadil v seriálu mistrovství Evropy, skončil až třetí.

Souboj autokrosových mistrů Evropy Petra Bartoše a Václava Fejřara v kategorii 'Autokros a rallyecross' vyhrál vítěz silnější kubarury do 3500 ccm Bartoš. Ten se zároveň objevil nejčastěji, pětaticetkrát, na prvním místě v hlasování 44 motoristických novinářů. Mezi motokáristy triumfoval Viktor Wagner, mistr České republiky a německý šampion.

Za Čin roku byla oceněna posádka Tomáš Hrdinka, Jaroslav Palivec, která poskytla první pomoc dvojici Pavel Sibera, Jiří Klíma po havárii v průběhu posledního podniku mistrovství České republiky v automobilových soutěžích Rallye Příbram. Nejlepším jezdcem do 30 let se stal Jan Kopecký, jenž tak převzal Cenu Jiřího Sedláka. Kadetem roku byl vyhlášen Vlastimil Baránek a Cenu Elišky Junkové pro nejspěšnější ženu v automobilovém sportu získala Michaela Votavová.

Teprve druhým vítězem Ceny Zdeňka Vojtěcha pro významné osobnosti motoristického sportu za výkony a výsledky během celé aktivní kariéry se stal Ladislav Křeček, jenž ukončil aktivní působení v automobilových soutěžích.

Tenista Jiří Novák obhájil vítězství ve Zlatém kanáru

Jiří Novák podruhé v řadě zvítězil v anketě Zlatý kanár pro nejlepšího českého tenistu roku 2000. Největším úspěchem 48. hráče aktuálního světového pořadí byla čtyři turnajová vítězství ve čtyřhře s Davidem Riklem.

Na lednovém Australian Open dokráčel nejprve český pár do čtvrtfinále, o pár dní později přispěl k vítězství českého týmu nad Velkou Británií v Davisově poháru a v polovině února vyhrál turnaj v Dubaji. Začátkem dubna už jako čtvrtí na světě porazili Novák s Riklem v Davisově poháru v té době nejlepší deblisty žebříčku Jareda Palmera a Alexe O'Briena, ale k postupu přes supersilný tým USA to nakonec nestačilo. Svou kvalitu pak předvedli v červenci, kdy si odvezli trofeje pro vítěze z turnajů ve Gstaadu a Stuttgartu. Triumf v jihoněmeckém městě zopakovali i před měsícem, tentokrát v hale.

Ve dvouhře Novák takové úspěchy neslavil. Nejdále, do semifinále, se dostal v srpnu na turnaji v Torontu. Nicméně v prvním kole Davisova poháru vyhrál obě své dvouhry nad Brity Jamiem Delgadem i Timem Henmanem a ve čtvrtfinále s USA senzačně porazil americkou tenisovou hvězdu Peta Samprase.

Novák začínal s tenisem v rodném Zlíně a v sedmnácti přešel za lepšími podmínkami do Prostějova. Do světa profesionálního tenisu vstoupil na turnaji Czech Open v roce 1993. Mezi tenisovou smetánkou se rozkoukával deset měsíců, než na Czech Indoor v Ostravě konečně vyhrál svůj první zápas. Odnesla to tehdy domácí jednička Petr Korda. Novákovi se pak dařilo i v Buenos Aires, kde vypadl až v semifinále, a v Montevideu hrál s Davidem Riklem finále čtyřhry. Když k těmto úspěchům přidal ještě tři vítězné challengery, postoupil na 55. místo ATP.

V polovině ledna 1996 Novák vybojoval svůj první turnajový titul - v Aucklandu porazil ve finále Novozélandana Stevena. Toto vítězství jej vyneslo do české reprezentace a v únoru debutoval v Davisově poháru proti Maďarsku. Následovaly další úspěchy: finále v Mexiku, semifinále v Basileji, kde porazil svůj vzor Borise Beckera, a s Riklem deblové vítězství v Casablane. V březnu 1996 byl Novák 30. hráčem světa, což je dodnes jeho nejlepší výsledek.

Loňský rok Novák odstartoval postupem do třetího kola na Australian Open, ale pak se několik měsíců jen trápil. Úspěch se dostavil až na červencovém turnaji ve Stuttgartu, kde postoupil do semifinále, a o měsíc později na US Open. Tam Novák porazil současnou světovou jedničku Marata Safina a postoupil do osmifinále.

Jiří Novák se narodil 22. března 1975 ve Zlíně. Je ženatý, s manželkou Kateřinou mají syna Jakuba. Jeho největší zálibou je lední hokej.

Perestrojka u ÖBB

Pod tímto titulem je ve 12. čísle měsíčníku "Schienenverkehr aktuell" (Kolejová doprava) uveřejněn článek zabývající se očekávanými změnami u rakouských železnic v příštím roce. Článek začíná výpočtem redukci osobní dopravy v jízdním řádu 2001/2002, kde se m. j. uvádí, že mezinárodní osobní doprava mezi Rakouskem a Maďarskem bude o jednu třetinu zredukovaná, pouze na trati z Grazu do Maďarska přibude jeden pár atraktivních spešních vlaků. Z přechodu Summerau - Horní Dvořiště zmizí mezinárodní dálková osobní doprava úplně. Vnitrostátní spojení Linz - Graz bude zredukováno na dva páry vlaku IC, přímé spojení měst Salzburg - Innsbruck přes Zell am See bude zrušeno a spojení vlaky IC mezi městy Graz a Innsbruck bude vedeno ve čtyřhodinovém taktu.

S jednotlivými spolkovými zeměmi bylo dojednáno zastavení osobní dopravy provozované ÖBB na následujících tratích: Gmünd - Gross Gerungs, Ober - Grafendorf - Ruprechtshofen, Drösing - Zistersdorf, Siebenbrunn-Leopoldsdorf - Engelhartstetten, Retz - Drosendorf, Friedberg - Oberwart, Leoben - Vordernberg Markt a Wels - Aschach an der Donau.

Nově má být organizovaná osobní doprava na trati Wien - Kittsee - Petřalka, kde budou nasazeny patrové soupravy s řídicím vozem. Koncem ledna 2002 mají být konečně odstraněny dlouhé pobyty při celní a pasové kontrole a zavedeno tzv. ambulantní odbavení během jízdy. Vlaky pak budou moci být vedeny bez přeprahu v Petřalce lokomotivou řady 1014 až na hlavní stanici v Bratislavě. Téhož roku má být převedena i nakladní doprava z dnešního přechodu přes Marchegg na novou trať přes Kittsee.

Od 1.1.2001 bude v osobní dopravě opět o několik procent zvýšeno jízdné, pouze na dlouhé vzdálenosti se osobní tarify poněkud zlevní. Cestující s 50% slevou (tzv. Vorteilsticket) obdrží tuto slevu pouze tehdy, objednájí-li si jízdní doklad přes internet nebo si zakoupí v automatu na jízdenky, jinak se sleva sníží na 45%.

Příští rok je s napětím očekávána i vnitřní přestavba ÖBB, jelikož současná vládní koalice hodlá zvýšit svůj vliv na vedení státních podniků. Po jmenování nové správní rady má nasledovat i výměna managementu (Draxler, Hainitz, Proksch), jemuž končí smluvní období. V této souvislosti se dá očekávat i celková změna strategie podniku.

Ing. J. Zajiček, Vídeň

Divadelní představení Vlastenecké omladiny - Monsieur Amédée

V sobotu 18. listopadu 2000 nás divadelní ochotnický spolek Vlastenecká omladina překvapil francouzskou komedií z prostředí, které je pro jevištní zpracování poněkud choulostivé. Hra o lehkých dívkách a mužích kolem nich může být šokující, pohoršující a agresivní. Tato hra ovšem těmito atributy neoplyvala - setkali jsme se s převážně komickými situacemi, kriminálními zápletkami a v každé chvíli spíše s lidskostí než hrubým násilím. Zralou a světa i mužů znalou prostitutku Katii zahrála Dana Šulcová absolutně přesvědčivě a dokonale. Nebyla vulgární ani v minisukni a občasně obhroublé výrazy neubraly nic na její ženskosti a rafinovanosti.

Dvě mladičké kněžny lásky představovaly Helenka Nováková - Kiki a Jitka Straňáková - Blanchette. Helenka vpadla na jeviště jako vichřice, všechno kolem sebe rozmetala a nic už nebylo na svém místě. Sršela nespoutaným mládím, energií a nádhernou naivitou. Máme v ní nadějnou herečku, která je na nejlepší cestě se stát miláčkem publika. Blanchette v podání Jitky vypadala zkušeněji, poněkud však postrádala exotické tajemno. To s sebou vnesl na jeviště Lubor Tobrman jako mouřenin Bamumbolo - myslím, že malým holčičkám v první řadě dokonce nahnal i trochu strachu. Zato se ale mohly dosyta nasmát při rozverných a skotačivých výstupech Zdenka Homolky, který představoval Amédéova bratrance Josepha. Zdeněk nás v této roli mile překvapil, jeho páter byl lidsky sympatický a navíc zůstal i ve všech mezích situací důstojný svému povolání. Další dvě role pasáků, Dedé a Pola, byly dobře obsazeny Vlastíkem Jančou a Františkem Kalouskem ml.

Největší úlohu měl Mirek Lev, který nejenže zahrál hlavní roli Amédéa, ale celé divadlo i režisoval. Patřil mu za to velký dík, i když mu tentokrát role režiséra seděla lépe než role komika. Divadlo bylo vcelku dobře zahrané, pochvala však patří také Jiřině Rozehnalové, která ušila mouřeninův hezký kostým a turban. O přestávce si diváci mohli všimnout zajímavé výstavy fotografií z minulého představení, operety Mamzelle Nitouche. Zvětšené fotky byly podloženy černou paspartou a ukazovaly nejhezčí záběry. Autorem celé výstavy byl nový člen VI. omladiny Jirka Worring, který se do práce spolku zapojil s velikou chutí.

Sobotní divadelní večer dozněl v klubové místnosti za doprovodu brněnských hudebníků. A co zbývá dodat?

Toto představení se poněkud vymykalo tradici VI. omladiny, někteří to přivítali s povděkem, jiní byli zklamaní. Moudře praví přísloví: Není na světě člověk ten, aby se zavděčil lidem všem. Hlavně přijďte příště zase povzbudit naše ochotníky a ocenit jejich práci a nadšení, ať už se bude hrát opereta nebo moderní činohra. Neboť hrají pro Vás, milí diváci, nezapomeňte na to! A nezapomeňte také na lásku, jsou Vánoce, tak ji rozdávejte plně hrstě.

aVa

Divadelní představení Vlastenecké omladiny - Monsieur Amédée, foto: Georg Worring

Otevřený dopis

Každý dobrý skutek má být spravedlivě potrestán, a proto - pryč s Knížákem!

Nedá se říci, že když jsem zhruba před více než rokem jmenoval Milana Knížáka generálním ředitelem Národní galerie, že by to vzbudilo všeobecné nadšení. Zatímco jedna část výtvarné veřejnosti moje rozhodnutí přivítala, její druhá část mi spílala do ničemu. Kopnout si do mě přispěchali v té souvislosti i někteří z těch, kteří krátce předtím prováděli rektální tance a nenápadně přitom naznačovali, že jsou to právě oni, kteří by měli stanout v čele Národní galerie. Jiní zase spekulovali v tisku o tom, že jmenování Knížáka generálním ředitelem je výsledkem opoziční smlouvy, ačkoli netušili, že to byl právě premiér Miloš Zeman, který mi zcela otevřeně sdělil, že se mu mé rozhodnutí vůbec nelíbí, ale že ho respektuje, neboť jde výhradně o moji odpovědnost. A že se bude chvíli dívat. Nenaplnily se ani katastrofické představy o tom, kterak Knížák zaplní svými díly Veletržní palác, či hysterické předpovědi v souvislosti s údajnou likvidací Kafkova knihkupectví v paláci Kinských. Dokonce neutpěla ani pověst a prestiž Národní galerie, jak anonymně zaznívalo z jejich útrob, a personální čistky, kterými strašili pracovníky Národní galerie Knížákoví odpůrci, se rovněž nekonaly. A pokud se týče pochybností o schopnostech Knížáka pochopit kulturně - politický význam Národní galerie, pak jenom připomínám, že to byl právě generální ředitel Milan Knížák, který stanul v čele bojovníků za návrh zákona o zřízení národních kulturních institucí. Právě kvůli jejich kulturně-politickému významu. A to navzdory názorům ministra kultury, který je přesvědčený o tom, že by se mezi kulturními institucemi (pokud se týče alespoň jejich režimu) neměl dělat rozdíl. Přesto, že Knížák dokázal dokončit věčně nekončící rekonstrukci paláce Kinských, resuscitovat Veletržní palác, a přesto, že pod jeho vedením Národní galerie zaznamenala jednoznačný úspěch novými výstavami i expozicemi, sešly se nedávno na demonstraci tři tucty lidí, požadujících odvolání profesora Milana Knížáka z funkce generálního ředitele. Jejich dva zástupci, studenti AVU (nepochybující ale o tom, že už jsou umělci, kteří nejlépe vědí, kdo má a kdo nemá vystavovat v Národní galerii), mi předali petici tohoto znění: "Nejsme spokojeni s chováním Milana Knížáka. Nesouhlasíme s jeho způsobem vedení Národní galerie a jeho chováním vůči členům akademické obce AVU. Žádáme, aby se zastupitelské a výkonné orgány ČR, kterým bude tato petice doručena, zabývaly problémy spojenými s chováním Milana Knížáka a vyvodili z toho patřičné závěry." (Citováno včetně pravopisných chyb.) Nejsem přesvědčený o tom, že se Sněmovna či Senát (jako zastupitelské orgány) budou zabývat touto peticí, stejně tak jako pochybuji, že by se snad stala dokonce předmětem jednání vlády. Tak důležitý Knížák zase není. Ostatně z hlediska kompetencí je vyřízení petice věcí ministra kultury. Jelikož k ní ale bohužel nebyla přiložena jakákoli adresa, kam odpověď na petici zaslat, nemohu ji tedy ani vyřídít. Přesto jsem přesvědčený o tom, že v demokratických poměrech jakákoliv demonstrace nemá rozhodovat o tom, kdo bude anebo nebude ředitelem čehokoli. Anebo kdo má být v Národní galerii vystavován. Či jinde. Knížáka musím posuzovat podle jeho práce. Nikoli podle toho, zda se někomu líbí či nikoli. S některými Knížákovými názory velmi nesouhlasím a jsem s jejich nositelem (díky rozdílné politické orientaci) v zásadním ideovém sporu. Pokud bych tedy Knížáka hodnotil podle toho, jak se mi líbí jeho politické názory, nepochybně by už nebyl generálním ředitelem Národní galerie. Jenomže nejde o Knížáka a jeho názory. Ale o Národní galerii. A tak když mi nedávno mladý olomoucký učitel a funkcionář US (který se v minulosti proslavil svými hojně medializovanými požadavky na odstoupení premiéra Miloše Zemana) napsal, že bych měl podat demisi, neboť se zastávám Knížáka (na jehož adresu v té souvislosti adresoval nepublikovatelná podstatná jména sprostých nadávek), uvědomil jsem si, že kdybych Knížáka neměl, asi bych si ho musel vymyslet. Protože v Česku zřejmě od nepaměti platí, že za každý dobrý skutek má být člověk spravedlivě potrestán. A proto pryč s Knížákem!

Pavel Dostál

Česká televize

Česká televize je bohužel nechvalně známá tendenčním a neobjektivním zpravodajstvím. Potvrdila to opět v sobotu 25.11., kdy ve své hlavní zpravodajské relaci na ČT1 ve zprávě o ztroskotání konference v Haagu, jednající o snižování produkce skleníkových plynů vedoucích k oteplování naší planety a tím ke kolapsu klimatu, několikrát opakovaným záběrem na tovární komín sugerovala divákům informaci, že hlavním (jediným?) viníkem globálního oteplování je průmyslová výroba. Každý, kdo se o tuto problematiku jen trochu zajímá ví, že tomu tak není. Produkce těchto plynů průmyslem má již po léta klesající tendenci, naopak trvale rostoucí produkci vykazují silniční a letecká doprava. O tom však v této zprávě nebyla ani zmínka! Nedopatření nebo záměr?

J. Zajiček

Vážená redakce Klubu!

Chtěl bych Vám sdělit, že s obdržením letošního 12. čísla vašeho časopisu Klubu si udělám malou jubilejní oslavu. Mám tak totiž plných 10 ročníků, které pak budou všechny vázány. Po 10 let jsem mohl sledovat nejen vývoj dění, ale hlavně vývoj vašeho časopisu.

Děláte skvělý Klub! Jen tak dále!

Eric Vybíral

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů aj. Dr. Dietmar Koller, Weideng. 2, 2333 Leopoldsdorf, Práce: Riemerg. 7, 1010 Vídeň, tel.02235/44637, mobil 0676/37 62 117, práce 01/515 28-444, e-mail: dietmar.koller@univie.ac.at, http://koller.cjb.net

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

Mag. Lenka Kovarik, 1210 Vídeň, Felix-Slavik-Str. 3/1/10. Tel./fax: 2908809

OVĚŘENÉ PŘEKLADY

dokumentů, smluv, úřed. listin a tlumočení. Dr. Milan Košíček, 1030 Vídeň, Salesianerg. 17. Tel./fax: 714 07 27, 0664/2537951. E-mail: m.kosicek@A1.net

MÁTE PROBLÉM?

Platíte hodně? Rád vám poradím ve všech otázkách pojištění a financování. Rychle-spolehlivě-seriózně. Marek Jedlička, 985 9070/24, priv. 259 37 29, Rennbahnweg 46/2/8, 1220 Vídeň.

UBYTOVÁNÍ V SOUKROMÍ

nabízí Pension Jelínek, tři dvoulůžkové pokoje s příslušenstvím, parkování v zahradě, Metro-trasa B. Jaroslav Jelínek, Armády 864, Praha 5 - Stodůlky. Tel/fax: 004202/6514827.

Kdo by měl zájem si dopisovat či vstoupit do Klubu kamarádů Kučerovců. Členství je bezplatné, zasíláme členům zdarma Bulletin s nabídkou MC kazet a CD. Více pod Petr Chmelík, Božkov 56, CZ 512 01 Slaná u Semil

WÜSTENROT

Stavební, úrazové, životní aj. pojištění také podle vašeho přání vám zajistí KADLEC JOSEF. Tel.: 0699/19413827 n. 0676/4613274.

PRODEJ A OPRAVY VEŠKERÉ ELEKTRONIKY. Krajské ceny, TV-Service, T. Nohynek, Landstr. Gürtel. 17, 1030 Wien, Tel/Fax: 798 47 08

Žena středních let pomůže při opatrování starších nemocných osob, v domácnosti, ect. mám dlouholeté zkušenosti. Mluví slovensky, anglicky. Bližší informace v redakci.

PENSION LOVOCHEMIE, Labská, Špindlerův Mlýn nabízí celoroční ubytování v krásném prostředí Krkonoš. V létě turistika, v zimě lyžování, výborná kuchyně. Jaroslav Zbejval, Labská 20, CZ 54351 Špindlerův Mlýn, tel./ fax: 00420 43 84 93 128

Hledám inteligentního muže nad 50 let s duší kluka, který žije a nefňuká. Víť, že mi prozradíš kterou cestou chodíš? značka: Schönbrunn

UBYTOVÁNÍ VE VÍDNI

M. Sedá, 1070 Vídeň, Westbahnstr. 18. Tel. 524 38 73, 6172706

KOŘENÍ, ČAJE, SUŠENÉ OVOCE,

z celého světa nabízí Libuše Bártek, Brunnenmarkt, Vídeň 16, tel. 43 97 18

SANO TOURS

Reisebüro Lopreis Zorika, Vídeň 3, Rennweg 21, tel. 715 95 55, fax 715 95 56 Zařídí pro Vás cesty do celého světa letadlem, autobusem, vlakem, lodí. Sleva pro krajany. Mluvíme česky.

DUCHOVNÍ SLUŽBA

České katolické misie
Katholische Mission für Tschechen
1030 Hagenmüllergasse 31,
Tel. záznamník 0222/715 48 42.
Postfach 134, 1091 Wien

Rímskokatolický kostel
„Nejsvětějšího Vykupitele“
Tschechische Erlöserkirche
1030 Wien, Rennweg 63

Mše svatá v sobotu v 18 hod., v neděli a zasvěcený svátek v 10.00, první pátek v měsíci ve 14.30.

Škola ministrantů:
první sobotu v měsíci od 17.00 hod.

Rímskokatolická
Katedrála sv. Štěpána
Wiener St. Stephansdom
svatá zpověď pondělí 16–18, úterý 15–17, středa 13–14 hod.

ZUR BÖHMISCHEN KUCHL

Pavel Knížek
České speciality
1080 Wien, Schloßelgasse 18,
tel: 402 57 31

BYT NA ŠUMAVĚ

Prodám velmi pěkný slunný byt 3+1 v klidné vesnici na Šumavě poblíž Č. Krumlova. Ideální pro odpočinek i víkendy - les, rybník, koně. Cena dohodu. Tel. 0676-37 62 117.

EUROPÄISCHE VOLKSSCHULE

Europaklasse mit verstärktem Englischunterricht im Team mit Englisch native teacher ab der ersten Klasse Zusatzangebot ab der 3. Klasse: Sprachclubs in Französisch, Ungarisch, Tschechisch, Slowakisch, Italienisch Gemeinsame kulturelle Veranstaltungen mit den Kindern der Partnerschulen in Ungarn, Tschechien und der Slowakei Volksschule Dr. Leopold Zechnerschule, 1150 Goldschlagstr. 14 / Tel.9824609 Volksschule Sir Karl Popper 1150 Benedikt Schellingerg. 1-3 / Tel.9823403

Akademický spolek ve Vídni

1010 Wien, Drachengasse 3
Prav. Schůze se konají každý posl. čt. v měs. ve 20 hod. v sále Slovanské Besedy Hosté vítání.

RANCH „M“, Jeseníky, chov huculských koní nabízí celoroční ubytování ve stylovém prostředí a jezdeckou turistiku. Václav Merta, Vernířovice 175 CZ-788 15 Vernířovice, pošta Velké Losiny Tel.: 00420-649-23 70 50 http://www.equichannel.cz/ranch-m/

STAROŽITNÍK: FIEDLER V.

Restauruje / nakupuje / prodává. Zájem o nákup českých malířů. Zprostředkování bude honorované. V. Fiedler, Vídeň 7, Siebensterng. 20. Tel. 523 35 81, mobil 0664/3566676.

ČESKY MLUVÍCÍ PRÁVNÍK

Adresa je k dispozici v redakci.

**ČESKY A SLOVENSKY
MLUVÍCÍ LÉKAŘI
VE VÍDNI**

MUDr. Jiřina Bodnar, choroby kožní a pohlavní, po.čt. 14-18.30.út. 8-13, pá 8-11, Josefstädterstr. 3/4-5, Vídeň 8, tel. 406 99 41

MUDr. Tomáš Čech, ortopéd a ortopedický chirurg, Vídeň 11, roh Simmeringer Hauptstr. – Kopalngasse 1/3/3. Tel. 74 9 32 03, nebo 67 64 303.

MUDr. Vít Doležal, zubní lékař, ordinace Billrothstr. 20. Vídeň 19, tel. 319 25 73.

MUDr. Zdenka Gabriel Weiss, odb. ortopédka, též dětská, Vídeň 5, Pilgramm-gasse 10, tel. 58 74 460.

MUDr. Vladislav Lipták, odb. lékař pre vnútorné choroby, Viedeň 1, Zeilinkagasse 12, tel. 533 58 34.

MUDr. Kamila Hajek, soukromá léčba homeopatií, Ada Christengasse 2/F/8, Vídeň 10, tel. 689 22 80

MUDr. Dorota Stefanovic, choroby kožní, zástupkyně primářky v Allergie Ambulatorium, Rennweg 28, Vídeň. Ordinance: pátek, 14-19.00, Alte Poststr. 38-40/2/205, 2410 Hainburg. Tel/fax 02165/6788

Klemens Maria Hofbaer klub

Čes. kat. spol. při chrámu Panny Marie na Nábřeží 1010 Wien, Seitzerg. 5/IV otevř. každ. pá do 19-22 hod. v ne. a cir. sv. od 9.30 do 11 hod.

**PSYCHOTERAPEUT, PSYCHOLOGICKE
PORADENSTVI.**

MMag. Ladislav Nykl Ph.D.,
zajímavé pohovorové semináře, praxe Ledererg. 17/7, Vídeň 8, tel. 523 57 44 n. 0676/5194833.
E-mail: nykl.psychoterapie@aon.at
http://members.aon.at/nykl

Sdružení Čechů a Slováků v Rakousku

Malá klubovna školy Komenského 1030 Wien, Sebastianplatz 3 středa 9 - 13hod tel: 641 01 17 "sekretariát" středa od 14 do 18,30 hod (mimo školních prázdnin a svátků) Soubor SSČS: každou středu od 19.00 hod, tamtéž

**Rímskokatolický kostel
„Panny Marie na nábřeží“
Kirche Maria am Gestade**

1010 Vídeň, Salvatorgasse 12
Mše sv. každou neděli
a zasvěcený svátek v 8.30 h

ZNÁMKY - MINCE

Odborný obchod Emanuel Topol, Vídeň 17, Ottakringerstr. 82, tel. 486 42 12 po-pá 9.30-12.30, 14.30-18, so 9.00-12.00

ZLATNICTVÍ, HODINÁŘSTVÍ

Richard Arnold - Opravy šperků a hodin: předělávky, vlastní výroba (též z doneseného materiálu). 1100 Vídeň, Buchengasse 88, tel. / fax 604 54 85

KULTURNÍ KLUB. Informační měsíčník. Majitel, nakladatel, vydavatel, list Kulturklub Čechů a Slováků v Rakousku, Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien, Rakousko, záznamník/fax 0043 1 4023299, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Vychází měsíčně. Bankovní spojení: Bank Austria, č.účtu 683 035 901 BLZ 12000.

KULTURNÍ KLUB. Informationszeitschrift. Medleninhaber, Verleger, Hersteller und Herausgeber Kulturklub der Tschechen und Slowaken in Österreich, Schlüsselgasse 18, A-1080 Wien, Österreich, Tonband/Fax 0043 1 4023299, e-mail: kulturklubcs@EUnet.at. Erscheint monatlich. Bankverbindung: Bank Austria, Kontonummer 683 035 901, BLZ 12000.

Gefördert aus den Mitteln der Volksgruppenförderung.
Články podepsané autory nebo opatřené značkou nemusí být vždy shodné s názorem redakce. - Nevyžádané rukopisy se nevracejí. - Redakce si vyhrazuje právo krátit a upravovat zasláné články po stránce gramatické a slohové.

Nezapomeňte nahlásit případnou změnu adresy:

- 26.1. Miroslav Hucek "Proč mít život rád"**
Miroslav Hucek, 1934, je jedním z hlavních představitelů moderní české žurnalistické fotografie. Výstava představuje fotografie z doby od roku 1954 do roku 2000.
- 31.1. "Erinnerung an Leopold Hilsner"**
1200 Wien, Gaußplatz 11, po-út 9-13 a 14-16 hod, pát 9-13 hod
Aktionsradius Augarten
- 14.1. od 14,00 Dětský maškarní ples rodičovské rady**, 1100 Wien, v sále katolické církve Wirrerstrasse.
- 20.1. PLES** - oblíbené a tradiční Šibřinky v národních krojích Haus der Begegnung Rudolfsheim
Sokolská jednota Vídeň XII/XV
- 22.1. v 18,00 Radko Pytlík** - setkání s autorem knih o Jaroslavu Haškoví, známým "švejkgologem" a prezentace knih "Pod pípu", "Heitere Streifzüge", "Prager Kuriositäten" a "Also sprach Schwejk".
Ukázky z knih čte Zdenka Procházková.
České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 17
- 27.1. ve 20,00. Masopustní zábava** - hraje Sed'á
VII.Odbor, 1030 Wien, Schützengasse 30
- 30.1. - 23.2. Vožniakova česká škola fantazijního realismu**
- 30.1. v 18,00 vernisáž**
Výstava obrazů, kterou připravuje za České muzeum výtvarných umění kurátor dr. Jan Kříž představuje práce Jaroslava Vožniaka, Ivany Vožniakové, Miroslava Hadince a Marty Hadincové-Vožniakové. Tato výstava navazuje na podobný projekt, který již ČMVU v roce 1992 prezentovalo v Praze, a sice Vídeňská škola fantazijního realismu.
České centrum, 1010Wien, Herrengasse 17
- 10. 2. ve 21,00 Celomenšinový reprezentační ples**, Parkhotel Schönbrunn, pořádá Menšinová rada
- 14.2. v 18,00 Klub přátel Rakouska**
Dr. Jana Losová čte z knihy "Damit es nicht verloren geht" - vzpomínky Vídeňských Čechů
nakladatelství Böhlau Wien
ORF video "Das Wiener Kind"
Hudební doprovod Václav Bomba
České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 17
- 18.2. od 15,00 do 18,00 Dětský maškarní ples** Sokolské župy Rakouské
Vídeň 17, Steingasse 7
- 19.2. v 19,00 "Der Frühling ist da"** Ludvík Vaculík vypráví a čte svoje fejetony společně s Českým velvyslanectvím a Rakouskou Literární společ.
České centrum, 1010 Wien, Herrengasse 17
- 22.2. v 19,00 Mimořádná valná hromada** Kulturního klubu
v hospodě zur Böhmischen Kuchl,
1080 Wien, Schlüsselgasse 18
- Kostel "Nejsvětějšího Vykupitele"**,
1030 Wien, Rennweg 63
mše sv. každou neděli v 10 hod
- 28.1. v 10,00 sv. Jana Boska - Slavnostní mše sv.** Hlavní celebrant provinciál Salesiánů Dona Boska v Praze P. Jan Komárek. Mládež předvede pásmo
- 4.2. - 10. 2. Meditativní týden** v Telfes Stubaital pro mládež 12 -18 let
- 18.2. Svátek svatých Cyrila a Metoděje**, Patronů Evropy
- 04.3. Svátek sv. Klementa M. Hofbauera**, kněze, patrona Vídně - označování popelem
- Divadlo Brett - 1060 Wien, Münzwardeingasse**
2 tel: 587 06 63, fax: 586 91 55,
theaterbrett@Eunet.at, www.theaterbrett.at
Ernst Jandl für alle - szenische Collage zu Texten Ernst Jandls - režie: Ludvík Kavín
16.1. 20,00 Uhr Uraufführung
16.1 - 17.2. Di -Sa, 20 Uhr
28.1. 17,00 und 29.1. 19,00 Uhr Saint-Exupéry - Der Kleine Prinz
- Informace o církvi
- Katolický týdeník** - List českých a moravských diecézí, www.katydz.cz, Redakce: CZ 120 00 Praha 2, Londýnská 44
Česká biskupská konference - aktuální církevní zprávy na internetu, www.cirkev.cz, CZ 160 00 Praha 6, Thákurova 3
Nedělní liturgie, www.vira.cz
Encyklopedie náboženství, www.karmelitanske-nakladatelstvi.cz
Kathpress, www.kathpress.at
Vatikánský rozhlas - slovenské a české vysílání je možno kvalitně poslouchat na: www.radiovatikan.com
informační servis v šesti jazycích nabízí:
www.vatican.va

PŘÍLOHA

Jak Rákosníček nezahnal mráz

Na Brčálník ještě nestačila padnout sněhová peřina a už ho přepadla pořádná zima. Rybník zamrzl od břehu ke břehu a led byl tlustý na tři Rákosníčkovy palce.

Rákosníček na bílém listu

“Kolikpak studeného povětří asi přinese dnešní předpověď,“ klepal se skřítek a netrpělivě čekal, co ohlásí meteoroložka rosnička Anička.

“Čekají nás takové mrazy, že se i hvězdičky budou klepat,“ varovala rosnička.

“Cože to říkáš, předpovídátelko?“ ptal se vystrašený Rákosníček. “Říkám, že bude velká zima,“ odpověděla Anička, “dokonce převeliká.“ “Tak to je zlé,“ posmutněl skřítek. “To mně asi zamrzne i tvoje předpověď počasí.!”

“A co teprve mně,“ ozval se vyčítavě nešťastný kapr Matěj. “Mně zamrzne i poslední přívod vzduchu. Co já bych dal za pořádnou oblevu.“

“A to ty nevíš, že se v takovém případě máš obrátit na Rákosníčka?“ řekl skřítek, spíš však jen proto, aby nepřišel o svoji vyhlášenou pověst.

“Tak já se tedy na tebe obracím,“ stačil ještě zahulat Matěj, než se nad ním zavřela ledová tříšť.

“A dobře činíš, neboť úspěch je předem zaručen,“ dal se

Rosnička na modrém listu

slyšet už veseleji Rákosníček. “Já totiž zavedu do rybníka elektrické topení. A jelikož ho povedu přímo mezi nebem a zemí, budu tomu svému vynálezu říkat přímo-top.“

Na nic nečekal a dal se do práce. Nejdříve vyrobil papírového draka, k němuž přivázal tenký drát. Potom draka vypustil k obloze a rejdl tam s ním tak dlouho, dokud ho neomotal kolem bouřkového mraku, který v sobě ukrýval nejvíce blesků. Za chvíli ta nebeská elektřina sjela po drátě dolů, rozpálila ho do červena a z toho tepla začala v Brčálníku obleva.

Pak ale na obloze něco bouchlo, z mrazu vyletěly jiskřičky a s elektrickým vytápěním byl konec.

“Asi jsem tam nahoře vyrazil pojistky,“ strachoval se Rákosníček. “Ať děláš co děláš, počasí nepředěláš,“ prohlásila rosnička Anička nasydlým hlasem. “Tady nepomůže, ani kdyby ses stavěl na hlavu. Dokud se obloha nezatáhne nízkými mraky, tak mrazy nepoleví.“

“Mě ty tvoje předpovědi už nezajímají,“ ohrnul skřítek nos. “Abys totiž věděla, já si oblevu opatřím jinak, neboť mám své metody. Ostatně, jak jsi to říkala? Že mrazy nepoleví, dokud mraky nebudou nízko nad Brčálníkem? Tak s tím si určitě poradím.“

Když to říkal, dobře věděl, že řeči samy ještě nikdy nic nezařídily, ale nevěděl co dělat. To by však nepřiznal nikomu na celém světě, a protože věřil, že ho něco napadne, netrpělivě čekal, odkud ten nápad přiletí. Jak se tak rozhlížel kolem, všiml si, že mraky rády pozorují svůj obraz v ledovém zrcadle zamrzlého rybníka a všelijak se přitom nakrucují.

“To je ono,“ zaradoval se skřítek. “ted už vím, jak je dostanu dolů. Když jsou takoví fintilové, pomůže mi k tomu jejich velická ješitnost.“

První, co udělal, bylo, že na led setřásl z větví stromů jino vatku a z hráze nafoukal zbytek sněhu. Obraz plujících mraků rázem zmizel a na obloze nastal zmatek.

“Krááá, krááá,“ krákorál havran, který všechno pozoroval z koruny dubu. “Krásně to skřítek vymyslel. Vsadím se o sto žízal, že mrakům teď zvědavost nedá pokoj.“

Nedala. Aby mraky zjistily, proč se najednou v ledovém zrcadle nevidí, klesly nad rybník, a přesně tohle Rákosníček chtěl. Nyní nastalo to, co rosnička předpovídala - obloha se zatáhla nízkými mraky a mrazům nezbylo nic jiného, než polevovat.

“No prosím,“ vytahoval se skřítek. “A pak, že neudělám oblevu. Copak na to teď řekne naše předpovídátelka?“

“Řekne, že žádný podfuk dlouho nevydrží,“ ozvala se rosnička. “A také řekne, že bys měl dělat něco rozumnějšího než marně předělávat počasí. Třeba díry do ledu, aby se Matějovi lépe dýchalo.“

Všechno, co řekla, bylo pravda. Mraky se za chvíli znovu zvedly a mrazy se vrátily. “Jestli to opravdu jinak nejde,“ slevoval skřítek, “tak přenechám oblevu přírodě. Ona když se pro něco rozhodne, stejně vždy prosadí své. A s tím asi nepořídí nic ani Rákosníček.“

Jedno ale přece jenom zařídil. Do zamrzlé hladiny Brčálníka vysekal tolik otvorů, že kapr Matěj bude mít pod ledem vzduchu dost až do jarní oblevy.

Výběr některých nových knih českých autorů

Rudolf Němec: Nerozumím už Nietzsche - Torst
Potrhané vzpomínky, mohl by znít titul této potemněle groteskní knihy básní, vizí, blábolů, modliteb, sprostotřikadel a mnoha dalších inspirací. Ostatně se tak nazývají některé její kapitoly. Kdo nezná Rudu Němce (nar. 1936), vězte: je to jeden z členů přátelského seskupení výtvarných umělců Křižovnické školy čistého humoru bez vtípu, malíř, sochař, performer, v 70. a 80. letech tvořící mimo oficiální struktury. A jak charakterizovat jeho tvorbu? Asi jednou jeho básní: Starost nestarost / Bolest nebolost / Radost neradost / Duše neduše / Srdce nesrdce / Bláznivost těšení.

Ivana Pecháčková: Legenda o Golemovi - Meander
Zatím poslední pohádkově-mystický příběh z řady Pražských legend začíná v Heidelbergu. Odtud mladík Johan míří ku Praze, do židovského města. Hodlá oprášit Golema. Jeho putování, propletené láskou a legendami o rabim Löwovi, rámuje čisté, jednoduché a přitom uhrančivé obrázky Petra Nikla.

Pavel Kohout: Ta dlouhá vlna za kýlem - Paseka
V atraktivním obalu autorovo životní téma: Co se stalo, nemůže se odestát, každá historie začíná i končí těmi, kteří ji žili. Ozvěna německo-českého vyrovnávání i osobní nalézání sebe sama. Skrze lásku, rozumí se.

Jan Drábek: Po uši v postkomunismu - Knižní klub/Ikar
Osobitý pohled na první desetiletí po listopadovém převratu od člověka, který odešel z Československa po únoru 1948 a mohl se vrátit až po sametové revoluci. Od roku 1990 zvládl Drábek být například velvyslancem v Keni a Albánii nebo ředitelem českého diplomatického protokolu. Častý humor střídá sem tam i ztráta iluzí, přičemž originální i pozoruhodné jsou jeho portréty některých vedoucích osobností doby - třeba Václava Havla, Josefa Zieleniece nebo Václava Klause.

CD tipy Werich na CD

Poprvé v historii byly vydány na CD a MC Werichovy vzpomínky na USA. Jmenují se "Jan Werich v USA" a slavný český herec a spisovatel zde vypráví o svých zážitcích při pobytu v Americe v období 2. světové války.

V pražském divadle Viola proběhl křest tohoto CD, kmotrou se stala herečka Stella Zázvorková. (mk)

Daniel Landa rekapituluje svou kariéru na výběrové desce, která vychází i jako DVD, obsahující dvaadvacet písniček a také videoklipy. Začíná vzpomínkou na album Valčík, přes Cheiply dobrý víly, Krysaře a Citovou investici se dostává k zajímavému projektu Smrtihlav a Konci - poslední desce. Výběr obsahuje také tři "garážo-

vé" bonusy.
(DANIEL LANDA: Best Of, 71:28, Monitor/EMI)

Teplická kapela Kabát neslaví Vánoce po boku Ježíška, ale v pekle se všemi rohatými, tequillou a mravenci, o nichž zpívá na nové desce Go, Satane, Go, v názvu stavějící na hlavu jeden vlezlý reklamní slogan. Kabát své fanoušky určitě nezklame - přímočaré texty, řízné, ale melodické rockové písničky s výraznými, lehce zapamatovatelnými refrény. Šťavnatost přitéká ze strun sekaných kytar a trochu chraplavého vokálu Josefa Vojtka. Ve čtrnácti písničkách si navíc pohrávají s aranžemi, takže deska svítí překvapivě barevně jako vánoční stromeček - než ho ovšem sklátí strýček Satan. Jako hosté s Kabátem hrají cellista Olin Nejezchleba či Bohouš Josef, který drhne valchu v Mravencích.

(KABÁT: Go, Satane, Go, 38:09, Monitor-EMI)

Buty pokřtily živé dvojalbum, jejich lídr knížku - zpověď

Buty jsou nejznámější a nejuspěšnější kapela ze severní Moravy devadesátých let. Její členové pokřtili na území klubu Fabrik v Ostravě, svém domovském městě, páté album skupiny. Je to živá nahrávka na formátu 2CD s názvem Kosmos Tour 2000. Lídr Buty Radek Pastrňák navíc slavnostně uvedl do života knížku - zpověď Sádrový ježek promluvil... "Už dlouho jsme chtěli vydat živou desku. Hrajeme dlouhé, až tříhodinové koncerty. Chtěli jsme, aby nahrávka obsahovala pokud možno celý repertoár. Proto jsme zvolili komplet 2 CD. Se zvukem desky jsme spokojeni, vybírali jsme z letošních tří koncertů v Ostravě, Olomouci a Brně. Ten první jmenovaný natáčela také televize a záznam bude vysíláný ještě před koncem roku. A kdy bude nová studiová deska? Mám takové poloviční nápady, takže si myslím, že se zavřu na svou chaloupku bez elektřiny tak v únoru a v létě s Buty budeme natáčet u Říši Krocza jr. ve studiu Staré Hamry. Jo, a ta knížka? Tak tu jsem napsal s Dušanem Bořeckým přes léto až do konce října. Není to žádný novinářský rozhovor, ale spíše dialog dvou kamarádů," prozradil Právu kytarista a zpěvák Buty Radek Pastrňák. Koncertní záznam prozrazuje, že Buty jsou v současnosti asi nejmuzikálnější formace v republice. Hrají suverénně písňe známé ze svých desek v podstatě v takové podobě, jakou známe z perfekcionalistického studiového provedení. Jejich styl, složený rovnoměrně z vlivů rockových, jazzových, funkových i folklórních za desetiletí profesionální dráhy vyzrál. V mnohém připomínají americkou hvězdnou kapelu Supertramp. Až na to, že hlavní skladatel a textař Buty, zpěvák i kytarista Radek Pastrňák díky schopnosti dívat se na svět i sebe, s velkou dávkou ironie i laskavého pochopení k lidským slabostem je výjimečnou osobností s nespoutanou muzikantskou fantazií. To dostačňuje a do hloubky dokazuje v milé knížce Sádrový trpaslík promluvil... Až s chirurgickou přesností a přísností rozpovídá svůj osobní život. Podává tím svědectví o době, historii skupiny i života přátel v kaleidoskopu nahých vymyšlenin, maskovaných pravd, vážně míněných vtípků i vtípně podaných smutků.

Zdeňek Figura

HELENA BERKOVÁ KAREL JAKO BOŽSKÝ PRINCIP

koncert

Karel (pův. starogermán. karlaz = řádný chlap) si je moc dobře vědom toho, že rozdělil český národ na dva složité protichůdné stavy duše. Na tom není nic špatného. Obzvláště ve společnosti, kde se každý snaží tvořit vlastní názor. Vyskytují se ovšem zmatení jedinci, kteří nemají stále "zcela jasno". Zejména lidé kolem devatenáctého až dvacátého roku života poletují nad nebezpečnou generační propastí. Předpověď doporučuje vybrat si břeh a přistát. Těchto vnitřně rozervaných nespokojených lidí je mi upřímně líto, neboť trýznivý neklid duše lze velmi jednoduše a prakticky odstranit. Po dlouhá léta sužovala mě podivná nejistota, pocit odcizení od živého světa a pocit vyhnanství z pokojné náruče minulosti. Ano, právě ona útočí ze všech stran svými špatně oprášenými hity a narušuje harmonickou melodii současného mladého člověka. Skejtáci si se svou nepravidelnou křivkou vkusu Karla asi nikdy nenaladí. Zkušené vrásky naopak uznávají, že On to určitě zvládne sám a před celým národem v pohodě posnídá s další uplakanou milenkou. Co tedy zbývá nevyhraněným zbloudilcům 21. století... Uvěřit tradici, která je dnes trapná, ohraná a spíše ke smíchu a pobavení? Nebo se naslepo vrhnout do chřtánu umělé civilizace na baterky? Má duše zdráhala se hluku cizích vesmírů, couvala zpět v čase a ten risk se vyplatil. Za osm stovek veliký živý Karel, trochu trémy a nekonečně trávající pocit upřímné lásky a radosti z ní... Do poslední chvíle jsem nevěřila, že se to skutečně stane, že sesype se kdysi bájně nedosažitelné božstvo do mého vlastního bytí. Od té doby je všechno jiné (stejně jako plenky...). Nejsem už přeci bezstarostný prvňáček fetující modelínu, takže musím být schopná rozpoznat, že mé setkání s Karlem bylo opravdu způsobeno zásahem vyšších mocností. Sama si беру z této veliké události mnoho ponaučení a chtěla bych, aby i ostatní živí občané konečně "došli cíle". Musíme přeci brát, dokud Karel dává! Hlavním problémem našeho "boha" totiž je, že pokud se opravdu rozhodne zůstat svůj, jeho tělo časem - ať chce nebo ne - zvětrá a prostě a jednoduše nebude. Karel sám se cítí být fit po těle i na duši, během svého vánočního vystoupení o tom neustále mluvil, předváděl natrénované tiky a záškuby, tedy proč mu tu jeho kondici nevěřit. Jeho originalita je však obětí neustále se střídajících protikladů. I prasklá kůrka od chleba (připomínající rty) přirozeně pomíjí. Nemusíme si dlouho uvědomovat, že smrt či zánik Boha není v dějinách lidstva nic neobvyklého. A ještě jedna obecně platná pravda - žádná bolest není přechodná, zvrhlost je pouhá součást napravení. Karel je ovšem tak výjimečný, že si netroufám odhadnout nastávající etapy jeho pobytu ve světě. Přála bych si ale, aby svůj čas dobře využil a odepsal na můj krátký dopis psaný tužkou (zůstal někde na pódiu mezi květinovými dary - úterní pražské představení, Karle, no tak!). Upřímně mohu potvrdit, že návrat do časů minulých nemusí být až tak hluboký, aby byl správnou volbou. Já osobně čerpám především z let osmdesátých a devadesá-

tých, zajímají mě i Karlovy názory na současné dění kolem nás. Jak Bůh vyřeší chaos a paniku? S vtípem! Často se směji, přestože to vtípné není. Tuto terapii doporučuji každému, kdo "hledá". Je třeba však dodržet daná pravidla. Pokud se zoufalý člověk rozhodne začít s uznáváním Karla, musí do toho vložit všechno, hlavně upřímnost. Karel musí být skutečně živý. Opačný postup (klamavé televizní obrázky s hudbou) mi vždy působily těžké stavy bezmoci a smrtelného vyčerpání. Živý koncert rozerval mé srdce na předsíně a komory, až to bolí. Ve světě reality mě ten večer držely překvapené pohledy zkysané smetany, která do Lucerny natekla hlavním vchodem a zasedla nejlepší místa hned pod Karlem. Mně to ale nevadilo. Jásat se dá i v sedmnácté řadě - a jak! Karel koukal stále jen na mě, obracel se ke mně ve svých písních, komu jinému by patřil jeho dík...? Bože, je mi devatenáct a miluji Karla (takového, jaký ve skutečnosti je... zvrhlost je napravení...). Přesně ve 22.00 se poprvé trochu napil vody, vzápětí hned ve 22.15, a pak už to vydržel bez. Ve 22.44 už stojím pod pódiem a podávám Karlovi ruku. Jedeme dál! Karel přidává pár kousků, pak dává zvláštní pokyn... přichází maskér, vyndává Karlovi šem a je konec. Jsem nadsmrti poznamenaná. V momentu procitnutí z černého snu nenávisti odvádí cizáci mou novou lásku pryč, vzniká strast, vedlejší účinek léčby silným šokem. Přesto všem současníkům tuto cestu doporučuji. Každý subjektivní svět je svým způsobem nemocný, nádor je třeba odoperovat ihned. Letošní rehabilitační blok končí. Důležité je podat do Nebe včas žádost o lístky na příští rok. A pokud si myslíte, že se vás to netýká, tak je před pořádnou bouřkou a něco tu smrdí

Ježíšek

Pokud by se měl na samé špičce našeho pranýře objevit někdo, kdo má opravdu nejlepší image, pak je to bezesporu ten, koho jsme všichni netrpělivě vyčkávali - Ježíšek. Zmíněný pán neurčitého věku má, jako jediná osobnost našeho hodnocení, obrovskou výhodu v tom, že ho má každý před svými očima takového, jak si jej sám představí. A protože Ježíšek nemá negativní vlastnosti, jistě ho každý vidí v tom nejlepším světle. Na rozdíl od Spojených států, kde má Ježíšek-Santa Klaus konkrétní podobu, je v našich končinách pouze mýtem (pokud opomenem Ježíška v kolébce v Betlémě). Možná by se dal český Ježíšek charakterizovat jako něco mezi Mikulášem, dědou Mrázem a Santa Klausem. Kdo ví, jestli někdy budeme mít viditelný symbol vánočního muže, tak jak ho mají v Americe.

Pokud tedy připustíme, že by měl být Ježíšek podobný Mikulášovi, tak jeho pozitivní image narušuje přítomnost čerta, kterého se děti (občas i dospělí) bojí. Pravda, pláč se většinou snaží ztlumit rovněž přítomný anděl. V typickém bílém převleku s červeným křížem na zádech, vysokou čepicí a dlouhou holí však řada Mikulášů působí nemotorně. Když pak děti k Vánocům dostanou dárky od Ježíška a v myšlenkách se jim promítá postava Mikuláše, nemohou často uvěřit, jak se od tohoto pomalu až líně chodícího děda s bílými vousy mohlo během chvilky dostat tolik hraček pod tolik vánočních stromků.

Poněkud lépe je na tom u nás dobře známá postavička Santa Klause. Z filmů a různých reklam čpí jeho vitalita, ač je jeho věk srovnatelný s věkem našeho Mikuláše. Sytý červený, bíle lemovaný oblek a čepička působí živěji než bílé šaty Mikuláše. Proč je Santa Klaus oděn právě do agresivní červeně, se mi od něj ani nikoho jiného nepodařilo zjistit. Je pravda, že k vánočnímu období se spíše hodí "český" model, červený Santa Klaus se ale zaručeně nikde neztratí. Možná se jeho oblek musel stát výrazným proto, aby vyniknul v přešlých svítidel, na která jsou Američané zvyklí. V Čechách se zdobení domů, stromů a ulic zatím tolik nerozšířilo, proto nemusí mít bílý Mikuláš obavy z toho, že by ho někdo přehlédl... Ale zpět k Ježíškovi. Každý má k této mýtické postavě vlastní vztah. Ten závisí na tom, co pro nás Vánoce znamenají. Jinak si ho vybaví křesťan, jinak člověk, kterého tradice Vánoc zas tolik nezajímá. Čtyřicetý prosinec je ale pro Ježíška velmi náročným dnem. Uspokojit takové množství lidí dárky je značně namáhavé, proto se tento polobůh nemůže divit, že na něj mnozí hubují, jelikož se jim nedostalo vytouženého dárku. Na rozdíl od věčných slibů politiků lidé přeci jen Ježíškovi více věří a těší se na další Vánoce, až jim přinese to, na co předtím zapomněl. Každý má své chyby, i Ježíšek. Bezesporu je to ale nejpříjemnější bytost ze všech, proto si zaslouží usednout na trůn našeho pranýře.

Hodnocení:

Miroslav Svoboda

Je poradcem známých osobností z kulturního, společenského a politického života v oblasti vystupování na veřejnosti, módy a osobního stylu.

Mrazík udělal radost tisícům diváků REŽISÉR MUZIKÁLU NA LEDĚ JINDŘICH ŠIMEK ŘEKL PRAVU

** Předposlední den tohoto roku budou mít Ostravané možnost naposledy vidět muzikál na ledě Mrazík. Jak se pohádka za tři roky od své premiéry proměnila?*

Upravili jsme především choreografii. Změnil jsem totiž na tuto pohádku pohled. Zpočátku jsem si myslel, že herce budou bruslaři jen doplňovat, ale mistři světa Radka Kovaříková a René Novotný si předělali role Nastěnky a Ivana a doplnili je takovými prvky, že se někdy tají dech. Složitější než v první sezóně je chorovod, závěr se pak přibližuje americké show. Pohádka však zůstává tak malebná, jak byla.

** Je o Mrazíka stále zájem?*

Dva roky jsme plnili haly, podařilo se nám desetkrát za sebou vyprodat pražskou zimní halu, čímž držíme absolutní rekord v úspěšnosti. Mrazík při svých sto devadesáti reprízách udělal radost desítkám tisíc diváků. Někteří ho viděli i několikrát. Rekordmanem, o kterém víme, je muž, který na Mrazíka šel čtrnáctkrát. I když jsme už v České republice s Mrazíkem vystupovat nechtěli, přece jen nakonec jsme se rozhodli, že uspořádáme koncem letošního roku pět posledních představení. Začali jsme v Hradci Králové, pokračovali v Brně, Praze, Zlíně a teď

nás čeká úplně jako poslední Ostrava. A diváky stále máme.

** Koho 30. prosince v Paláci kultury a sportu diváci uvidí?*

V rolích Nastěnky a Ivana se představí Radka a René, herci se téměř nezměnili, Marfušu hraje Hana Křížková. Jen babu Jagu budu muset hrát v Ostravě asi já sám, jelikož Jiří Korn vystupuje v té době v Hraběti Monte Cristovi. Ale snad ještě přemluvím Martina Dejara.

** Čeká muzikál ještě další budoucnost?*

Nechtěl bych to zakřiknout, ale v příštím roce s ním asi pojedeme do Rakouska a Německa. Kontaktovali nás i promotéři z Las Vegas, kde bychom měli Mrazíka hrát v místním hotelu s krytou zimní halou pro dvacet tisíc diváků. To je zatím v jednání.

** Připravujete nějaký nový muzikál na ledě?*

Pochopitelně. Tentokrát to bude velký příběh o lásce. Již na něm pracuje skladatel Boris Urbánek, výtvarník Alexander Babraj a další. V hlavních rolích na bruslích se představí opět Radka Kovaříková a René Novotný. Ale říkat něco konkrétního bych nechtěl, jelikož konkurence nikdy nespí.

Táňa Art'ušenková

Přehled nejvýznamnějších událostí české kultury v roce 2000

LEDEN

- 8. - V soutěži o český hit století vyhrála píseň Škoda lásky Jaromíra Vejvody s textem Václava Zemana.
- 10. - Na mezinárodním festivalu v Palm Springs v USA obdržel režisér Miloš Forman cenu za celoživotní dílo.
- 21. - Prvním českým fotografem, který měl výstavu v prestižní newyorské galerii Leica, se stal Bohdan Holomíček.
- 27. - V Berlíně byla otevřena výstava obrazů Theodora Pištěka, která byla doplněna promítáním českých filmů, k nimž Pištěk vytvořil kostýmy.
- V Bruselu byla otevřena výstava unikátních politických kreseb a karikatur Františka Kupky.

ÚNOR

- 8. - Mladý pianista Martin Kasík úspěšně debutoval v New Yorku před vyprodaným sálem společnosti Young Concert Artists a zahájil turné po USA a Kanadě.
- 10. - V Národním divadle v Praze se po 35 letech a poprvé v necenzurované podobě uskutečnila premiéra Šostakovičovy opery Lady Macbeth Mcenského újezdu.
- 20. - Miloš Forman získal v Berlíně Stříbrného medvěda za nejlepší režii za film Muž na Měsíci.
- 27. - První cenu v mezinárodní soutěži Nová opera pro Prahu získal jazzový skladatel Emil Viklický za operu Faidra. Opera měla premiéru 20. září v Národním diva-

dle.

BŘEZEN

4. - Film režiséra Saši Gedeona Návrat idiota získal pět Českých lvů. Sošku za dlouhodobý umělecký přínos českému filmu převzal kameraman Miroslav Ondříček.
8. - Architekt Josef Gočár byl vyhlášen nejvýznamnější osobností české architektury 20. století.
11. - Akademie populární hudby ocenila jako nejlepší zpěvačku Annu K., nejlepší skupinou byla vyhlášena kapela Buty a nejlepším zpěvákem Dan Bárta.
21. - Václav Havel převzal cenu Evelyne Burkeyové, kterou mu v New Yorku udělil Cech amerických spisovatelů.
22. - Představenstvo nakladatelství Mladá fronta odvolalo dlouholetého ředitele knižní divize Vladimíra Pistoria poté, co kritizoval práci společnosti pod novým vedením.
23. - Magdalena Kožená získala v Paříži cenu Georga Soltiho pro nejlepší debutovou nahrávku, kterou uděluje francouzská l'Académie du disque lyrique.
25. - Ceny Thálie za herecký výkon v činohře získali Helena Čermáková a Viktor Preiss, ocenění za operu převzali Dagmar Pecková a Roman Janál. Ceny za celoživotní mistrovství dostali herec Jiří Sovák, operní pěvec Jiří Zahradníček a sólista baletu Jaromír Petřík. Zvláštní cenu kolegia převzal mim Ctibor Turba.
30. - V Praze zahájilo činnost Muzeum a archiv populární hudby - Popmuseum. Expozice připomíná hudební dění v českých zemích do počátku 70. let.

DUBEN

1. - Dokument Černobílá v barvě o romské zpěvačce Věře Bílé a její skupině Kale režisérky a scenáristky Míri Erdevički-Charapové získal na mezinárodním festivalu filmů o umění v Montrealu cenu Vasco Design za nejlepší portrét žijícího umělce.
5. - Nejúspěšnější dětskou knihou roku 1999 se stala knížka Miloše Macourka Mach a Šebestová na prázdninách. V celostátní akci Čtete všichni vybrali tuto knihu za nejlepší malí návštěvníci knihoven.
9. - Začal 10. ročník pražského festivalu spisovatelů, během něhož se uskutečnilo třídenní nepřetržitě čtení z děl Josefa Škvoreckého a Zdeny Salivarové. Hlavním hostem šest dnů trvající přehlídky byl William Styron, autor románu Sofiina volba.
- Cenu Alfréda Radoka za nejlepší divadelní inscenaci roku získal počtvrté režisér Jan Antonín Pitínský, tentokrát za hru Divadelník Thomase Bernharda v nastudování Divadla Na zábradlí. Divadlem roku se stalo královéhradecké Klicperovo divadlo.
17. - Historickým městem roku 1999 se stala Kutná Hora.
22. - Téměř vyprodaný kremelský sjezdový palác uvítal Karla Gotta, který po 13 letech zazpíval pro ruské publikum.
27. - Kniha Česká architektura 1989 až 1999, dětské vyprávění Moniky Elšíkové Bubu a pět svazků edice De arte získalo cenu za nejkrásnější českou knihu roku 1999, kterou vyhlásil Památník národního písemnictví spolu s ministerstvem kultury.

KVĚTEN

11. - V domě u Kamenného zvonu začala nejnavštěvovanější výstava 90. let - retrospektiva malířky Marie Čermínové (Toyen). Výstava byla prodloužena o tři týdny a skončila až 27. srpna.
12. - Smetanova Má vlast v podání Pražských symfoniků pod vedením Petra Altrichtera zahájila v Obecním domě 55. ročník hudebního festivalu Pražské jaro. Festival trval do 3. června. 21. května měl v rámci Pražského jara premiéru muzikál Rychlé šípy na motivy knih Jaroslava Foglara.
19. - Událostí pražské operní sezóny byla premiéra nové inscenace Wagnerova Tristana a Isoldy připravená dirigentem Jiřím Koutem a režisérem Janem Antonínem Pitínským.
24. - Ve své obnovené kráse se představil léta chátrající skvost z dílny architektů Adolfa Loose a Karla Lhoty v pražských Střešovicích - Müllerova vila.
29. - Obří figury lezoucích batolat sochaře Davida Černého ozdobily žižkovskou televizní věž v Praze.

ČERVEN

1. - Spisovatel Franz Kafka se v Praze dočkal svého náměstí. Pražští radní po něm pojmenovali část ulice U radnice v Praze 1 mezi Staroměstským náměstím a magistrátem.
3. - Sochu hudebního skladatele Antonína Dvořáka odhalil před budovou pražského Rudolfiny primátor Jan Kasl.
10. - V Lidicích byl odhalen památník 82 dětí, které byly v roce 1942 zavražděny v likvidačním táboře v polském Chelmnu.
16. - Nadace Český literární fond udělila oborové ceny za rok 1999 spisovatelé a básníkovi Pavlu Šrutovi, režiséru Aurelu Klímtovi a choreografovi Liboru Vaculíkovi.
19. - V pražské Stromovce byla zpřístupněna část takzvané Rudolfovy štolý, která v minulosti zásobovala vodou z Vltavy umělé vodní nádrže v bývalé Královské oboře.
22. - Novou stálou expozici představila sbírka moderního umění Národní galerie v pražském Veletržním paláci.
- 24., 25. - Jako přídavek Pražského jara hrála ve vyprodané Smetanově síni Obecního domu proslulá Newyorská filharmonie.

ČERVENEC

1. - Na Karlštejně byl otevřen druhý návštěvní okruh, který zahrnul i čerstvě zrekonstruovanou Kapli sv. Kříže.
5. - Ve Velkém sále hotelu Thermal byl zahájen jubilejní 35. ročník Mezinárodního filmového festivalu Karlovy Vary. Hlavní cenu na festivalu, který skončil 15. července, získal brazilský film Já, ty, oni.
16. - Zlatou medaili z první světové olympiády ve sborovém zpěvu, která se konala v rakouském Linci, přivezl Královéhradecký mužský sbor.
18. - Ministr kultury Pavel Dostál odvolal generálního ředitele České filharmonie Jiřího Koláře kvůli ředitelovým neshodám s orchestrem.
23. - Na Vltavu poprvé vyplula divadelní loď bratří For-

manů s pohádkovou féerií Nachové plachty podle předlohy Alexandra Grina. Řeku brázdila až do konce září.

SRPEN

26., 27. - Čtyři desítky českých a slovenských hudebníků, mezi nimi Pražský výběr, Olympic či Vladimír Mišík a Etc... se zúčastnily prvního ročníku československého rockového festivalu v Yorkvillu v severoamerickém státě Illinois.

28. - Veřejnosti byly zpřístupněny zrekonstruované unikátní barokní palácové zahrady pod Pražským hradem - Kolovratská a Malá Fürstenberská.

ZÁŘÍ

2. - V rámci Dnů Evropského dědictví 2000 byly zpřístupněny Klášterní zahrady v Litomyšli, které byly uzavřeny od roku 1948.

4. - Sbírky z exilového Dokumentačního střediska československé nezávislé literatury v bavorském Scheinfeldu-Schwarzenbergu byly převezeny do prozatímního archivu Československého dokumentačního střediska v Dobříčovicích u Prahy.

16. - Cenou Františka Filipovského, udělovanou za nejlepší mužský a ženský herecký výkon v dabingu, ocenilo město Přelouč Janu Štěpánkovou a Davida Prachaře.

16. - Byl otevřen obnovený ateliér fotografa Josefa Sudka.

17. - Po dvouleté rekonstrukci byly vysvěceny varhany v Týnském chrámu na Staroměstském náměstí.

22. - Laureátem prestižní literární Ceny Jaroslava Seiferta se stal básník Pavel Šrut. Cenu převzal 11. prosince.

29. - Karel Gott s Helenou Vondráčkovou zpívali v proslulé newyorské Carnegie Hall.

ŘÍJEN

5. - Pražské Rudolfinum uvedlo evropskou premiéru skladby All Rise amerického jazzového trumpetisty a skladatele Wyntona Marsalise v podání České filharmonie, Jazzového orchestru newyorského Lincolnova střediska a Sboru Morganovy státní univerzity z Baltimore v americkém státě Maryland.

6. - Čtyřicetihodinovou besídkou zahájilo divadlo Sklep své působení v opravených prostorách bývalého kulturního domu Dobeška v Praze 4.

8. - Cenu Josefa Jungmanna za nejlepší překlad roku 1999 získal Jirí Josek za překlad dramatu Williama Shakespeara Hamlet.

18. - Českou premiéru měla po půl století od svého vzniku 1. symfonie exilového skladatele Karla Husy.

26. - Státní opera Praha uvedla světovou premiéru opery Fyzikové, kterou na text stejnojmenné Dürrenmattovy satirické komedie napsal současný švýcarský umělec Andreas Pflüger.

LISTOPAD

4. - Revizor pražských dopravních podniků Gustav Anděl v podání Jaroslava Marvana se stal vítězem ankety Hrdina filmového úsměvu tisíciletí, kterou vyhlásila

Česká televize.

14. - Na Pražském hradě byla otevřena výstava relikviáře sv. Maura ze 13. století, vrcholného díla pozdně románských zlatníků.

21. - Čeští archeologové objevili poblíž hlavního egyptského města Káhiry 4500 let starou zachovalou hrobku soudce Inteje.

30. - Svě místo na listině světového kulturního dědictví UNESCO získala desátá česká památka, čestný sloup Nejsvětější Trojice v Olomouci.

PROSINEC

9. - Lucie Bílá, Karel Gott a skupina Lucie se stejně jako v roce 1999 stali vítězi ankety Český slavík.

13. - Nový původní muzikál Monte Cristo, pocházející od stejných autorů jako úspěšný Dracula, měl premiéru v pražském Kongresovém centru.

Přehled výročí v roce 2000 v ČR:

- 1. ledna 1990 - Prezident republiky Václav Havel vyhlásil amnestii (největší v celé poválečné historii).
- 6. ledna 1850 - Narodil se dramatik Ladislav Stroupežnický.
- 8. ledna 1990 - Devalvace československé koruny vůči západním měnám, revalvace vůči východním.
- 9. ledna 1890 - Narodil se spisovatel Karel Čapek.
- 15. ledna 1995 - Zemřel herec Josef Kemr.
- 20. ledna 1940 - Narodila se herečka Jana Brejchová.
- 23. ledna 1890 - V Praze byla zřízena Česká akademie věd a umění.
- 26. ledna 1910 - Narodil se filmový režisér Elmar Klos.
1950 - Narodil se hokejista a hokejový trenér Ivan Hlinka.
- 28. ledna 1910 - Narodila se herečka Adina Mandlová.
1930 - Zemřela operní pěvkyně Ema Destinová.
1975 - Zemřel československý prezident Antonín Novotný (1957- 1968).
- 31. ledna 1785 - Narodila se národní buditelka, spisovatelka Magdaléna Dobromila Rettigová.
- 1. února 1995 - V platnost vstoupila dohoda o přidružení ČR k EU.
- 4. února 1820 - Narodila se spisovatelka Božena Němcová.
- 7. února 1990 - Ukončila činnost Národní fronta ČSSR, její úkoly převzalo Shromáždění představitelů politických stran a společenských organizací ČSSR.
- 11. února 1955 - Uskutečnil se první přímý televizní sportovní přenos v Československu (hokejový zápas Československo-Švédsko v Praze).

14. února 1970 - Uskutečnil se první barevný přenos ČST z Mistrovství světa v lyžování ve Vysokých Tatrách.
20. února 1790 - Zemřel Josef II. z rodu habsbursko-lotrinského, český a uherský král, římskoněmecký císař.
24. února 1830 - Narodila se spisovatelka Karolina Světlá.
1925 - Zemřel spisovatel Alois Mrštík.
26. února 1990 - Zahájen odsun sovětských vojsk z území ČSSR; ukončen 19. června 1991.
29. února 1920 - Přijata Ústavní listina Československé republiky, kterou bylo dovršeno uspořádání ústavních poměrů po vzniku ČSR.
6. března 1990 - Česká národní rada přijala zákon o změně názvu republiky z České socialistické republiky na Českou republiku.
7. března 1850 - Narodil se politik a filozof Tomáš Garrigue Masaryk, první prezident ČSR (1918 - 1935); výročí UNESCO.
1960 - Narodil se tenista Ivan Lendl.
10. března 1995 - Zemřel zpěvák country hudby Michal Tučný.
12. března 1930 - Zemřel spisovatel Alois Jirásek.
13. března 1880 - Narodil se architekt Josef Gočár.
17. března 1620 - Zemřel kněz Jan Sarkander; 21.května 1995 svatořečen papežem Janem Pavlem II. v Olomouci.
18. března 1995 - Zemřel Josef Vavroušek, ekolog a politik.
22. března 1910 - Narodil se operní pěvec Eduard Haken.
24. března 1970 - Narodil se kanoista Lukáš Pollert.
29. března 1900 - Narodil se básník a prozaik Jiří Wolker.
1990 - Předsednictvo Federálního shromáždění ČSSR vyhlásilo ústavní zákon o změně názvu Československé socialistické republiky (ČSSR) na Československou federativní republiku (ČSFR); ve slovenském znění Česko-slovenská federatívna republika.
31. března 1950 - Narodil se režisér Karel Smyczek.
1980 - Zemřel básník Vladimír Holan.
1990 - Založena Komunistická strana Čech a Moravy (KSČM).
2. dubna 1990 - Vyšlo první číslo obnoveného deníku Lidové noviny.
3. dubna 1940 - Narodil se básník Pavel Šrut.
4. dubna 1945 - V Košicích vytvořena první vláda Národní fronty Čechů a Slováků v čele se Zdeňkem Fierlingerem; o den později vyhlášen Košický vládní program Národní fronty Čechů a Slováků.
9. dubna 1960 - Národní shromáždění schválilo novou územní organizaci státu (10 krajů, 108 okresů, hlavní město Praha na úrovni kraje).
10. dubna 1945 - Pravděpodobně zemřel malíř a spisovatel Josef Čapek.
12. dubna 1870 - Narodil se historik Josef Pekař.
13. dubna 1900 - Narodil se politik Prokop Drtina.
19. dubna 1940 - Narodil se malíř, sochař a designér Milan Knížák.
20. dubna 1970 - Zemřel herec Jaroslav Vojsa.
1990 - Federální shromáždění přijalo ústavní zákon o změně názvu Československé federativní republiky na Česká a Slovenská Federativní Republika.
21. dubna 1990 - Poprvé v dějinách naší země přijel na návštěvu papež - Jan Pavel II.; návštěva skončila 22. dubna.
23. dubna 1420 - Narodil se český král Jiří z Poděbrad.
- 1.května 1955 - Odhalen pomník Josifa Vissarionoviče Stalina v Praze na Letné; odstřelen v roce 1962.
5. května 1945 - Vypuklo povstání v Praze jako součást Květnového povstání českého lidu; nacisté vypálili moravskou obec Javoříčko.
1995 - Zemřel herec Josef Bek.
6. května 1945 - Americká armáda osvobodila Plzeň.
8. května 1945 - Česká národní rada uzavřela s německým velením smlouvu o kapitulaci německých vojsk v Praze a jejich odchodu do amerického zajetí.
9. května 1945 - Vojska prvního ukrajinského frontu osvobodila Prahu.
1945 - Vyšlo první číslo deníků Mladá fronta a Práce.
11. května 1930 - Narodila se spisovatelka Eva Kantůrková.
12. května 1820 - Narodil se malíř Josef Mánes.
15. května 1880 - Narodil se sochař Jan Štursa.
16. května 1870 - Narodil se malíř Antonín Slavíček.
1945 - Vyšlo první číslo deníku Svobodné slovo.
20. května 1990 - Československo přistoupilo k Iniciativě čtyř (Itálie, Jugoslávie, Maďarsko a Rakousko); vznik Pentagonály (dnešní Středoevropská iniciativa/SEI).
24. května 1990 - Vláda ČSFR rozhodla o odstranění záporné daně z obrátu u potravin a potravinářských výrobků a o zvýšení jejich maloobchodních cen od 9. července 1990; zvýšení bylo nejvyšší od roku 1953 a každému občanovi bylo kompenzováno částkou 140 Kčs.
26. května 1900 - Narodil se básník Vítězslav Nezval.
31. května 1920 - Zemřel herec Eduard Vojan.
1950 - Začal zinscenovaný proces s politikou Miladou Horákovou a s dalšími 12 osobami; skončil 8. června; čtyři obžalovaní včetně Horákové odsouzeni k trestu smrti; rozsudek vykonán 27. června.

- 1970 - Zemřel fotograf Vilém Heckel.
2. června 1940 - Narodil se jazzový hudebník Karel Růžička.
3. června 1900 - Narodil se sochař Vincenc Makovský.
1930 - Narodil se režisér a scenárista Václav Vorlíček.
8. června 1600 - Lékař Ján Jesenský (Jessenius) provedl v Praze první pitvu; trvala až do 12. června.
1990 - V Československu se konaly první svobodné volby od roku 1946.
12. června 1840 - Narodil se spisovatel a novinář Jakub Arbes.
1930 - Narodil se malíř a grafik Adolf Born.
13. června 1940 - Narodil se básník Václav Hrabě.
17. června 1960 - Zemřela herečka Růžena Nasková.
19. června 1905 - Narodil se herec Jiří Voskovec.
1945 - Prezident Edvard Beneš podepsal Dekret o potrestání nacistických zločinců, zrádců a jejich pomahačů a o mimořádných lidových soudech a Dekret o Národním soudu.
23. června 1955 - V Praze na Strahově byla zahájena 1. celostátní spartakiáda; trvala do 5. července.
26. června 1900 - Narodil se malíř František Muzika.
27. června 1945 - Zemřel prezident protektorátu Čechy a Morava Emil Hácha.
29. června 1945 - Podepsána československo-sovětská dohoda o odstoupení Podkarpatské Rusi Sovětskému svazu.
1985 - Zemřel dramatik a scenárista Jaroslav Dietl.
2. července 1930 - Narodil se spisovatel a publicista Ota Pavel.
1995 - Zemřel dirigent Zdeněk Košler.
5. července 1880 - Narodil se houslista a hudební skladatel Jan Kubelík.
6. července 1415 - V Kostnici byl upálen Mistr Jan Hus.
9. července 1940 - V Londýně ustavena prozatímní československá vláda.
11. července 1920 - Narodila se herečka Dana Medřická.
1960 - Národní shromáždění schválilo socialistickou ústavu a přijalo nový název státu Československá socialistická republika (ČSSR); jmenována první vláda ČSSR, předsedou Viliam Široký.
14. července 1420 - Husité zvítězili na hoře Vítkově v Praze.
22. července 1920 - Narodil se historik výtvarného umění Jiří Kotalík.
1950 - Narodila se skokanka do výšky Miloslava Rezková.
24. července 1860 - Narodil se malíř a grafik Alfons Mucha.
28. července 1825 - Zahájena stavba první koňské železnice z Českých Budějovic do Lince.
3. srpna 1995 - Do vesmíru vypuštěna první česká družice Magion - 4.
4. srpna 1925 - Narodila se zpěvačka Inka Zemánková.
11. srpna 1870 - Narodil se politik Jan Šrámek.
17. srpna 1880 - Narodil se ekonom a politik Karel Engliš.
1950 - Zemřel historik umění Antonín Matějček.
1995 - Zemřel režisér Jaroslav Papoušek.
18. srpna 1830 - Narodil se František Josef I. z rodu habsbursko-lotrinského, rakouský císař, český a uherský král.
24. srpna 1885 - Narodil se malíř Václav Špála.
25. srpna 1910 - Narodil se sbormistr Bohumil Kulínský starší.
1995 - Zemřel fotbalový trenér Václav Ježek.
29. srpna 1960 - Zemřel spisovatel-humorista Jaroslav Žák.
1. září 1920 - Zahájilo činnost České divadlo v Olomouci.
1995 - Zemřel dirigent Václav Neumann.
2. září 1995 - Zemřel spisovatel František Nepil.
8. září 1930 - Narodil se herec Petr Haničinec.
15. září 1940 - Narodil se herec Petr Čepek.
16. září 1910 - Narodil se básník a spisovatel František Hrubín.
1990 - ČSFR vstoupila do Mezinárodního měnového fondu, Mezinárodní banky pro obnovu a rozvoj.
22. září 1980 - Zemřel herec Bohuš Záhorský.
1980 - Zemřel herec Jiří Hrzán.
23. září 1875 - Zahájila provoz první pražská tramvaj - koňka.
24. září 1815 - Josef Božek předvedl první silniční vůz na páru v českých zemích.
25. září 1995 - Zemřel dirigent a hudební skladatel Gustav Brom.
28. září 1935 - Zavražděn kníže (později sv.) Václav. (uváděn rovněž rok 929).
1330 - Zemřela česká královna Eliška, poslední Přemyslovna.
1950 - Narodil se Josef Tošovský, ekonom a finančník.
1. října 1995 - Vstoupil v platnost nový devizový zákon - česká koruna se stala volně směnitelnou.
2. října 1990 - Federální shromáždění ČSFR schválilo zákon o zmírnění následků některých majetkových křivd (tzv. restituční zákon).
7. října 1900 - Narodil se režisér a scenárista Václav Krška.
17. října 1920 - Narodil se herec Rudolf Hrušínský.
18. října 1880 - Narodil se politik Vlastimil Tusar.
22. října 1990 - Zemřel malíř a grafik Kamil Lhoták.
25. října 1880 - Narodil se politik Bohumír Šmeral.
1990 - Federální shromáždění schválilo zákon o malé privatizaci.
28. října 1945 - Vstoupily v platnost dekrety o znárodnění bank, pojišťoven a těžkého

- průmyslu.
31. října 1980 - Zemřel herec, dramatik a spisovatel Jan Werich.
- listopadu 1840 - J. V. Rott otevřel na Malém náměstí v Praze obchod tzv. norimberským zbožím, později známé pražské železářství.
2. listopadu 1985 - Uvedena do provozu trasa B pražského metra - vedla z Florence na Smíchovské nádraží.
3. listopadu 1910 - Narodil se režisér a scenárista Karel Zeman.
5. listopadu 1890 - Narodil se malíř Jan Zrzavý.
8. listopadu 1620 - V bitvě na Bílé hoře byli čeští stavové poraženi císařem Ferdinandem II.
9. listopadu 1980 - Zemřela malířka a grafička Toyen.
13. listopadu 1885 - Narodil se malíř Václav Rabas.
14. listopadu 1930 - Narodil se herec Josef Vinklář.
- 1960 - Srážka dvou osobních vlaků u stanice Stěblová na Pardubicku si vyžádala 110 mrtvých a 106 zraněných; největší železniční neštěstí od roku 1950.
15. listopadu 1670 - Zemřel pedagog, reformátor, spisovatel a filozof Jan Amos Komenský, tvůrce moderní evropské pedagogiky.
16. listopadu 1810 - Narodil se básník Karel Hynek Mácha.
- 1900 - Narodila se automobilová závodnice Eliška Junková - Khásová.
20. listopadu 1850 - Narodila se Charlotta Garrigue-Masaryková, manželka prvního prezidenta ČSR Tomáše Garrigua-Masaryka.
21. listopadu 1870 - Zemřel básník Karel Jaromír Erben.
25. listopadu 1895 - Narodil se prezident ČSSR Ludvík Svoboda (1968-1975).
29. listopadu 1780 - Zemřela Marie Terezie z rodu Habsburků, římskoněmecká císařovna, česká a uherská královna a rakouská vévodkyně.
2. prosince 1805 - V bitvě tři císařů u Slavkova se střetla vojska císaře Napoleona I., cara Alexandra I. a císaře Františka I.
5. prosince 1870 - Narodil se hudební skladatel Vítězslav Novák.
8. prosince 1890 - Narodil se hudební skladatel Bohuslav Martinů.
- 1960 - Narodil se houslista Jaroslav Svěčný.
9. prosince 1920 - Policie obsadila Lidový dům v Praze; vedení levice sociálně demokratické strany vyhlásilo stávkou, již se zúčastnilo na milión dělníků; trvala do 17. prosince.
10. prosince 1970 - Začalo dvoudenní zasedání ÚV KSČ; přijalo Poučení z krizového vývoje ve straně a společnosti po 13. sjezdu KSČ.
11. prosince 1900 - Narodila se režisérka a scenáristka Hermína Týrlová.
12. prosince 1990 - Federální shromáždění schválilo novelu ústavního zákona o československé federaci, tzv. kompetenční zákon.
13. prosince 1900 - Narodil se teoretik umění Karel Teige.
14. prosince 1935 - Prezident ČSR Tomáš Garrigue Masaryk abdikoval;
18. prosince byl prezidentem zvolen Edvard Beneš.
15. prosince 1920 - Narodil se herec Vlastimil Brodský.
20. prosince 1890 - Narodil se fyzikální chemik Jaroslav Heyrovský, nositel Nobelovy ceny (1959).
21. prosince 1850 - Narodil se hudební skladatel Zdeněk Fibich; zemřel 15. října 1900; obě data zařazena mezi výročí UNESCO.
- 1995 - Česká republika se stala plnoprávným členem Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD)
24. prosince 1920 - Narodil se cestovatel a spisovatel Jiří Hanzelka.
- 1930 - Zemřel hudební skladatel a dirigent Oskar Nedbal.
25. prosince 1930 - Premiéra prvního českého zvukového filmu - Fidlovačka.
27. prosince 1860 - Narodil se politik Karel Kramář.
- 1920 - Narodil se herec Jiří Sovák.
29. prosince 1925 - Narodila se malířka Alena Ladová.
31. prosince 1915 - Narodil se student Jan Opletal.
- 1995 - Zrušeno Centrum kupónové privatizace v souvislosti s definitivním ukončením procesu kupónové privatizace

Přehled hlavních politických událostí na Slovensku v roce 2000

S blížícím se koncem roku vydává ČTK chronologii nejvýznamnějších událostí na Slovensku v roce 2000:

15. ledna - Finsko opět zavedlo vízovou povinnost pro občany Slovenské republiky, aby zamezilo rostoucímu přílivu slovenských Romů do Finska; 15. července ji opět pozastavilo.

20. ledna - Oficiální návštěva předsedy Evropské komise (EK) Romana Prodiho. Ujistil o své podpoře vstupu Slovenska do EU.

2. března - Šéf Hnutí za demokratické Slovensko (HZDS) Vladimír Mečiar a předsedkyně Slovenské národní strany (SNS) Anna Malíková podepsali „opoziční smlouvu“, která měla zahájit společný postup HZDS a SNS, zejména na půdě sněmovny, a to až do parlamentních voleb.

15. března - Slovenská vláda se rozhodla zrušit dohodu o bezvívovém styku s Ukrajinou s platností od 28. června 2000 a od ledna roku 2001 i pro občany Ruska a Běloruska.

13. dubna - Vláda premiéra Mikuláše Dzurindy přežila hlasování o důvěře. Spolu s opozicí (HZDS a SNS) však pro její odvolání hlasoval také předseda parlamentu a šéf vládní Strany demokratické levice Jozef Migaš a další čtyři poslanci za SDĽ. Migaš předtím požadoval rekonstrukci vlády.

14. dubna - Belgie pozastavila dohodu o bezvívovém styku se Slovenskem, protože jeho výhody využívalo příliš mnoho slovenských žadatelů o azyl. O dočasném obnovení vízové povinnosti pro slovenské občany rozhodla belgická vláda 6. dubna.

18. dubna - Lucembursko oznámilo, že od 20. dubna zavádí dočasně se Slovenskem vízovou povinnost; zrušena 17. května.

20. dubna - Policie na základě obvinění bývalého premiéra a předsedy HZDS Vladimíra Mečiara z trestného činu zneužití pravomocí veřejného činitele při vyplácení premií pro jeho kabinet násilně pronikla do jeho domu v Trenčianských Teplicích a eskortovala ho k výslechu. Mečiar ale odmítl vypovídat i podepsat protokol o výslechu.

17. května - Slovenský parlament schválil zákon o informacích, podle kterého má mít každý přístup k jakýmkoliv informacím, se kterými pracují úřady, kromě informací, ke kterým zakazují přístup zvláštní zákony.

28. června - Prezident Rudolf Schuster, který byl od 14. června hospitalizován nejprve s diagnózou dehydratace a od 18. června s diagnózou perforace tlustého střeva, byl po dvou operacích a přetrvávajících komplikacích ohrožujících jeho život přemístěn leteckým speciálem na kliniku do rakouského Innsbrucku; 15. srpna se vrátil do vlasti

8. června - Slovensko zavedlo vízovou povinnost pro občany Ukrajiny.

30. června - Belgická vláda rozhodla podmínečně pozastavit od 1. srpna 2000 vízovou povinnost pro slovenské občany.

4. července - Ministr zdravotnictví Tibor Šagát se rozhodl odstoupit, aby tak nesl politické důsledky chyb při léčbě vážně nemocného prezidenta Rudolfa Schustera na Slovensku. Formálně podal demisi 6. července.

28. července - Rada Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj (OECD) rozhodla o pozvání Slovenska ke vstupu.

8. srpna - Petiční archy s podpisy téměř 700.000 Slová-

ků, požadujících referendum o vypsání předčasných voleb, odevzdali v Bratislavě zástupcům prezidentské kanceláře představitelé opozičního Hnutí za demokratické Slovensko (HZDS) a Slovenské národní strany (SNS).

15. srpna - Norsko zrušilo vízovou povinnost pro Slováky, kterou zavedlo v minulém roce kvůli přílivu žadatelů o azyl z řad slovenských Romů.

16. srpna - Slovenská vláda po čtyřletém vyjednávání schválila návrh základní mezistátní smlouvy s Vatikánem. Současně přijala i návrh novely zákona o svobodě náboženského vyznání, aby tak vyvrátila obavy z případného privilegování katolické církve na Slovensku na úkor ostatních náboženských obcí.

17. srpna - Vládní Strana maďarské koalice (SMK) na Slovensku požádala v rámci začínající reformy slovenské veřejné správy vytvoření jihoslovenského vyššího samosprávného celku - Komárenské župy. Ta má být obydlena především občany maďarské národnostní menšiny.

21. srpna - Jednodenní oficiální návštěva šefa slovenské diplomacie Alojze Peterleho.

24. srpna - Slovenský parlament na mimořádně schůzi vydal do vyšetřovací vazby poslance opozičního Hnutí za demokratické Slovensko a bývalého ředitele tajné služby Ivana Lexu. Lexa je podezřelý ze spáchání 11 trestných činů, včetně únosu syna tehdejšího prezidenta, sabotáže, zneužití pravomocí veřejného činitele a podvodu.

28. srpna - Návštěva německého ministra zahraničí Joschky Fischera.

4. září - Předseda okresního soudu Bratislava I. Miroslav Lehotský vydal mezinárodní zatykač na bývalého šefa Slovenské informační služby (SIS) Ivana Lexu.

5. září - Obnovena vízová povinnost Slováků při cestě do Belgie kvůli „prudkému nárůstu“ počtu žadatelů o politický azyl.

- Slovenský prezident Rudolf Schuster vyhlásil referendum o předčasných parlamentních volbách na 11. listopadu. Slovenská vládní koalice vyzvala voliče, aby plebiscit ignorovali.

6. září - Mandátový a imunitní výbor slovenského parlamentu nepodpořil návrh na vydání poslance Slovenské národní strany (SNS) Víťazoslava Morice k trestnímu stíhání. Následně 21. září sněmovna zbavila Morice imunity; 4. října ho policejní vyšetřovatel obvinil z trestného činu podněcování k národnostní a rasové nesnášenlivosti.

22. září - Koaliční poslanci požádali ústavní soud o stanovisko k otázce referenda o zkrácení volebního období sněmovny, kterou považují za protiústavní. Ústavní soud 7. listopadu odmítl jejich návrh s tím, že nesplňoval všechny zákonem požadované náležitosti.

29. září - Dohodu o zrušení vízové povinnosti mezi Slovenskem a Seychely podepsali v Bratislavě ministři zahraničí obou zemí, Eduard Kukan a Jeremie Bonnelame.

14. října - Na vůbec první návštěvu Slovenska přijel dalajláma, tibetský duchovní vůdce, jehož pozvala nadace At Home Gallery z jihoslovenského Šamorína.

23. října - Na oficiální návštěvu Slovenska přicestoval německý kancléř Gerhard Schröder.

24. října - Slovensko při vstupních jednáních s EU uzavřelo předběžně další tři kapitoly. Osm měsíců po zahájení rozhovorů uzavřelo již devět kapitol; celkově začalo jednat o 12 kapitolách z celkových 29.

31. října - Parlament schválil novelu zákona o státních svátcích, dnech pracovního klidu a pamětních dnech. Pamětním dnem obětí holocaustu a rasového násilí určil 9. září. Schválena novela zákona o sdružování v politických stranách, která od března 2001 zakazuje Slovákům členství ve více stranách najednou.

1-2. listopadu - Britský princ Charles na návštěvě Slovenska.

3. listopadu - Parlament schválil novelu trestního řádu, prodlužující maximální délku vyšetřovací vazby u závažných zločinů z dosavadních tří až na pět let.

8. listopadu - Z hodnotící zprávy Evropské komise vyplynulo, že Slovensko v uplynulém roce dále upevnilo demokratický systém. Proces reforem se nicméně trochu zpomalil, mimo jiné kvůli rozporům ve vládní koalici. Z hlediska plnění ekonomických kritérií Slovensko zařazeno na čtvrtý stupínek mezi 12 kandidáty, za třetí Českou republiku a Slovinsko.

11. listopadu - Referendum o předčasných parlamentních volbách ztroskotalo. Hlasovalo jen 20,03 procenta voličů, přičemž podmínkou platnosti je účast nadpoloviční většiny.

14. listopadu - Slovensko se dohodlo s EU na uzavření rozhovorů o kapitole „kultura a audiovizuální politika“, což umožnilo nedávné přijetí nového zákona o rozhlasovém a televizním vysílání, který je nyní zcela v souladu s předpisy EU. Bratislava má tedy na svém kontě 10 uzavřených kapitol z 29.

18. listopadu - Na ustavujícím sjezdu nové Slovenské demokratické a křesťanské unie (SDKU) zvolen předsedou Mikuláš Dzurinda.

24. listopadu - Slovenský premiér Mikuláš Dzurinda a vatikánský státní sekretář kardinál Angelo Sodano podepsali ve Vatikánu základní smlouvu mezi oběma státy. Smlouva vstoupila v platnost výměnou ratifikačních listin mezi slovenským prezidentem Rudolfem Schusterem

a vatikánským státním tajemníkem kardinálem Angelem Sodanem 18. prosince.

16. prosince - Slovenský ministr obrany Pavol Kanis se rozhodl odstoupit. Čelí kritice za sporné doporučení vládě vyplatit provizi za dovoz ruských stíhaček MiG, za nejasnosti při financování nové vily v luxusní čtvrti a za personální politiku v resortu, budící i výhrady NATO.